

YENİ ÇAĞ

- **K. Rusakov:** Birlik ve gelişmenin yeni araçları
- **W. Stoph:** Emekçilerin yararına bir ekonomik politika
- **S. Karacov:** Biricik ayrıcalık: En zor olan yerde çalışmak
- **H. Fazio:** Tüm halkın başkaldırısını hazırlama doğrultusu
- **H. Erkut:** Sol güçlerin birliği yolunda ilk adımlar
- **xx:** Devrimci sürecin belirleyici gücü
- **xx:** Reagan'cılık: Uluslararası eşkiyalığın teori ve pratiği
- **A. Boffi:** Mayfacılar kimin hizmetinde
- **H. Hammami:** Suriye Komünist Partisi 60 yaşında
- **J. Waszcyk:** «Moskova çizgisi» mi yoksa çıkar ortaklığı mı?
- **xx:** Komünist gençlik örgütleri

Özel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin bildirileri
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Etiyopya İşçi Partisi Kuruluş Kongresi'ne mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın BKP Merkez Komitesi'ne mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP Merkez Komitesi'ne mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Bolivya Komünist Partisi 5. Kongresi'ne mesajı
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Suriye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı

10

Ekim
1984

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Konstantin Rusakov	
Birlik ve gelişmenin yeni ufukları	3
Willi Stoph	
Emekçilerin yararına bir ekonomik politika	18
Stoyan Karacov	
Biricik ayrıcalık: En zor olan yerde çalışmak	29
Hugo Fazio	
Tüm halkın başkaldırısını hazırlama doğrultusu	38
Hikmet Erkut	
Sol güçlerin birliği yolunda ilk adımlar	48
xx: Devrimci sürecin belirleyici gücü	52
xx: Reagan cılık: Uluslararası eşkiyalığın teori ve pratiği	65
Antonio Boffi	
Mafyacılar kimin hizmetinde	78
Halid Hammami	
Suriye Komünist Partisi 60 yaşında	84
Jerzy Waszcuk	
«Moskova çizgisi» mi yoksa çıkar ortaklığı mı?	88
xx: Komünist gençlik örgütleri	94
	1

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	97
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	99
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Etiyopya İşçi Partisi Kuruluş Kongresi'ne mesajı	101
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın BKP Merkez Komitesi'ne mesajı	102
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP Merkez Komitesi'ne mesajı	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Bolivya Komünist Partisi 5. Kongresi'ne mesajı	105
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SKP Merkez Komitesi'ne mesajı	106

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 31 Ağustos 1984

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	İSVEÇ	Czechoslovakia

Birlik ve gelişmenin yeni ufukları

Konstantin Rusakov

SBKP MK Sekreteri

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi ülkelerin Moskova'da, bu yılın Haziran ayında yapılan yüksek düzeydeki ekonomik toplantısı, sadece sosyalist topluluğun değil, tüm uluslararası komünist ve işçi hareketinin yaşamında büyük bir olaydır. Kardeş sosyalist ülkeler arasındaki birliğin artması, önemli ekonomik ve politik sorunlara tek ve bütünsel bir yaklaşımın saptanması, barış için savaşım – toplantının çıkardığı sonuçlar böyledir – bütün bunlar dünyadaki durumu aktif olarak etkilemekte, ilerici, barışsever güçlerin konumlarını güçlendirmeye yardım etmektedir.

Her toplumda yaşamın temelini maddi üretim oluşturmaktadır ve uzun yılların pratik deneyimi erkteki Marksist-Leninist partilerin ekonomiyi, halkın sürekli artan gereksinimlerinin oluşmasını ve bunların karşılanmasını enerjik bir biçimde etkileyebildiğini, emek verimliliğinde en yüksek başarılar elde edilmesi için yığınları örgütleyebildiğini kanıtlamaktadır. Uluslararası alandaki sınıf savaşımının karmaşık koşullarında bu partiler kendi ekonomik politikalarını ve bunun uygulanmasını yalnız iç ölçütler açısından değil, aynı zamanda uluslararası faktörleri de hesaba katarak ele alıyorlar. Tüm komünist ve işçi hareketinin sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmesi alanındaki başarılarına derin ilgi göstermesi anlaşılır bir şeydir. Toplantının sonuçlarına tüm dünyada gösterilen büyük ilgi de doğaldır ve bu ilgi, kuşkusuz, toplantı kararlarının yaşama geçirilmesini de etkileyecektir.

SOSYALIST EKONOMİK BUTÜNLEŞMENİN GİRİŞİMCİLERİ VE ÖRGÜTÇÜLERİ

Sosyalist devletler arasındaki ekonomik işbirliğini düzenlemek ve geliştirmek, onun yollarını belirlemek her zaman politik bir sorundur. Çünkü burada sözkonusu olan sadece maddi değerlerin sıradan bir yer değiştirmesi, sıradan bir ticaret değildir. Egemen sosyalist ülkeler arasındaki işbölümü planlı bir şekilde, adım adım örgütlenmekte ve geliştirilmektedir. Bu işbölümünün yönü ve sonuçları sosyalizmin ekonomik yasalarına, kardeş devletlerin kendi önlerine koydukları yakın ve uzak erimli amaçlara uygun düşmesi gerekmektedir. Aralarındaki çok daha sıkı bağların gelişmesi ise, Marksizm-Leninizm klasikleri tarafından temellendirilen enternasyonalleşme yönündeki nesnel eğilimin temelinde olmaktadır. V. İ. Lenin'in belirttiği gibi, «insanlığın tüm ekonomik, politik ve manevi yaşamı giderek daha çok enternasyonalleşmektedir ... Sosyalizm yaşamı bütünüyle enternasyonalleştiriyor.» ⁽¹⁾ EYK üyesi ülkeler, bu yoldan yürürlerken, sosyalizmin günümüzdeki uluslararası ekonomik ilişkilerinin tarihsel özelliğini bütünüyle gözönünde bulunduruyorlar.

Burada, ulusal çıkarların çiğnenmesi, bir halkın diğerleri tarafından sömürülmesi ve dünya sosyalizminin gelişme perspektiflerinin gözardı edilmesi diye birşeye yer verilemez. Her sosyalist devlet kendi sınırları içinde bulunan tüm temel üretim araçlarının sahibidir, genişletilmiş üretimin ve aynı zamanda kendi dış ekonomik ilişkilerinin egemen örgütçüsüdür. Bu nesnel koşulların ihlali ise, sosyalist ekonominin gitgide enternasyonalleşmesi sürecini, halkların ve ulusların gönüllü yakınlaşma ve birleşmesini olumsuz yönde etkileyebilir. Öte yandan, ortak çıkarların gözardı edilmesi, işbirliğini düzenlemede enternasyonalist yaklaşımın zayıflatılması da ortak davaya, sonuçta da temel ulusal çıkarların gerçekleşmesine zarar verebilir.

Yaşamın da kanıtladığı gibi, erkteki komünist ve işçi partileri insan faaliyetinin çözümleyici alanı olan maddi üretim de içinde olmak üzere, çeşitli alanlarda enternasyonal olanla ulusal olanın birleştirilmesini başarıyla sağlayabilmektedirler. Ve, gerek 1949'da EYK'nin kurulması, gerekse sosyalist ekonomik bütünleşme doğrultusunun kabul edilmesi gibi kardeş devletler arasındaki ekonomik işbirliğinin gelişmesindeki tüm önemli aşamaların partilerin kolektif çalışmalarıyla bağlı olması, parti ve devlet yöneticilerinin toplantılarının bir sonucu olması, elbette, rastgele bir şey değildir.

Yeni tip uluslararası ekonomik ilişkilerin ilkesel temellerinin oluşturulması ve biçimlendirilmesi sosyalist topluluk üyesi ülkelerin komünist ve

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 23, s. 318.

işçi partilerinin tarihsel bir hizmetidir. Bu, en yüksek düzeyde yaratıcılık gerektiren bir ödevdir ve bu ödevi ancak kolektif düşünce, deney ve irade, Marksist-Leninist teoriye ortak katkı temelinde çözmek olanaklıdır. Ekonomik toplantıya katılanlar onuruna Kremlin'de yapılan törende konuşan SBKP MK Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı K. U. Çernenko yoldaş, bundan 35 yıl önce, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi kurulurken egemen sosyalist ülkeler arasında gerçekten eşitlikli ve karşılıklı yarara dayalı bir işbirliğinin kurulmasına ilişkin hiçbir hazır reçetenin bulunmadığını ve bulunamayacağını belirterek şöyle demiştir: «Biz, yeni ilericiler toplumun kurulmasında olduğu gibi, kardeşçe karşılıklı ilişkilerin düzenlenmesinde de, bizden önce hiç kimsenin geçmediği yollardan ilerledik ve ilerlemeye devam ediyoruz.»⁽²⁾

EYK üyesi ülkelerin kardeş partileri Marksist-Leninist teoriye, canlı işbirliği pratiğine dayanarak, her iş yapılırken eksikliklerin ve kursurların da kaçınılmaz olduğunu hesaba katarak tarihsel bakımdan kısa bir süre içinde uluslararası sosyalist işbölümünün temel ilkeler sistemini oluşturmayı ve gerçekleştirmeyi başarmışlardır ve zamanın sınıdığı bu ilkeler şimdi devletler arasındaki ekonomik ilişkilerin uyumlu gelişmesinin güvenilir temelini oluşturmaktadır. Bu sistem, EYK tüzüğünde, sosyalist ekonomik bütünleşmeye ilişkin Kompleks Program'da ifadesini bulmuş, 1984'deki EYK toplantısının kabul ettiği EYK üyesi ülkeler arasındaki ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğinin bundan böyle gelişme ve derinleşmesinin ana yönlerine ilişkin Bildiri'de vurgulanmıştır. Bu ilkeler, sosyalist enter-nasyonalizmi, devletin egemenliğine, bağımsızlığına ve ulusal çıkarlara saygı, devletlerin içişlerine karışmama, tam eşitlik, karşılıklı yarar ve dostça yardımlaşma ilkeleridir. Demokratik anlaşma temeli, genel ve ulusal çıkarların gönüllü birleştirilmesi ilkeleri ise EYK üyesi ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesinde her zaman kalıcı temeli oluşturmuş ve oluşturmaya da devam ediyorlar.

EYK'nin Nisan 1969'da parti ve hükümet yöneticileri düzeyinde yapılan 23. (Özel) Oturumu kardeş partiler arasında aktif işbirliğinin tarihsel bir aşamasını oluşturmuştur. 1971'de kabul edilen Kompleks (Kapsamlı) Bütünleşme Programı'nın hazırlanması doğrudan bu Oturum'un bir sonucu olmuştur. Bugün de güncelliğini koruyan bu stratejik nitelikteki önemli politik belge pratik olarak yaşama geçirilmektedir.

Kompleks Program'ın yerine getirilmesi pratiği sosyalist ekonomik bütünleşmeyi geliştirme doğrultusunun tamamıyla doğru olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, her zaman olduğu gibi, kolektif olarak ele alınması ve çözüme kavuşturulması gereken yeni sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sorunların önemli bir bölümü çağdaş üretim güçlerinin dinamik gelişmesinin

(2) «Pravda», 15 Haziran 1984.

ve sosyalist üretim ilişkilerinin olgunluk düzeyinin yükselmesinin mantığıyla bağlıdır.

EYK üyesi ülkeler topluluğunda eylemlerin koordine edilmesinde, görüşlerin uyumlaştırılmasında gelişmiş bir sistem yerleşmiş bulunmaktadır. Bu ülkelerin yöneticileri, durum değişikliğinden kaynaklanan ödevleri düzenli olarak ele almakta ve tartışmaktadır. Yüksek hükümet yetkilileri düzeyinde her yıl toplanan Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin Oturum'ları, ayrıca kardeş ülkeler parti ve devlet yöneticileri arasında yapılmakta olan çok-yanlı ve ikili karşılaşmalar buna katkıda bulunmaktadır. Ne ki, 80'li yılların başlarında gelişmenin iç ve uluslararası koşullarındaki değişmelerin niteliği, iktidar partilerinin ekonomik politikalarının daha temelli bir biçimde uyumlaştırılması, stratejik nitelikli kolektif kararların alınması zorunluluğunu dayatmıştır.

SBKP'nin 26. Kongresi (Şubat 1981), EYK üyesi ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin yeni büyük sorunlarının en yüksek düzeyde kolektifçe ele alınması önerisini yükseltmiştir. Bu girişim EYK üyesi öteki ülkelerin komünist ve işçi partileri tarafından oybirliğiyle desteklenmiştir ve bu da, başlı başına, böyle bir karşılaşma gereksiniminin olgunlaşmış olduğunu göstermiştir. Oluşan durumun derin bir değerlendirmesinin yapılması ve bundan sonraki gelişmenin stratejisiyle ilgili olarak birlikte uyumlu kararların alınması önde duruyordu.

Toplantının belge ve karar tasarılarının hazırlanması sırasında görüş alış veriş boyunca, elbette, kimi sorunlar üzerinde değişik görüşler ortaya atılmıştır. Ancak, dostça yapılan ön tartışmalar ve Toplantı'nın kendisi tüm ilkesel sorunlarda tutum ve görüş birliği olduğunu kanıtlamıştır. Şu veya bu sorunlara özgül yaklaşımlara gelince, bunlar ayrı ayrı her kardeş ülkenin ve bir bütün olarak sosyalist topluluğun çıkarlarına yanıt veren karşılıklı kabul edilebilir çözümler bulunmasını engellememiştir. Hiç abartmadan diyebiliriz ki, toplantıya katılan her parti EYK üyesi ülkeler arasında uzun erimli bir ekonomik işbirliği konseptinin oluşturulmasına değerli katkılarda bulunmuştur.

Moskova tepe toplantısı sırasında, K. U. Çernenko'nun da vurguladığı gibi, «sosyalist topluluğun yaşamı ve uluslararası duruma ilişkin kilit sorunlar üzerinde samimi, kapsamlı ve verimli bir görüş değiş tokuşu yapılmıştır. Temel sorunlarda değerlendirmelerin ve görüşlerin birliği bir kez daha vurgulanmış, kardeş parti ve devletler arasındaki birlik ve beraberliğin bundan böyle de güçlendirilmesi konusunda kolektif irade ifade edilmiştir.» ⁽³⁾

Sosyalist enternasyonalizm platformu üzerinde EYK üyesi ülkeler arasında birlik ve beraberliğin güçlendirilmesinde elde edilen başarılar

⁽³⁾ «Pravda», 15 Haziran 1984.

büyük bir uluslararası önem taşımaktadır. Bu başarılar, barış ve sosyal ilerlemeden yana olan tüm güçlerin konumlarını sağlamlaştırmakta, emperyalizmin saldırgan çevreleri üzerinde ayıltıcı bir etki yapmakta, sosyalist topluluğu zayıflatma, onun güncü ve etkisini sarsma çabalarının boşuna olduğunu bir kez daha göstermektedir.

Marksist-Leninist teorinin gelişmesine de önemli kolektif katkıda bulunulmuştur. Programsal belgelerin kabul edilişi, yapılan kapsamlı görüş değiş tokuşu, bütün bunlar dünya sosyalist topluluğunun gelişme yollarına ilişkin öngörülerini zenginleştirmiştir. SBKP, gelecek parti kongresi hazırlıklarında, üzerinde aktif bir çalışma yürütülen SBKP Programı'nın yeniden redakte edilmesinde bu kolektif değerlendirme ve sonuçları dikkate alacaktır. Bütün bu söylenenlerden, gelecekteki gelişmenin tüm somut sorunlarına daha şimdiden kesin yanıt verilmiş olduğu sonucu, elbette, çıkarılamaz. Komünistler hiç bir zaman kâhinlik iddiasında bulunmamışlardır. Toplantıda kabul edilen belgeler eylemlerin ana yönünü belirlemekte, işbirliğinin ve sosyalist ekonomik bütünleşmenin gelişme yollarını gelecekte de kolektif olarak arayıp bulmayı, ekonomik kuruculukta deneyim değiş tokuşunu öngörmektedir. Bu amaçlar için parti ve devlet yöneticilerinin düzenli olarak üst düzeyde toplantılar yapmaları konusunda anlaşmaya varılmıştır.

SOSYALİZMİN KONUMLARINI PEKİŞTİRME VE GÜÇLENDİRME STRATEJİSİ

Kardeş ülkeler arasındaki işbirliğinin geleceğiyle ilgili sorunların işlenmesinde dünya sosyalizminin zengin pratiğine dayanılmaktadır. Tarihsel başarı ve kazanımlarla birlikte kimi duraksama ve kayıplara da tanık olan bütün bu pratik erkteki komünist ve işçi partilerinin gerek kendi ülkelerindeki, gerekse uluslararası alandaki gelişmenin yönünü aktif olarak etkilemeye yetenekli olduklarını ve bu yeteneklerin Marksizm-Leninizm ve sosyalist enternasyonalizm temelinde çokyönlü işbirliğini derinleştirdikleri ölçüde arttığını kanıtlamaktadır. Enternasyonalizm, birlik ve tüm ilkesel sorunlarda eylem birliği her zaman kardeş ülkelerin büyük sosyal-ekonomik ve politik amaçlara ulaşabilmelerinin güvencesi olmuş ve olmaya devam etmekte, hem tek tek her kardeş halkın, hem de bir bütün olarak sosyalist topluluğun temel çıkarlarına hizmet etmiş ve etmektedir.

Geleceğin amaca yönelik kuruluşu, erkteki Marksist-Leninist partilerin ekonomik politikalarının somut olarak biçimlendiği halk ekonomisi planlarında gözle görülür hale gelmektedir. Kardeş ülkeler, kendi devletlerarası ilişkileri alanında da, ardıcıl olarak kolektif çabalarla gerçekleştirilmekte olan stratejik nitelikli amaçları belirlemektedirler.

EYK'nin çalışmaları başladığı zaman kardeş ülkelerin işbirliğinin önünde sosyalist endüstrileşmeye, özellikle daha az gelişmiş devletlerde sosyalist endüstrileşmeye azami katkıda bulunma ödevi duruyordu. Bu amaca ulaşılmıştır. EYK üyesi tüm Avrupa ülkelerinde, uluslararası sosyalist işbölümünün verimliliği sayesinde çok kısa bir süre içinde endüstrinin gelişmesinde büyük başarılar sağlanmıştır. Bu ülkelerin ekonomik yapıları dengelenmiştir. Bu ülkelerde endüstri üretimi 1950 ile 1970 yılları arasında 7 kat artmıştır, eskiden öncelikle tarım ülkeleri olan Bulgaristan ve Romanya'da ise bu artış sırasıyla 12 ve 11 kat olmuştur.

1969'da, sosyalist ekonomik bütünleşmenin derinleştirilmesi amacı öne konulmuştur ve bunun yardımıyla EYK üyesi devletlerde sosyal-ekonomik ilerlemenin daha yüksek aşamalarına ulaşılması amaçlanmıştır. Haklı olarak diyebiliriz ki, bu ödev de başarıyla yerine getirilmektedir. Uluslararası sosyalist işbölümünün çok çeşitli biçimlerinin geliştirilmesi sayesinde EYK üyesi ülkeler arasındaki karşılıklı mal alışverişi 1970-1983 yılları arasında yaklaşık 5 kat artmıştır. Bu da endüstri üretiminin iki katına çıkmasını ve geniş sosyal programların gerçekleşmesini sağlamıştır. Bir bütün olarak EYK topluluğunda halkın reel gelirleri 1,6 kat artmıştır.

Sosyalist devletler arasında böylesi geniş işbirliği olmasaydı, elbette, gerçekten tarihsel önem taşıyan bu sonuçlar elde edilemezdi. EYK ve AET içinde bugün yer alan ülkeleri, endüstriyel gücün göstergesi olan, örneğin çağdaş toplumun enerji potansiyelini yansıtan ve bugün de hâlâ başlıca temel kuruculuk maddesi olarak kalmaya devam eden demir-çelik dökümüyle ilgili verilere dayanarak karşılaştırmak yararlı olacaktır.

	Savaş öncesi dönem (*)		1960		1970		1983	
	EYK	AET	EYK	AET	EYK	AET	EYK	AET
Elektrik enerjisi (milyar kilovat saat)	74	130	410	428	996	860	1879	1274
Çelik (milyon ton)	24	50	50	98	156	138	210	109,4

(*) Bugün EYK ve AET içinde bulunan ülkeler gözönünde bulundurulmuştur.

Çizelgedeki bu verilerin de açıkça gösterdiği gibi, EYK üyesi ülkeler, şimdi derin bir ekonomik bunalım yaşamakta olan Batı Avrupa'nın «eko-

nomik mucize» bölgesine adım adım yetişmişler ve daha sonra da onu çok gerilerde bırakmışlardır.

Şimdi EYK üyesi ülkelerin ezici çoğunluğu sosyalizmin gelişmiş biçimlerini yaratma ve yetkinleştirmenin uzun bir tarihsel dönemine ayak basmış bulunmaktadır. Bununla birlikte kardeş devletlerin kendi ekonomik güvenliklerini daha da sağlamlaştırmaları, emperyalizmin ekonomik silâhı kullanma yeltenişlerine karşı kendilerini korumaları gerekmektedir. Sosyalist ülkeler, ekonomik büyüme tempoları bakımından kendi üstünlüklerini de yitirmemede kararlıdırlar.

Bütün bu bir dizi ödevin çözümü ekonomik kuruculuğun ve sosyalist topluluk çerçevesi içindeki işbirliğinin stratejisinin tam olarak belirlenmesini gerektirmektedir. EYK üyesi ülkeler kardeş partilerinin son kongrelerinde ekonominin entansif gelişme rayları üzerine oturtulması ödevi formüle edilmiştir. Önümüzdeki dönem için EYK üyesi ülkelerin bütünleşme stratejisinde üretimin entansifleştirilmesi baş yeri almaktadır. Sosyalist toplulukta yeteri ölçüde yüksek gelişme dinamiği ve emperyalizme karşı teknik-ekonomik korunma ve ayrıca gelişmekte olan ülkelere gerekli yardımı sağlama olanaklarının genişletilmesi ancak bununla sağlanabilir. Moskova Toplantısı'nda üretimin entansifleştirilmesinin ana halkası olarak bilimsel-teknik devrimin vurgulanması da bundan ileri gelmektedir. Sosyalist ülkeler bilim adamlarının hazırladığı projeler, dünya ölçüsündeki deneyler, bir dizi öncelikli yönlerin belirlenmesini olanaklı kılmaktadır ve kaynakların herşeyden önce bunlar üzerinde yoğunlaştırılması gerekmektedir.

Burada söz konusu olan, herşeyden önce, çağdaş makine yapımıdır, sadece üretkenlikte değil, aynı zamanda kafa ve kol emeğinin niteliğinde radikal ilerici değişikliklerin temelini temeli olan elektronik endüstrisidir. «Bilgisayarlar devrimi»nin güya sosyalizm tarafından benimsenemeyeceğine ilişkin savlar saçmadır. Çünkü, asıl sosyalizm, üretim araçları üzerindeki kendi toplumsal mülkiyetiyle ve planlı ekonomik sistemiyle hiç bir bunluma, rekabete, işsizliğe ve öteki olumsuz sosyal sonuçlara, yani kapitalizmde böyle bir sürecin doğurduğu sonuçlara meydan vermeden hem maddi üretimin hem de maddi üretim dışı alanların elektro-nizasyonunu gerçekleştirebilir.

EYK üyesi ülkeler, elektroniğin kazanımlarından yararlanma temelinde esnek otomatik üretim sistemlerinin, robot tekniğinin, otomatik proje sistemleri vb. yapımı ve seri üretimine ilişkin ortaklaşa çalışmalar yürütmekte ve bunları yaygınlaştırmaktadırlar. Örneğin SSCB'de, önümüzdeki beş yıllık plan döneminde yaklaşık 2 bin esnek otomatik üretim sistemlerinin (kısımlarda, atölyelerde ve bütün bir işletmede tüm üretim süreçlerinin tamamıyla otomatikleştirilmesi), 100 binden fazla endüstri robotunun ve 3 bin kadar da otomatik proje sisteminin yapımı öngörülmektedir.

Ayrıca, nitelik bakımından yeni metal türleri ve teknolojilerin, bu arada biyoteknolojinin meydana getirilmesinde geniş bir işbirliği de öngörülmüştür.

Şu anda hazırlanmakta olan ve EYK üyesi ülkeler arasında 2000 yılına kadar gerçekleştirilecek olan Bilimsel-Teknik İlerlemeye İlişkin Kompleks Program, işbirliğinin öncelikli yönlerinin realizasyonu için örgütleyici bir araç rolü oynayacaktır. Bu programın gerçekleşmesi aynı zamanda enerji ve gıda maddeleri gibi sorunların kesin çözümünü de olanaklı kılacaktır.

EYK üyesi ülkeler topluluğu, dünyada tamamıyla kendi öz kaynaklarına dayanarak enerji sorununu çözebilecek tek ekonomik bölgedir.

Şimdi bu sorunun çözümünün anahtarı geleneksel enerji maddeleri üretiminin artırılmasında değil, herşeyden önce bunların tasarruflu kullanımında ve her ülkede geleneksel olmayan enerji türlerinin üretilmesi ve kullanılmasında yatmaktadır. Bu doğrultulara yönelinmesi, elbette, bir yılda, hatta beşyılıktaki gerçekleşebilecek bir iş değildir. Nitel bakımdan yeni bir enerji yapısına geçiş uzun bir dönem içinde ve yavaş yavaş olacaktır. Sovyetler Birliği, EYK üyesi kardeş ülkelere büyük ölçülerdeki geleneksel enerji maddeleri sağlamayı ileride de sürdürecektir.

Bilindiği gibi, Sovyetler Birliği'nin EYK üyesi ülkelere sağladığı petrol sürekli artmıştır. 1956–1960 yıllarını kapsayan beşyillik dönemde bu 22 milyon ton iken, bu miktar 1961–1965 yılları arasında 59 milyon tona, 1966–1970 yılları arasında 138 milyon tona, 1971–1975 yılları arasında 270 ve 1976–1980 yılları arasında da 378 milyon tona çıkmıştır. Şimdiki beşyillik dönemde Sovyet petrolü büyük miktarlarda sağlanmaktadır.

Son 15 yılda SSCB'den doğal gaz alımında da hızlı bir artış kaydedilmiştir. 1966–1970 yılları arasında Sovyetler Birliği'nin sağladığı doğal gaz miktarı 8 milyar metreküp iken, bu miktar 1976–1980 yılları arasında 94 milyar metreküpe yükselmiştir. Yeni gaz boru hattının kurulması, toplantıda da belirtildiği gibi, SSCB'den doğal gaz alımını önemli ölçüde artıracaktır. Enerji sorununun çözümünde nükleer enerji kaynaklarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Toplantıda, 2000 yılına kadar EYK üyesi ülkelerde ortak ve tek bir teknoloji politikası ve nükleer donatım üretiminde uzmanlaşma temelinde atom elektrik santrallerinin kurulmasına ilişkin geniş bir programın hazırlanması konusunda anlaşmaya varılmıştır. Şimdiki atom elektrik santrallerinin toplam gücünün yaklaşık 4 kat artırılması öngörülmektedir.

Toplantıda, gıda maddeleri sağlama sorununun EYK çerçevesinde çözümü için büyük ödevler öne konmuştur. EYK üyesi devletlerin çoğunda tarım üretimine ilişkin göstergeler dünya ortalamasının çok üstündedir. Dünya nüfusunun onda birine sahip olan EYK üyesi ülkeler dünyadaki toplam traktör sayısının beşte birini bulundurmakta ve kişi başına yak-

laşık 700 kilogram tahıl üretmektedir ve bu da dünya ortalamasının iki katına eşittir. Topluluk üyesi ülkeler, öncelikle kendi öz kaynaklarına dayanarak, gelecekte tarım ürünleri, özellikle hayvan ürünleri üretimini önemli ölçüde artırmayı amaçlıyorlar. Burada da sosyalist ülkelerin dostça işbirliği, özellikle çağdaş bilim ve tekniğin yeni kazanımlarından yararlanma alanındaki işbirliği önemli rol oynayacaktır.

Bütünleşme sürecine gereken dinamiği kazandırabilmek için önümüzdeki yıllarda EYK çerçevesinde karşılıklı işbölümü yapısında önemli düzenlemelere gidilecektir. Savaş sonrası tüm dönem boyunca işbölümünü genellikle sektörlerarası işbirliği biçimleri belirlemekteydi. Şimdi ise, sektörler içi, özellikle makina yapımında üretimin kooperasyonuna daha da hız vermek gerekmektedir.

İşbölümünün bu en sağlam biçiminin gelişmesi için varolan rezervler, toplantıda da içtenlikle vurgulandığı gibi, henüz gereği kadar benimsenmiş değildir. Bununla birlikte, deneyim de göstermektedir ki, endüstri üretiminin öncü dallarında kooperasyon rezervleri oldukça kısa bir süre içinde kullanılabilir. Ekonomik ve teknik politikaların öncelikli yönlerdeki işbirliği üzerinde uyumlaştırılması yakın bir dönemde uzmanlaşma ve kooperasyon alanlarında büyük anlaşmaların bağlanmasını olanaklı kılmaktadır. EYK üyesi ülkelerin ekonomi sektörlerinde merkezi yönetimler arasında dolaysız bağların, bu arada çeşitli işletmeler arasında doğrudan üretim bağlarının kurulmasında büyük bir potansiyeli yatmaktadır. Sovyetler Birliği'nde bütünleşmenin bu biçimini geliştirmek için daha şimdiden önlemler alınmaktadır.

Sosyalist topluluk, kapitalizmden miras aldığı dengesiz ekonomik gelişmenin kalıntılarını başarıyla ortadan kaldırmaktadır. Topluluk üyesi Avrupa ülkeleri arasında ekonomik gelişme düzeylerinde daha şimdiden hissedilir bir yaklaşma sağlanmıştır. Toplantıya katılanlar, Vietnam, Küba ve Moğolistan'a, halk ekonomilerini geliştirmelerini hızlandırmak için yardıma devam edilmesini enternasyonalist bir görev saymaktadırlar. Ancak burada, dünya kapitalist ekonomik sisteminde yer alan işbirliği ve yardım konusunda çeşitli koşulların dayatılması, eskiden de, şimdi de sözkonusu değildir. Gelişmekte olan sosyalist ülkeler EYK içinde eşit haklara sahiptirler ve her ülke kendi kaynaklarının nasıl kullanılacağı konusunda bizzat kendisi karar vermekte, sosyalist bütünleşmeye kendi katılımının branş ve biçimlerini tamamıyla bağımsız olarak belirlemektedir. Bu alanda onlar hem elverişli iç olanaklara sahiptirler hem de EYK üyesi Avrupa ülkeleriyle ikili ve çokyanlı işbirliğine aktif katılabilmek için avantajlı koşullardan yararlanabilmektedirler.

Kardeş ülkelerin komünist ve işçi partileri ekonomik bütünleşmenin sosyal yararlılığının artması için de sürekli çaba harcamaktadırlar. Uluslararası sosyalist işbölümü, her şeyden önce halkların maddi ve manevi

gereksinimlerinin azami ölçüde karşılanması, sosyalist yaşam tarzının yetkinleştirilmesi amacına yöneltilmiştir. Bu amaç EYK'nin temel belgelerinde yansıtılmıştır ve pratikte gerçekleştirilmektedir. Buna, sadece maddi alandaki kooperasyon değil, aynı zamanda geniş deneyim değiş tokuşu, sürekli artan yerel bağlar ve emek kollektiflerinin uluslararası sosyalist yarışmaları da yardım etmektedir. Bütünleşme sürecine kardeş ülkelerin giderek çok daha geniş emekçi yığınları katılmaktadır.

ÇATIŞMA VE SAVAŞ POLİTİKASININ REEL ALTERNATİFİ

Sosyalist topluluk üyesi ülkeler uluslararası havanın iyileştirilmesine derin bir ilgi göstermektedir. Bu, sosyalizmin doğasından kaynaklanmaktadır, çünkü sosyalizm, Moskova toplantısında imzalanan «Barışın Korunması ve Uluslararası Ekonomik İşbirliği» başlıklı Bildiri'de de belirtildiği gibi, insanlığın geleceği için büyük bir sorumluluk konumundan hareket etmektedir, çünkü onun yüce amacı her şeyi insan için, insanın genliği için yapmaktır.

Böylesi bir ilgi Varşova Antlaşması Örgütü üyesi devletlerin 5 Ocak 1983'te Prag'da kabul ettikleri Politik Deklarasyon'un ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Macaristan Halk Cumhuriyeti, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Polonya Halk Cumhuriyeti, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ve Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti parti ve devlet yöneticilerinin Moskova'da 28 Haziran 1983'te yayınladıkları Ortak Bildiri'nin özünde ve ruhunda yatmaktadır.

EYK üyesi kardeş parti ve devletlerin yöneticileri, kendi halklarının ve ülkelerinin son zamanlarda giderek artan bir tehditle karşı karşıya kalan barışın korunması yönünde hareket etme kararlılığını vurgulamışlardır. ABD'nin en saldırgan emperyalist çevreleri ve bunların baskısı altında öteki NATO devletleri de tek yanlı askersel öncelikler elde etme, «tam ve kesin askersel üstünlük» sağlama doğrultusunu inatla sürdürmektedir. Uluslararası gerginlik, Avrupa'da nükleer silahlanmanın tırmandırılmasında çok tehlikeli bir evreyi başlatan NATO üyesi kimi ülkelere orta menzilli yeni Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine başlanmasıyla çok daha artmıştır. Bu da, bilindiği gibi, SSCB ve onun bağlaşıklarını bir dizi karşı önlemler almak zorunda bırakmıştır.

NATO'nun silahlanmayı tırmandırma doğrultusu, FAC'nin ağır saldırı silahları üretmesi yasağının kaldırılması yönünde bir süre önce alınan kararda da kendini göstermiştir. Bonn'un politikasında intikamcı eğilimlerin güçlendiği bir sırada böyle bir adımın atılması kaygıları çok daha artırmaktadır. Polonya, Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği'nden toprak talep etme iddiaları yeniden ileri sürülmekte, «Alman sorununun çözül-

memiş olduğu», Yalta ve Potsdam'da alınan ve Avrupa'da, bilindiği gibi, savaş sonrası sınırların adaletli düzenlenmesine ilişkin yolları kolektif olarak belirleyen kararların «bağlayıcı olmadığı» yolunda çok daha kışkırtıcı sesler yükselmektedir. FAC'da, DAC'nin egemen haklarına çeşitli saldırıların, onun içişlerine karışma denemlerinin ardı arkası kesilmemektedir.

Sosyalist ülkelere yönelik çatışma doğrultusu sadece Avrupa ile sınırlı kalmamaktadır. Washington, sosyalist Küba'ya yönelik eylemlerini Orta Amerika'da, Karayip bölgesinde artırmakta, silahlı saldırıyla tehdit etmektedir. Güneydoğu Asya'da saldırı eylemleri her şeyden önce Vietnam'a yöneltilmektedir. Böylesi bir ortamda, emperyalizmin ve öteki gerici güçlerinin provokasyonlarına yığıtçe karşı koyan bu kardeş ülkelerin halklarına etkin destek sağlamanın önemi giderek artmaktadır.

Washington'un belirli politik çevreleri işi açıkça bir sistem olarak sosyalizmi çökertmeye kadar götürebileceklerini sanmışlardır. ABD başkanı R. Reagan bunu defalarca açık açık ifade etmiştir. Bugün ABD'nin devlet politikası düzeyine çıkarılmış olan komünizme karşı «haçlı seferi»nin özünü de bu oluşturmaktadır. Burada yapılan hesaplar, sosyalist ülkelere yönelik baskıları elden geldiğince artırmaya, çok daha pahalıya malolan silahlanma yarışını onlara dayatma yoluyla onların kaynaklarını tüketmeye ve sonuç olarak da sosyalist ülkeler halklarını sosyal kazanımlardan vazgeçirmeye dayandırılmaktadır. Şunu vurgulamak isteriz ki, yeryüzündeki sosyalist düzenin anomaliliğine ilişkin iddialar ne kadar saçma bir şey ise, elbette, bu tür hesaplar da o kadar ham hayallerdir. Bununla birlikte bu hesaplar tüm insanlık ve uygarlık için tehlikelidir, çünkü doğrudan insanlığın varlığını tehdit etmektedir.

Kardeş sosyalist ülkelere gelince, onlar, Konstantin Çernenko'nun da belirttiği gibi, barışın geleceği için, nükleer savaşın önlenmesi için taşıdıkları sorumluluğun bilincindedirler. En gerici emperyalist çevrelerin, en başta da Birleşik Amerikan'ının bize dayatmaya çalıştıkları tehlikeli güç denemesi, elbette bizim seçeneğimiz, bizim politikamız değildir. Ama biz kendimizi savunmayı başaracağız, bunda hiç kimsenin zerre kadar kuşkusu olmasın.

Bu bağlamda şunu da anımsatmak yerinde olacaktır ki, SSCB ve onun bağlaşıkları sosyalist ekonominin, bilim ve tekniğin başarılarına dayanarak, yaklaşık bir askersel denginin sağlanması ve korunması için kendi silahlı kuvvetlerine gerekli olan her şeyi sağlamaya yetenekli olduklarını inandırıcı bir biçimde kanıtlamışlardır. Emperyalizmin, yeni bir dünya savaşı tutuşturma heveslerini işte bu olgu gemlemektedir. Sosyalist topluluk üyesi ülkeler, eşitlik ve eşit güvenlik ilkeleri temelinde bir savunmayı sağlama niyetinden, onların defalarca belirttiği gibi, vazgeçmiş değildir.

Emperyalizmin saldırgan niyetlerine ileride de elbirliğiyle karşıkoyma kararlılığını belirtmekle birlikte EYK üyesi ülkeler, uluslararası ilişkilerde yeniden barış içinde yanyana yaşama ve karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin normal yoluna dönülmesine ilişkin kendi ilkesel tutumlarını vurgulamışlardır. Haklı olarak denebilir ki, toplumsal düzenleri farklı ülkelerin barış içinde yanyana yaşamalarına ilişkin Leninci öğreti, yüksek düzeydeki ekonomik toplantının kararlarında, günümüz dünyasındaki duruma göre yeni bir kolektif gelişme kaydetmiştir.

Toplantıya katılanlar, ABD ve NATO tarafından yaratılan nükleer çıkmazdan çıkış yollarına, tüm halklar için gerekli olan yumuşama yönünde önemli adımların atılmasını olanaklı kılacak önerilerin ivedilikle ve objektif olarak ele alınmasının, silahlanmadaki tırmanışa son verilmesinin, askersel karşıtlık düzeyinin azaltılmasının birincil önemine oybirliğiyle işaret etmişlerdir. Ekonomik toplantıdan sonra kardeş devletler tarafından yapılan yeni girişimler de, kolektif olarak açıklanan konumların ruhuna uygun girişimlerdir. Bunlar arasında, geniş yankılar uyandıran SSCB'nin ABD'ye, uzayın militarizasyonunu önlemek için görüşmelere başlanması konusunda yaptığı öneri de yer almaktadır. Bu öneri, uluslararası politikada gerçekçilikten yana olan ve ABD yönetiminin uzayı da büyük bir askersel alana dönüştürme girişimlerinden haklı bir kaygı duyan çok değişik politik ve toplumsal güçler tarafından anlayışla karşılanmakta ve desteklenmektedir. Uzayın militarizasyonunu önlemek, uzayla gezegenimizin birbirlerine gitgide daha çok yakınlaştıkları ve iki alanda da tekniğin çok daha yoğunlaştığı 20. yüzyılla 21. yüzyılın kesiştiği aşamada ülkelerin ve halkların barış içinde yanyana yaşamalarını ve verimli işbirliği yapmalarını güvence altına almak için büyük katkıda bulunmak demektir.

Sovyet ülkesinin kuruluşunun daha ilk yıllarında barış içinde yanyana yaşama ülküsünü yükselten Lenin, bu ülküyü dünya ekonomik ilişkilerinin gelişmesinin nesnel bir gereksinimi olarak temellendirmiştir. «Bir güç vardır ki, diyordu Lenin, bize düşman hükümetlerin ya da sınıfların istek, irade ve kararlarından çok daha büyüktür; bu güç, ortak dünya ekonomik ilişkileridir ve onları bizimle ilişki kurma yoluna girmeye mecbur etmektedir.»⁽⁴⁾ Bu gücün önemi günümüzde çok daha artmıştır. Gezegenimizin sürekli artan nüfusuna gıda maddeleri sağlamak, enerji ve hammadde kaynaklarının rasyonel kullanımı, uzayın ve dünya okyanuslarının barışçıl amaçlarla kullanılması, çevrenin korunması ve yeniden onarımı gibi yakıcı global sorunlara işaret etmek yeterlidir. Ekonomik azgelişmişlik gibi bir global sorun da çözümden çok uzaktır ve sadece ayrı ayrı ülke ve halkların değil, tüm uygarlığın geleceği bu sorunun çözümüne çok bağlıdır. Bütün bunlar tüm ülkelerin ekonomi, bilim ve teknik alanlarında

(4) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 44, s. 304–305.

istikrarlı, uzun vadeli ve geniş kapsamlı işbirliğini gerekli ve zorunlu kılmaktadır. Uluslararası ekonomik ilişkilerin iyileştirilmesi ekonomik güvenliğin sağlanması, bu önemli alanda karşılıklı güvenin yerleşmesi için harekete geçilmesi konusunda toplantının yaptığı çağrının güncelliği işte buradan gelmektedir.

EYK üyesi ülkelerin ekonomik toplantısı, uluslararası hukukun herkesçe benimsenmiş olan ilke ve normlarına uygun olarak, her soydan ambargoları, ticari, mali ve teknolojik ablukaları ve her türlü öteki ekonomik saldırı yöntemlerini sert bir dille ve kesinlikle kınamıştır. Ve bu, hiç te reel sosyalizmin sözümona «zayıf» olduğu için yapılmamıştır. Toplantıya katılanların da tam bir görüşbirliği içinde vurguladıkları gibi, EYK üyesi ülkeler her türlü baskı ve ayırmacılığa, onların gelişmesini ve uluslararası işbirliğine katılımını engelleyici her türlü yeltenişe karşı koyabilmek için gerekli olan herşeye sahiptirler. Bu yetenek ileride daha da artacaktır. Sosyalist topluluk üyesi ülkelere karşı boykot ve «yaptırım» uygulama çizgisinin hiçbir geleceği yoktur. Bu çizgi, olsa olsa uluslararası havayı biraz daha zehirleyebilir, halklar ve devletler arasındaki normal ilişkilerin maddi temellerini torpilleyebilir. Militaristlerin sosyalist ülkeler ekonomilerine verdirmeye çalıştıkları zarara gelince, bu, deneyimin de gösterdiği gibi, dönüp yine boykot ve «yaptırım»ın girişimcisi olan devletlere zarar vermektedir. Gerçi, bu tür politikaların baş suçluları böyle bir çizginin neden olduğu sıkıntıları ve yükleri genellikle emekçilerin omuzlarına yüklemeye çalışmaktadırlar. Ekonomik ilişkilerde eşit haklılık için, ayırmacılıktan vazgeçilmesi için tüm demokrasi güçlerine yapılan savaşım çağrısının güncelliği işte buradan gelmektedir.

EYK üyesi ülkeler, serüvenci emperyalist çevrelerin ekonomik ve politik baskılarına karşı kendi güvenliklerini sağlamlaştırmak için gerekli ortak önlemleri saptar ve yaşama geçirirken her hangi bir «kollektif otarşi» amacı gütmemektedirler. Onlar, karşılıklı yarar temelinde uluslararası işbölümüne etkin bir biçimde katılmak için sağlam konumlara ve büyük olanaklara sahiptirler. Kapitalizmin bulanımları ve boykotlar politikası yüzünden dünya ekonomik ilişkilerinin bozulmuş olduğu günümüzde bile EYK üyesi ülkelerin Batı ülkeleriyle yaptığı dış ticaret hacminin yılda 100 milyar dolardan fazla olduğunu söylemek yeterlidir.

EYK üyesi ülkelerin önerileri, Batı'nın ilgi duyan devletleriyle yapıcı işbirliğini geliştirmek için tüm potansiyel olanaklardan en geniş biçimde yararlanılmasını öngörmektedir. Böyle bir işbirliği, toplantıda da belirtildiği gibi, ticaretin genişletilmesine, enerji ve hammadde sağlanmasına, teknik ilerlemenin hızlandırılmasına, uluslararası taşımacılığın geliştirilmesine, çevrenin korunmasına ve işsizliğin oldukça yüksek bir düzeye ulaştığı kapitalist dünyada istihdamın artmasına önemli ölçüde yardım edebilir.

Ayrıca, topluluğumuz üyesi ülkeler EYK ile AET arasında, bu iki örgütün üyeleri arasında ticari-ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla uygun anlaşmalar imzalamaya hazır olduklarını vurgulamışlardır. Bu, Helsinki’de kabul edilen Sonuç Belgesi’nin, Madrid Konferansı’nda varılan anlaşmaların ruhuna tamamen uygun düşmektedir. Buna karşın NATO devletleri, ABD’nin açık baskısı yüzünden, Moskova’daki Ekonomik Toplantı’nın hemen ardından sosyalist ülkelerle ticarete getirilen yeni kısıtlamaları ilan etmede gecikmediler.

Şunu da vurgulamak gerekiyor ki, kardeş sosyalist devletlerin dünya ekonomik ilişkilerine katılımına ilişkin olarak Bildiri’de açıklanan kolektif stratejinin çok büyük uluslararası önemi vardır. Barış ve silahsızlanma için savaşımla global sosyal-ekonomik sorunların çözümü arasındaki karşılıklı bağı açıklayan Bildiri, aynı zamanda tüm dünyadaki durumun iyileştirilmesinin güvenli yoluna işaret etmekte, gezegenimizin “sıcak noktaları”nda, tüm dünyada halkları derinden kaygılandıran en yakıcı, yaşamsal sorunlara yanıt getirmektedir.

Toplantı, uluslararası ekonomik ilişkilerin adaletli ve demokratik temeller üzerinde yeniden düzenlenmesi, yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması yönündeki çalışmaların aktifleştirilmesi gerekliliğini ısrarla vurgulamıştır. Gelişmekte olan devletlerin haklı istemlerinin tamamiyle desteklendiği ifade edilmiştir. Bağlantısızlar hareketinin emperyalizme, sömürgecilğe ve yenisömürgecilğe karşı, savaş ve saldırı güçlerine karşı savaşımın uluslararası faktörü olarak gitgide artan önemi memnuniyetle belirtilmiştir.

EYK üyesi ülkeler, gelişmekte olan ülkelerin desteklendiğine ilişkin açıklamalarını ardıcıl pratik eylemlerle kanıtlamakta ve bu ülkelerin ekonomik bağımsızlıklarının güçlendirilmesi için her çabayı göstermektedirler. Böyle bir bağımsızlık için savaşım bugün, her zamankinden çok daha önemlidir. Bunun böyle olduğunu çokuluslu tekellerin kurtulmuş ülkelere karşı giriştikleri çok daha sert saldırıları da kanıtlanmaktadır ve bu ülkelerin birçoğu emperyalist tefecilerin ve yenisömürgecilerin, sözün tam anlamıyla, borçlu köleleri durumuna düşmektedirler. ABD’nin baş rolü oynadığı Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi örgütler ise, borçlu ülkelerin işlerine giderek daha kabaca karışma aracına dönüşmektedir. Günümüz koşullarda, Lenin’in şu öğütü güncelliğini korumaktadır: Politik bağımsızlığı amaçlayan halkların gerçek bağımsızlığı elde edebilmelerinin temel garantisi ekonomik kurtulustur. (5)

Sosyalist gelişme yoluna yönelen devletler ve sadece onlar değil, başkaları da, sosyalist topluluk tarafından yapılan ekonomik yardım ve desteğin yararlı etkilerini sürekli belirtmektedirler. EYK üyesi ülkelerle uzun

(5) Bak: V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 22, s. 187.

vadeli ekonomik ve teknik işbirliği yapan gelişmekte olan ülkelerin çevresi gitgide genişlemektedir. Örneğin, 1960 yılların başlarında bu ülkelerin sayısı 40 iken, 1983'te bu sayı yaklaşık 100'e çıkmıştır. Bu tipik bir şeydir, çünkü topluluğumuzla olan güvenli ekonomik bağlar kurtuluşuna kavuşan halklara güçlerini sağlamlaştırmaya, kendi doğal zenginlikleri, sanayisi, mali kaynakları ve banka sistemi üzerinde egemen devlet denetimini güçlendirmeye, yaşam koşullarını iyileştirmelerine yardım etmektedir.

Sosyalizmin üstünlüklerinden yararlanarak, birbiriyle verimli işbirliği yaparak kardeş ülkeler, tarihsel bakımdan çok kısa bir süre içinde kendi düzenlerinin sadece yaşama gücünü kanıtlamakla kalmamışlar, aynı zamanda büyük ekonomik başarıların elde edilmesini sağlamışlardır. EYK'nin tüm tarihi boyunca topluluk üyesi ülkelerin ekonomik gelişme tempo-ları, önde gelen kapitalist ülkelerinkine oranla, hep yüksek olmuştur. Onlar, çok zengin doğal kaynaklara, muazzam bir üretim ve bilimsel-teknik ağıta, ilerici toplum düzenine ve planlı ekonomiye sahiptirler. Onlar, çağdaş toplumda ekonomik yaşamın enternasyonalleşmesinin en ileri basamağı olan sosyalist ekonomik bütünleşmeyi geliştirerek başarıyla ileriye doğru yürümektedirler.

Şimdi birçok şey, erkteki Marksist-Leninist partilerin, yeni amaçlara ulaşmak için yığınları seferber etmedeki becerilerine bağlıdır. SBKP, öteki partiler gibi, şimdi bu toplantının aldığı kolektif kararları yaşama geçirmek için enerji önlemler almaktadır.

Güvenle diyebiliriz ki, sosyalist topluluk yeni yüzyıla çok daha güçlü olarak girecektir ve onun saygınlığı ve etkisi çok daha artacaktır.

Kardeş ülkeler halkları, çabalarını birleştirerek, yeni toplum kuruculuğunun ödevlerini başarıyla çözmekte, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunun yeni yeni evrelerini güvenle fethetmektedirler.

Emekçilerin yararına bir ekonomik politika

Willi Stoph

ASBP MK Politik Büro Üyesi,
DAC Bakanlar Kurulu Başkanı

7 Ekim 1984'de Demokratik Alman Cumhuriyeti 35. jubile yıldönümünü kutluyor. Bizim işçi-köylü devletimizin tarihi, kapitalist sömürden kurtulan işçi sınıfının köylülükle, öteki emekçilerle bağlaşıklık içinde ve Marksist-Leninist partisi Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin yönetiminde neler yapılabileceğini gösteriyor. Bu yıllar aynı zamanda, halkımızın iki büyük evladı Karl Marks ve Friedrich Engels'in görüşlerinin Alman topraklarında, Avrupa'nın kalbinde kalıcı bir biçimde yaşama geçirilmiş olduğunu da kesinlikle kanıtlamıştır.

Sovyetler Birliği ve onunla birlikte anti-Hitler koalisyonunu oluşturan öteki devletlerin silahlı kuvvetleri tarafından faşizmden kurtarıldıktan sonra halkımız, Almanya'nın doğusunda emperyalizmin ve militarizmin kökünü kazımak, tekellerin ve junkerlerin (büyük toprak sahipleri) egemenliğine son vermek ve yeni toplumu kurmak için oluşan tarihsel olaktan yararlandı. Bunları yaparken biz ta baştan Sovyet sınıf kardeşlerimizin çıkar gözetmeyen yardımına sürekli dayandık. Bağlaşıklık politikasını uygularken ASBP, DAC'ndeki Demokratik Blok'da ve Ulusal Cephe'de yeralan öteki parti ve yığın örgütleriyle işbirliğini geliştirdi. ⁽¹⁾

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kurulması, ayrılıkçı bir Alman devleti FAC'ni kuran emperyalist devletlerin ve onların Batı Alman ortaklarının bölücülük politikasına yanıt olarak tarihsel bir gereksinimdi. Cumhuriyetimiz sosyalizm ile emperyalizm arasında dünya çapındaki karşılıklı kavga koşullarında gelişti. Bu kavganın her aşamasını acımasız bir sınıf savaşımı ile kazanmak, düşmanın ve en başta tarihin tekerleğini geriye çevirmek isteyen FAC'ndeki intikamcı çevrelerin açık ve üstü örtülü saldırıları karşısında korumak zarunda kaldık. 1946 yılında, yaptığımız bir halk oylaması temelinde, nazilere ve savaş suçlularına ait işletmelere el kondu. İşçi-köylü erkinin ekonomik temeli olan halk mülkiyeti böyle ortaya çıktı. Daha önce, 1945 sonbaharında, demokratik toprak reformu sırasında ise büyük toprak sahiplerinin mülkü kamulaştırıldı, yüz binlerce köylü ve tarım işçisi, geçimini güvence altına almasını sağlayan toprağa kavuştu. Böylece köyün gelecekte sosyalist raylar üzerine aturtulmasının temeli atılmış oldu.

⁽¹⁾ Ayrıntılı bilgi için bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1984, Sayı 4.

Antifaşist-demokratik dönüşümler sonucunda ortaya çıkan Demokratik Alman Cumhuriyeti, işçi sınıfının birleşik partisi ASBP'nin yönettiği emekçilerin kendi emeğinin ürünüydü. İlk cumhurbaşkanımız Wilhelm Pieck devlet başkanlığı görevine başlarken, bu sınıfın en iyi temsilcilerinin kahramanlığından hayranlıkla söz ediyordu: «Karnı aç, yeterli giysisi olmadan, sözün tam anlamıyla çıplak elle ve ücret ya da mükafat umudu olmadan onlar yıkıntıları ortadan kaldırmaya koyuldular, fabrikaları ve ulaşımı yeniden harekete geçirdiler, tarım makinelerini ve aygıtlarını onardılar, köylülere, savaşın çöle çevirdiği tarlaları yeniden ekebilme olanağı sağladılar. (2)

Partinin «Önce daha çok üretelim, sonra daha iyi yaşayalım!» belgisini giderek daha çok emekçi anlamaya ve paylaşmaya başladı. Çünkü bu belgi yaşam tarafından dayatılıyor ve emekçilerin öz çıkarlarına uyuyordu. Bu ilkesel tutum sonucunda emekçilerin aktifliği sürekli arttı. Bizim 35 yıllık başarılı gelişmemizin sırrı da budur. Bugün bu aktiflik, ASBP'nin halkın genliğine ve barışın korunmasına yönelik ekonomik politikasının yaşama geçirilmesi için en geniş yığın hareketi durumuna geldi.

«Girişimcilik, yarışma ve yürekli atılacaklık gösterme olanaklarını geniş çapta, gerçekten yığınsal bir biçimde» (3) yalnız sosyalizmin yaratabileceği yolunda V. İ. Lenin'in ortaya koyduğu görüş yeniden doğrulanıyor. Halkımızın emekseverliği ve yaratıcı yeteneği ekonomik ve sosyal gelişme alanında çok önemli sonuçlar verdi. DAC'nin kurulduğu yıl 24 milyar mark tutarında ulusal gelir üretilmişken, 1983'de bu 210 milyara yükseldi. Bunda en büyük yararlılık payı, 1949'a oranla bugün 13 kez daha çok ürün veren endüstri emekçilerine aittir. Aynı dönemde emek üretkenliği 8 kattan fazla arttı. 1950'li yılların başında olmayan endüstri dalları yaratıldı. Demirçelik endüstrisi, ağır makine ve tarım makineleri yapımı, gemi yapımı gibi. Bugün cumhuriyetimiz modern bir yapısı olan güçlü bir endüstriye sahiptir.

1950 yılında DAC'nde elektrik santrallerinin kapasitesi 4.917 megavat iken bugün bu 21.790 megavata çıkmış durumdadır. Aynı dönemde dökme demir üretimi 1,257 milyon tondan 7,219 milyon tona, çimento üretimi de 1,412 milyon tondan 11,782 milyon tona çıkmış bulunuyor. Kimya endüstrisinde üretim 12,8 kat, makine yapımı ve taşıt araçları üretimi 14,9 kat, elektroteknik ve elektronik endüstrisinde aygıt yapımı ise 34,6 kat arttı.

Tarım emekçileri de büyük başarılar elde etmiştir. 35 yılda köyler, yüzyıllar boyu gördüğü değişiklikten daha büyük değişikliğe uğradı. İşçi sınıfı ile sıkı bir bağlaşıklık içinde toplumumuzda değerli bir yer tutan kooperatifi köylü sınıfı doğdu ve gelişiyor. Bu sınıf, halka gıda ürünleri,

(2) W. Pieck. Reden und Aufsätze, Berlin, 1950, c. 2, s. 297.

(3) V. İ. Lenin. Tüm Yapıtları, c. 35, s. 196.

endüstriye de tarım hammaddesi sağlamadaki büyük sorumluluğunu giderek daha tam bir biçimde yerine getiriyor. 1949'dan bu yana tahıl üretimi iki kattan fazla arttı. 35 yıl önce 350 bin ton dolayında et (kesilmiş hayvan eti) üretilmişken, 1983'de bu 2 milyon 444 bin tona, aynı dönemde süt üretimi 2 milyon 629 bin tondan 8 milyon 203 bin tona, yumurta üretimi de 878 milyondan 5 milyar 850 milyon adete yükseldi.

Bilindiği gibi, üretici güçlerin gelişmesinde çözümleyici rol, bilim ve tekniğe aittir. Devletimiz bilim ve tekniğin gereksinimlerine çok büyük miktarlar ayırmaktadır. DAC'nde tüm emekçiler gibi, aydınlar da girişimlerini en üstün dünya örneklerinin düzeyine ulaşılmasına yönelterek bu alandaki ilerlemeyi hızlandırmaya aktif, yaratıcı bir katkıda bulunuyorlar.

İşçi sınıfının, kooperatifçi köylülüğün, aydınların, öteki emekçilerin yaratıcı emeği, halkın genlik düzeyinin önemli ölçüde yükselmesini sağladı. Bizde herkese işyeri, sosyal güvence sağlanmıştır ve herkes yanına güvenle bakabiliyor. Tam istihdamın, en önemli insan hakkı olan çalışma hakkının gerçekleşmiş olması, ülkemizde sosyalizmin reel değerlerindendir. Buna karşılık kapitalizmde yığınsal işsizlik milyonlarca insanı yoksulluğa itiyor.

Cumhuriyetimizde ekonomi, üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyet ve sosyalist üretim ilişkileri temelinde planlı bir gelişme gösteriyor, halkın maddi ve kültürel yaşam düzeyi ardıcıl bir biçimde yükseliyor. ASBP'nin ilkesel çizgisi, ekonomik politika ile sosyal politikanın bütünsel olmasıdır. Ekonomik büyümenin, yığınların emek alanındaki aktifliğinin verdiği sonuçlar, tüm değerlerin yaratıcısı olan emekçilerin yararına kullanılıyor.

Partinin 8. Kongre'sinde (1971) saptanan sosyal politika tam da bu doğrultuydu. Bu politikanın özünü, konut kuruculuğuna ilişkin program oluşturuyor. Bu program, konut sorununu 1990 yılına kadar sosyal bir sorun olarak çözmeyi öngörüyor. Bu gerçekten de büyük görevi yerine getirme yolunda, 13 yılda iki milyon konut kuruldu, 6 milyondan fazla yurttaşın, yani her üç DAC vatandaşından birinin oturma ve yaşama koşulları iyileşti. Yeni, daha iyi bir yuvaya en başta işçi aileleri, çok çocuklu aileler, genç evliler kavuşuyor.

Partinin sosyal politikasının yaşama geçirilmesi sonucunda, kişi başına düşen reel gelirlerde önemli bir artış oldu. 1970-1983 döneminde reel gelirler 1,8 kat arttı. Perakende ticarete aynı dönemde 1,6 katlık bir artış oldu. DAC, kişi başına gıda malları tüketimi bakımından bugün dünyada en ön sıralarda yer alıyor. Örneğin, kişi başına yılda 92,1 kg et ve etli ürün, 15,7 kg tereyağı, 301 adet yumurta, 39,2 kg şeker ve şekerli ürün, 90,7 kg sebze ve 76,3 kg (turunçgiller de içinde) meyve tüketiliyor. Geçen yıl pazara 300 bini renkli olmak üzere 530 binden fazla televizyon alıcısı,

25 milyon çift erkek ve kadın ayakkabısı ve yaklaşık 17 milyon çift çocuk ayakkabısı, yetişkinler için 12 milyon ve çocuklar için 17 milyon adet trikotaj üst elbise sürüldü. Halka dayanıklı mallar sağlama işleri de iyi durumdadır: Her 100 aileden 99'nun buzdolabı, 91'inin televizyon alıcısı ve 87'sinin çamaşır makinesi vardır.

Maddi ve kültürel yaşam düzeyinin yükselmesi, yalnız ücretlere, mal sürümüne ve genel hizmetlere değil, aynı zamanda toplumsal tüketim fonlarına da yansdı: 1970–1983 döneminde bu fonlardan emekçilerin kullandığı para miktarı 25,6'dan 62 milyar marka yükseldi. Bu fonlardan konut yapımı, halk eğitimi, parasız sağlık hizmetleri, annelik ve çocuk yardımları ve emekçilerin, tüm halkın çıkarlarına hizmet eden öteki sosyal önlemler finanse ediliyor. Her çocuk, eğer anababa isterse, çocuk bahçesine gitme olanağına sahiptir. Çocuk kuruluşlarında ve sınıflarda çocukların bakımı için anababa tek kuruş vermez. Onlar yalnız yiyecek için az bir para öderler. Son yıllarda emeklilik maaşlarında kayda değer artış oldu. Genellikle yaşlı ilerlemiş olanlara kaygı gösterilmesi, toplumumuzun ve devletimizin başta gelen sosyal ilkelerinden biridir.

DAC'nin sürekli güçlenmesi ve gelişmesi, sosyalizmin, sosyalist üretim ilişkileri temelinde ortaya çıkan ve gelişen, üretici güçlerle karşılıklı etkileşme içinde olan, nitel bakımdan yeni itici güçlerinin belirmiş olduğunun açık kanıtıdır. Bu itici güçler şunlardır: Toplumsal yeniden üretim sürecinde işçilerin planlı kardeşçe işbirliği, sosyalist yarışma, sosyalist ideoloji, bilinçli emek, sosyal güvenlik, toplumun tüm sınıf ve katmanlarının köklü çıkarlarının ortak oluşu, güttüğümüz amaçların insancıl oluşu vb. Bu güçler ortaya çıktığı ölçüde insanların kafasında kendilerini yeni atılımlara teşvik eden sosyalist değer kavramlarının birikimi oluyor, Marksist-Leninist partinin, sosyalist devletin çalışma ilkeleri emekçilerin sosyalist bilincini geliştirmek, halkta yaratıcı girişimcilik uyandırmak, onları toplum işlerini ve planlamayı yönetme çalışmalarına daha geniş çapta çekmektir. Bu ilkeler ASBP'nin Programında DAC'nin sosyalist anayasasında yer almaktadır. ASBP MK Genel Sekreteri E. Hanecker yoldaş, partinin 10. Kongre'sinde (1981) şöyle diyordu: «Sosyalizmin muazzam üstünlüğü şudur ki, o yığınların bilinçli ve gönüllü girişimine, onların erkin gerçekleştirilmesine aktif katılımına dayanmaktadır. Sosyalist toplum sistemimizin kapitalist toplum sistemi üzerindeki açık tarihsel üstünlüğü tam da budur.» ⁽⁴⁾

Bizim iyimserliğimiz, Marksistlerin iyimserliği, kendi tarihsel misyonunun bilincine varan ve halk yığınlarını peşinden sürükleyen işçi sınıfının yenilmez olduğu inancına dayanıyor. Bu nedenle ASBP, cumhuriyetin devlet organları kendilerini yığınları öğretmek ve onlardan öğrenmekle, on-

⁽⁴⁾ Protokoll der Verhandlungen des X. Parteitages der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands. Berlin 1981, s. 140.

ların sosyalist bilincini, yaratıcılık gücünü ve girişimciliğini geliştirmek, sosyalist yarışmanın, kollektif emeğin ve yenicilik hareketinin yaygınlaşmasına yardımcı olmakla görevli saymaktadır. Halkımızın bilinç ve gücünün en önemli kaynaklarından biri, ASBP'nin ve sosyalist devletimizin SBKP ve Sovyetler Birliği ile olan bağıdır. Milyonların deneyimi, tüm halkın emeğinin meyvesi olan kazanımların yalnızca SSCB ve öteki sosyalist topluluk üleleriyle kardeşçe bağlaşıklık sayesinde olanaklı olduğuna ve pekiştiğine olan inancını güçlendiriyor. Bu, bize sorumluluk da yüklüyor. Çünkü DAC'ni her bakımdan geliştirmekle biz, tüm dünyada barışı ve sosyalizmi, demokrasi ve toplumsal ilerlemeyi güçlendirme davasına katkıda bulunuyor, ulusal ve sosyal kurtuluşu için savaşılan halklarla dayanışma gösteriyor, onlara yardım ediyoruz.

ASBP'nin gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunu sürdürmeye yönelik politikasının odak noktasını, ekonomiyi geliştirme, halkın çabalarını ülkenin ekonomik büyümesi üzerinde yoğunlaştırma çalışmaları oluşturuyor. Toplumsal üretimin her bakımdan entansifleştirilmesi, yığınların yoğun, yaratıcı emeği, halkın maddi ve kültürel yaşam düzeyinin korunması ve sürekli yükseltilmesi için gerekli önkoşulları yaratıyor. Parti sınanmış politikasını karmaşıklaşan uluslararası koşullarda da sürdürüyor. ASBP MK'nin 7. Plenumu'unda (Kasım 1983) E. Honecker şöyle diyordu: «DAC, elindeki tinsel potansiyel ve maddi kaynaklarla gerekli ekonomik yükselişi gerçekleştirebilecek ve ana görevin çözümü yolundaki başarılı çizgisini sürdürebilecek durumdadır ... Ekonomik alandaki eylemlerimize de süreklilik özgüdür». (5)

Ana görevi ardıcıl bir biçimde yerine getirmek, halk yararına olan ekonomik ve sosyal politikanın birliğini korumak, yığınların yaratıcı girişimini geliştirmenin güvenilir temeli ve tükenmez kaynağıdır. Uzun yılların deneyimi DAC emekçilerinin şu inancını güçlendiriyor: Tüm toplumun yararına iyi niyetli çalışmalar, ayrı ayrı her kişinin, her ailenin çalışma ve yaşama koşullarının sistemli bir biçimde iyileşmesini sağlıyor, bu ise yeni kazanımlar için önemli bir teşvik oluyor.

10. Kongre'de kabul edilen 1980'li yılların ekonomik stratejisi emekçileri halk ekonomisinin tüm alanlarında entansif genişletilmiş yeniden üretime geçişe yönlendiriyor. Bu hattın doğruluğu ortadadır. Enerji, hammadde ve malzeme giderlerinin mutlak olarak azaltıldığı koşullarda uzun bir süre üretimi genişletmenin ve ulusal geliri artırmanın olanaklı olduğu pratikte kanıtlanmıştır. 1980 yılında birim girdileri azaltılarak ulusal gelirde yalnız 6%'lık bir artış sağlanırken, 1981-1983 yıllarında bu neredeyse %50 oldu. Bilimsel-teknik devrimi sosyalizmin üstünlükleriyle birleştirme

(5) E. Honecker. In kampferefüllter Zeit setzen wir den bewährten Kurs des X. Parteitages für Frieden und Sozialismus erfolgreich fort. Rede auf der 7. Tagung des ZK der SED. Berlin 1983, s. 25.

işleri başarılı bir biçimde yürütülüyor. Bu, bir kez daha gösteriyor ki, yaratıcı emeğin sonuçlarını yalnız sosyalist düzen tüm halkın yararına kullanabilir. Tam istihdam, yurttaşların genliği, ekonomik büyüme ve istikrar reel olarak yalnız sosyalist toplumda vardır. Emekçiler biliyor ki, bilimsel ve teknik ilerlemeyi sağlarken, üretimi rasyonalleştirirken devlet organları, *bunu onlarla birlikte ve onlar için yapıyor. Bu önlemlerin* tümü hep birlikte tartışılıyor, hazırlanıyor ve yaşama geçiriliyor. Bu da planlı sosyalist ekonomiye olan güveni artırıyor, onun, süregelen ve devresel ekonomik bulanımların, ekonomik durgunluk, yığınsal işsizlik, sosyal kazanımların budanması, insanların 'sosyal güvenceden yoksun olması gibi yıkıcı sosyal sonuçların tipik unsurlar olduğu kapitalist üretim biçimi üzerindeki üstünlüğüne olan inancını pekiştiriyor.

Halk yığınlarının yaratıcılığı, ASBP'nin ekonomik stratejisinin etkisi altında yeni bir yükseliş dönemi yaşıyor. Ama bu, kendiliğinden gelme bir süreç olmayıp, politik yönetimin her düzeyde sürekli iyileştirilmesini gerektiriyor. İşçi sınıfının partisinin, sosyalist devletin, sendikaların, gençlik örgütünün ve öteki toplumsal örgütlerin ideolojik-politik çalışmaları ve aynı zamanda yönetim ve planlama işlerine aktif katılmaları, emekçilere kendi emekleri ile toplumun bütün olarak gelişmesi arasındaki karşılıklı bağının iyice bilincine varmalarına yardımcı oluyor. İnsanlar, kendi eylemlerinin, çalıştığı bölümün ve işletmenin kolektifi için, halk ekonomisi için taşıdığı önemi giderek daha iyi anlıyor. Böylelikle kararlı, çok yönlü ve ayrımlı ideolojik çalışmalar, emekçilerin bilinçli disiplinini ve örgütlülüğünü güçlendiren görüş ve inçanların oluşmasına yardım ediyor, emekçilerin amaca yönelik aktifliğini geliştiriyor.

Her DAC yurttaşı, «Birlikte çalış, birlikte planla, birlikte yönet!» ilkesinin yürürlükte *olduğu sosyalist toplumun ve devletin politik, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamına katılma hakkına sahiptir. Anayasanın güvence altına aldığı bu hak, en değişik biçimlerde gerçekleşiyor. Halkın seçtiği 600 bine yakın saylav ve temsili organ komisyonları üyesi ülkemizin yazgısı üzerinde karar sahibidir.*

Bundan başaka 350 bin yurttaş da Ulusal Cephe komitelerinde aktif çalışma yürütmektedir. Emekçilerin yönetime katılma hakkından yararlanırken kullandığı biçim ve yöntemler arasında, plan ödevlerinin emekçi kolektiflerince ayrıntılı bir biçimde tartışılması önemli bir yer tutuyor. Bu tartışmalar ASBP MK, DAC Bakanlar Kurulu ve Özgür Alman Sendikalar Birliği'nin ortak direktifleri üzerine kombinalarda, işletmelerde, kooperatiflerde ve bürolarda yapılıyor, gelenek halini almış ve halk ekonomisinin planlarını hazırlamada vazgeçilmez bir aşama durumuna gelmiş bulunuyor. Toplumun ve devletin fabrikanın, işletmenin, bölümün vb. önüne koyduğu istemleri ayrıntıları ile görüşüp öğrenen işçiler sorumluluklarını daha iyi anlıyor ve bu onların emek alanındaki aktifliğini artırıyor. Planı tar-

tıştırken onlar üretimin yetkinliğini daha da artırmanın amaca en uygun yollarını araştırıyor, ortak davaya hangi kişisel katkıda bulunabileceklerine karar veriyorlar.

1984 yılı planı hazırlanırken yapılan tartışmalara ülke emekçilerinin % 80'inden fazlası katıldı. Tartışmalarda iki milyondan fazla insan söz aldı, yaklaşık 712 bin öneride bulunuldu. Bunların amacı, bu yıl da ekonomik büyümenin yüksek tempolarını korumak, devletin verdiği ödevleri fazlasıyla yerine getirmek, devletin ayırdığı maddi fonları geri çevirmektedir. Bunun anahtarı, ekonomik gelişmenin yetkinlik göstergeleri, bilimsel-teknik ilerlemenin daha da hızlanması, emek üretkenliğinin hızla yükselmesi, malzeme ve yakıtın tutumlu kullanılması, enerji kaynaklarının, hammadde ve malzemelerin daha derinlemesine araştırılıp işlenmesi ve temel fonların en etkin biçimde kullanılması ve modernleştirilmesidir. Planı görüşürken emekçiler üretimin giderleri ile sonuçları arasındaki orantıyı hissedilir bir biçimde iyileştirmeye çalışmışlardır. Örneğin, Dessau kentindeki vagon fabrikasında, gerçekleşmesi halinde 54 bin iş saati tasarruf edilmesini ve üretimin maliyetinin 1,8 milyon mark tutarında azaltılmasını sağlayacak 306 öneride bulunuldu. Flöha kentindeki dokuma fabrikasında «Einheit» ekibi işçileri makine ve aygıtları daha iyi kullanarak her iş gününden yarım saat tasarruf yapmayı kararlaştırdılar. Bu da 1 milyon mark tutarında ek mal üretimi demektir. «Fritz Heckert» tezgâh kombinasyonunun ana işletmesinde plan görüşülürken, üretim alanındaki yenilikçilerin çalışmalarında bilimsel-teknik ilerlemenin olanaklarıyla öncülerin deneyimini daha geniş bir biçimde hesaba katmak gerektiği vurgulandı. Bu işletmenin kollektifi, temel fonları ve iş saatini daha iyi kullanarak, emeğin kalitesini yükselterek emek üretkenliğini % 14 oranında artırmayı, malzeme sarfiyatını ve giderleri azaltmayı kararlaştırdı. Bunun yanı sıra, insanların yaşam ve çalışma koşullarının da iyileştirilmesi öngörüldü.

Planın tartışılması ve çok sayıdaki öneri ve tavsiyelerin gözönüne alınması sonucunda, 1984 yılında da halk ekonomisinin önüne büyük görevler konulmasını sağladı. Örneğin, ulusal gelirin % 4,4 oranında, edüstri malları üretiminin % 4,2 oranında, net üretimin ise % 8 oranında artırılması planlandı. Böylesi sonuçların herşeyden önce emek üretkenliğinin artırılmasıyla sağlanması öngörüldü. Halk ekonomisinde emek verimliliğini artırmak ve büyümeyi sürdürmekle bu yılın planı, halkın maddesel ve kültürel yaşam düzeyinin korunması ve adım adım yükseltilmesine yönelik kapsamlı görevler getiriyor. Halkın net parasal gelirleri ve perakende mal sürümü % 2,2 artacaktır. Yaklaşık 200 bin konut kurulması öngörüldü. Bu, konut sorununun çözümü yolunda yeni bir önemli adımdır. Sendikalara ve işletmelere ait dinlenme evleri ve pansiyonlar 5 milyon kişiye, emek insanlarına az bir para karşılığında iyi istirahat olanağı sağlayacaktır.

Emekçiler tarafından ayrıntılı olarak görüşüldükten sonra halk ekonomisi planı DAC'nin yüksek devlet erki organı Halk Meclisi'nce kabul ediliyor ve tüm devlet ekonomi organlarının, kombina ve işletmelerin, kuruluş ve ayrı kişilerin ASBP'nin ekonomi politikasını yaşama geçirmeye yönelik eylemlerinin yasal temeli durumuna geliyor.

Yığınları bu politikanın gerçekleştirilmesine çekmede 9,2 milyon üyesi bulunan Özgür Alman Sendikalar Birliği önemli bir rol oynuyor. ASBP'nin 10. Kongresinde E. Honecker'in belirttiği gibi, erkteki işçi sınıfının, üretim araçları sahiplerini birleştiren en büyük, en yığınsal örgütü olan sendikalar aracılığı ile milyonlarca insan toplumsal süreçlerin yönetilmesine ve planlanmasına doğrudan katılıyor. «Onlar sosyalist demokrasinin gerçekleştirilmesine her yerde katılıyorlar. Sendikalar, herşeyden önce emek üretkenliğinin hızla artırılmasına ve yüksek etkinlik ve yüksek kalite sağlanmasına yönelik girişimleri destekliyerek sosyalist yarışmayı yönetiyorlar. Sendikalar emekçilerin bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılmasına yönelik yaratıcı çabalarını yönlendiriyorlar.»⁽⁶⁾

Cumhuriyetimizde sosyalist yarışmanın kendi tarihi vardır: Madenci Adolf Hennecke'nin 13 Ekim 1948'deki öncü vardiyaşından, dokumacı kadın Frida Hockauf'un «bugün nasıl çalışıyorsak, yarın öyle yaşayacağız» belgisiyle, iyi çalışma çağrısından bu yana uzun bir yol geçildi. SSCB'deki öncüler hareketinin, sosyalist yarışmanın deneyimlerinin büyük yararı oldu: A. Stahanov ve P. Bikov bizim için örnek olarak kalacaktır. Ülkemizde yarışma bugün gerçekten yığınsal bir nitelik almıştır. 1970 yılında «Sosyalist emek kolektifi» ünvanı için toplam 2,5 milyon üyesi bulunan 132 bin kolektif çalışırken, 1983'de 4,8 milyon üyeli 270 binden fazla kolektif çalışıyordu.

Bugün yarışma herşeyden önce, değişen uluslararası koşullarda ASBP'nin ekonomik stratejisini daha büyük bir etkinlikle yaşama geçirmeye, üretimi yeni bir hızla her yönden yetkinleştirmeye yöneliktir. Bu, özellikle 3 milyon işçi, bilim adamı, mühendis ve ekonomi uzmanının istemi üzerine ASBP MK'nin seminer toplantısında biraraya gelen kombina genel müdürlerinin E. Honecker'e gönderdikleri mektupla üzerlerine aldıkları yükümlülüklerde açıkça görülüyor. Yükümlülükler, üretimin geniş çapta yetkinleştirilmesi, bilim ve tekniğin kazanımları, üretim fonlarının daha rasyonel kullanılması sayesinde bu yıl için emek üretkenliği artışıyla ilgili planı $\frac{1}{10}$ aşmayı öngörüyor. 3 milyar mark tutarında planüstü ürün verilmesi, ülkede daha fazla hammadde sağlanması, üretim maliyetinin yarım milyar mark tutarında azaltılması öngörüldüğü.

Emekçilerin bilimsel-teknik ilerleme sorunlarındaki yaratıcı rolü yenilik-

(6) Protokoll der Verhandlungen des X. Parteitages der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, s. 124.

çiler ve bulgucular hareketinin gelişmesinde özellikle açık olarak görülüyor. Bu hareketin saflarına katılanların sayısı yıldan yıla artıyor: 1970–1983 döneminde bu sayı 661 binden 1 milyon 875 bine yükseldi. Bu arada, yeniliklerin uygulanmasıyla sağlanan gelirin tutarı aynı dönemde, ortalama olarak yılda 2 milyar 456 milyondan 5 milyar 277 milyon mark'a çıktı. Parti ve hükümetin bulguculuğun geliştirilmesini destekleme kararı aldığı 1978 yılına oranla geçen yıl başvuruların sayısı ve ekonomideki yararlı sonuçları iki kat arttı.

Bilimsel-teknik ilerlemenin hızlanmasına, ülke mühendislerini çatısı altında toplayan Teknik Odası'nın 265 bin üyesi de önemli katkıda bulunuyor. Bunların eylemlerinin ana doğrultusu, hammadde, malzeme ve enerji tasarrufu yapmak, üretimin yenilenme tempolarını hızlandırmak, en önemli teknolojik süreçleri, özellikle mikroelektronik ve robot tekniği alanındaki teknolojik süreçleri hızla uygulamak ve aynı zamanda mühendis emeğini rasyonalize etmektir. Teknik Odası üyeleri mikroelektronik şemalar üretiminin birçok temel teknolojilerinin kısa bir sürede uygulamaya konmasına yardımcı oluyor. ASBP'nin ekonomik politikasının uygulanmasında ve genel olarak sosyalist devrimin görevlerinin çözümünde Özgür Alman Gençlik Birliği (ÖAGB) sıralarında örgütlenmiş bulunan gençlik önemli bir rol oynuyor. Parti her zaman, gençliğe büyük güven göstermek, ciddi sorumluluk gerektiren işler vermek gerektiğini savunmuştur. Bu nedenle DAC'nde gençlik inşaatları denen, halk ekonomisi için çözümlerici önemde olan inşaat alanları özel olarak saptanıyor. Buralarda, toplumsal gelişmemizin en önemli kesimlerinde ÖAGB üyeleri 35 yıl boyunca sorumluluk gerektiren birçok görevleri yerine getirdi: Sosa köyünde «Barış barajı»nı, tarımda büyük sulama tesislerini, atom elektrik santrali «Nord»u kurdular. Bugün onlar Sovyetler Birliği topraklarında gaz boru hattının döşenmesine katılıyor, mikroelektronik geliştiriyor, cumhuriyetimizin demir yollarına elektrik hattı döşüyorlar. Ülkenin tüm illerinden 14 bin genç insan yurdumuz DAC'nin politik, ekonomik, bilimsel-teknik ve kültürel merkezi başkent Berlin'i inşa ediyor, bayındırıyor.

ASBP'nin 10. Kongresi gençliğe her şeyden önce bilimsel-teknik görevlerin çözümüne yönelme çağrısında bulundu. Bu bağlamda, gençliğin örgütlü teknik yaratıcılık girişimi olan «Yarının ustaları» kendi işletmelerine önemli projelerin gerçekleştirilmesinde yardım eden yenilikçiler hareketi büyük önem kazanıyor. Bugün bu hareket neredeyse tüm işçilerin yarısını birleştiriyor. Bilimsel-teknik ilerlemenin hızlandırılmasında genç bulgucuların yarışmaları ve ÖAGB'nin 2 binin üzerinde yaratıcılık kolektifinin eylemleri de önemli rol oynuyor. Bu kolektiflerde yüksek ve orta dereceli uzmanlık okullarından mezunlar bilimsel-teknik görevlerin çözümü için çalışıyor, böylece yaşlılarının yaratıcılığına yeni ivme veriyor.

Gençlik, planda öngörülen görevlerin yerine getirilmesi ve aşılmasına

çok büyük katkılarda bulunuyor, halk ekonomisi için büyük değeri olan girişimlerle ortaya çıkıyor. Örneğin, endüstride ve inşaat alanında malzeme, hayvancılıkta yem tasarrufu yapıyor, iş saati tasarrufu yapılmasına ve işyerlerinin azaltılmasına yardım ediyor, tekrar kullanabilecek ham madde toplama işlerini örgütüyor, konutların restorasyon ve modernizasyonu işlerine vb. katılıyorlar. Yalnız 1983 yılında ÖAGB'nin «Malzeme tasarrufu» girişimi 2 milyar marktan fazla yarar sağladı. Gençler 15 binden fazla konut restore ve modernize etti ve bu konutlar daha sonra bu çalışmalara katılmış olanlara dağıtıldı. Partinin ekonomik politikasının uygulanmasında büyük bir gücü, 42 bin gençlik ekibi oluşturuyor. ASBP'nin yönetiminde, sendikalarla birlikte onlar sosyalist yarışmanın nabzını elinde tutuyor.

DAC gençliğinin antiemperyalist dayanışmasını dile getirmenin sınamış bir biçimi olan dostluk ekiplerimiz yurt dışında iyi bilinmektedir. Gençlik Birliği'nin üyeleri bu ekiplerde özgürlüğüne kavuşmuş ülkelerden dostlarıyla birlikte sömürgecilik kalıntılarının, yenisömürgeci bağımlılığın her çeşidinin giderilmesi için savaşıyorlar. Son 20 yılda dostluk ekipleri dört anakaranın 22 ülkesinde çalıştı. Bu çalışmalar sonucunda mesleki eğitim merkezleri kuruldu, binlerce kalifiye işçi ve uzman yetiştirildi, ulusal önemi olan birçok inşaat işleri tamamlandı.

Partinin ekonomik politikasının uygulanması, DAC Ulusal Cephesi'nin bir yığın girişimi olan «Kent ve köylerimizi bayındıralım-sen de katıl!» hareketiyle doğrudan bağlıdır. 1952'de başlayan bu hareket milyonları sardı. Bu hareket toplumun tüm sınıf ve katmanlarını kapsıyor, onun halk ekonomisindeki önemi artıyor. Yerel temsili organ seçimleri dolayısıyla, gönüllü ve esasta karşılıksız verilen emeğin sonuçlarıyla ilgili olarak yayınlanan veriler, bu hareketin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesinde, cumhuriyetimizin her bakımdan güçlenmesinde oynadığı rolü açıkça gösteriyor. 1979-1983 döneminde yurttaşlar kendi gücüyle konutlarda 14,5 milyar mark tutarında onarım işi yaptı. Yaşlı ve sakatların 590 bin konutunu, okul, çocuk bahçesi, poliklinik, kulüp ve kültür evinde 517 binden çok odayı düzene soktu. Ama önemli olan yalnız ekonomik yarar değil, aynı zamanda kişisel aktiflik, yurttaşların kendi devletine bağlılığıdır. Kooperatiflerde birleşmiş ya da özel olarak çalışan zanaatçılar, tüccarlar da halk ekonomisinin gelişmesine, halkın geniş tüketim malları gereksinimlerinin giderilmesine, genel hizmetlerin halka ulaşmasına küçümsemeyecek katkılarda bulunuyorlar.

Sosyalist toplumun gelişmesi, tekrar tekrar şunu gösteriyor: Başlıca üretici güç, toplumsal zenginliğin çözümleyici kaynağı olan insandır, onun bilgi ve yetenekleridir. Emekçilerin kalifiyelik düzeyinin sürekli yükseltilmesi, onların yeni bilgi ve alışkanlıklar edinmesi, tüm yeteneklerinin geliştirilmesi, parti ve hükümetin birincil ödevi, tüm devlet organlarının

ve ekonomik bölümlerin görevidir. Bilimsel-teknik ilerleme, yönetim ve planlamanın iyileştirilmesi bunu gerektiriyor. DAC'nde, hem tüm devlet ölçüsünde, hem de ayrı ayrı işletmelerde bu görevin çözümünü sağlayan değişik çalışma biçimleri kullanılıyor.

Emek insanlarının uzmanlık düzeyinin yükseltilmesinde çok büyük başarılar sağlandı. 1950'li yılların ortalarında, halk ekonomisinde çalışanların yalnız % 30'u meslek okulu mezunuyken, bu oran 1970'de % 59'a, geçen yıl ise % 83,3'e yükseldi. Bu, toplumumuzun eşit haklı üyesi olan kadınlar örneğinde daha açık görülüyor. 1950 yılında endüstride çalışan kadınların yalnız % 5'i, tarımda çalışanların ise % 1'den de azı mesleki okul mezunuyken, bu oran bugün % 80'i bulmaktadır. Cumhuriyetimizde her 2 kalifiye işçiden biri kadındır. Orta ve yüksek öğrenciler arasındaki kadın oranı da artıyor. Bu oran 1950–1983 döneminde, orta düzeydeki meslek okullarında % 25'ten % 73'e, yüksek okullarda da % 19'dan % 50'ye yükseldi.

Emekçilerin özellikle maddi üretim alanında devletin yönetim ve planlama işlerine katılımının sürekli genişlemesi, sosyalist toplumun ve onun her üyesinin gelişmesi için büyük önem taşıyor. ASBP'nin ekonomik stratejisinin bundan böyle de başarıyla uygulanması için emekçilerin kararların hazırlanması ve yerine getirilmesine, bunun denetimine giderek daha etkin, işleri daha iyi bilerek ve sorumluluk duygusuyla katılması gerekmektedir. Bunun için gerekli güçlü temeller sosyalist İş Yasası ile, Kombinalar Kararnamesi, ile, yönetimin, planlamanın ve maddi teşvikin iyileştirilmesine ilişkin önlemler vb. ile sağlanmıştır.

Üretim alanında sosyalist demokrasinin en önemli ögesi şudur: Partinin, sosyalist devletin politikasının yaşama nasıl geçirildiği, özellikle üretimin genişletilmesi ve yetkinleştirilmesine ilişkin ekonomik görevlerin nasıl yerine getirildiği konusunda yöneticiler emekçiler önünde yasalarca öngörülen ve pratikte sınanmış olan yıllık raporlarla hesap vermektedir. Toplumsal örgütler, bu arada sendikalar, yöneticilerin yükümlülüklerini nasıl yerine getirdiği konusunda değerlendirme yapma hakkına sahiptir. Ekonomimizin dinamik büyümesi, ASBP'nin stratejisinin uygulanmasına yığınların giderek daha geniş çapta katılması, sosyalist toplumun serpilip gelişmesinin güvencesi, yurttaşların iyimserliğinin ve onların geleceğe olan güveninin ana kaynağıdır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin 35 yıllık başarılı gelişmesi, partimizin ekonomik politikasının işçi sınıfının, kooperatifçi köylülüğün, aydınların, tüm emekçilerin çıkarlarına uygun olduğunu gösteriyor. Bu strateji halkın desteğini kazanmıştır, yığınların yaratıcı emeğiyle yaşama geçirilmektedir. ASBP'nin kararları, sosyalist devletin faaliyeti, toplumumuzun gelecekte de bu yoldan ardıcılıkla ilerlemesini sağlamaya yöneliktir.

Biricik ayrıcalık: En zor olan yerde çalışmak

Stoyan Karacov

*Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Kontrol
ve Denetleme Komisyonu Başkanı*

Bulgaristan Komünist Partisi'nin tüm deneyimi, ülkemizde sosyalizmin kurulması ve daha da geliştirilmesinde partinin toplumdaki öncülüğünün iyileşmesi için nitel bileşimini iyileştirmesine, üyelerinin tinsel özelliklerinin ve komünistlerin öncü rolünün sürekli artırılmasına gösterdiği özen önemli bir önkoşuldur. Bu alandaki çabalarımız, uluslararası ve Bulgaristan devrimci hareketinin geleneklerine dayanıyor.

Parti üyelerinden istenilenler, daha Marks ve Engels tarafından ilk işçi sınıfı örgütü olan Komünistler Birliği'nin tüzüğünde açıkça tanımlanmıştır. Tüm yaşam tarzları, komünist ülkelerle uyum içinde olmalıydı. Marksizm'in teorik çözümlemelerinin ve işçi sınıfının sosyal savaşlarda kazandığı deneyimin ışığında Lenin yeni tip proleter partisine ilişkin bütünsel öğretiyi oluşturmuş ve onun yönetici rolünü yerine getirebilmesinin en önemli önkoşullarını tanımlamıştır. Lenin, partinin bu rolünü ancak, «devrimci sınıfın gerçekten öncüsüyse, gerçekten bu sınıfın en seçkin temsilcilerinden oluşuyorsa, ardıcıl devrimci savaşım deneyiminde eğitilmiş ve çelikleşmiş tümüyle bilinçli ve boyun eğmez komünistleri içeriyorsa, kendisini sınıfının tüm yaşamıyla bütünleşmişse ve bunun aracılığıyla tüm sömürülenler yığınıyla bütünleştirebilmiş ve bu sınıfın güvenini tümüyle kazanabilmişse», ⁽¹⁾ oynayabileceğini yazmıştır.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin Dede adıyla tanınan kurucusu Dimitir Blagoev, parti politik görevlerini yerine getirmek istiyorsa, mutlaka sıkı disipline sahip olması gerektiğini defalarca vurgulamıştır. O, disiplini düşünce ve eylem arasındaki sıkı bağın gerçek ifadesi, bir başka deyişle tüm komünistlerin parti kararlarını ve direktiflerini gönüllü olarak benimsemeleri olarak alırdı. Georgi Dimitroff da buna büyük bir dikkat göstermiştir. Utkan 9 Eylül 1944 Ayaklanması'ndan hemen sonra BKP MK'ne gönderdiği bir telgrafta komünistin ve Vatan Cephesi (VC) üyesinin moral özellikleri konusunda şunları söylemiştir: «Vatan Cephesi partileri erkteyken basında kariyerizm ve kendinden hoşnutluğa, günlük yaşamın içinde her türlü yozlaşma tehlikesine karşı parti-îçi bir kampanya açılmalıdır ... VC çalışanları ve yeni demokratik devletin memurları halka dürüst ve sadık hizmetin örneğini vermelidirler. Komünistler bu bağlamda herkesten önde olmalıdırlar.» ⁽²⁾

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 41, s. 187 (Rusça).

⁽²⁾ G. Dimitroff, Mektuplar, Sofya 1972, s. 419 (Bulgarca).

BKP MK'nin 1956 Nisan Plenumu Bolşevik bir stille 1940'ların sonları ile 1950'lerin başlarında parti yaşamının Leninci ilke ve kurallarının çiğnenmesinin nedenlerini ortaya koydu, partinin toplumsal yaşamdaki öncü ve yönlendirici rolünün artırılması için net bir program hazırladı. Bu kararlar ve öneriler, BKP'nin daha sonraki kongrelerinde ve MK plenumlarında, öteki programatik belgelerinde ve BKP MK Genel Sekreteri Todor Jivkov'un yapıtlarında geliştirilmiş ve daha da zenginleştirilmiştir.

Bulgaristan toplumunun bugünkü gelişme aşamasında komünistin öncü rolü nelerden oluşmaktadır?

En başta, sosyalist sistemin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi uğruna başlıca savaşımın gittiği alanda, üretimde, emek alanında iyi çalışma, öncü olma örneğini vermektir. Lenin, «parti üyeleri herkese emek disiplini ve enerjide örnek olmalıdır» der. ⁽³⁾ Bu önkoşulun yerine getirilmesi, olgun sosyalist toplumu kurma aşamasında dirimsel önem taşıyor. BKP'nin 1981'-de toplanan 12. Kongresi, komünistlere, daha da büyük bir emek faaliyet ve bilinçlilik gösterme çağrısında bulundu. Kongre kararlarına uygun olarak, komünistlere, üretimin çok yanlı yoğunlaştırılmasında, onun karmaşık otomasyonunda ve uzmanlaşmasında, yeni ekonomik yaklaşımın ardıcıl uygulanmasında, ekonomik mekanizmanın ve yüksek emek standardının mükemmelleştirilmesinde daha büyük önderlik verildi. Komünistler, 8. Beşyıllık planların zamanından önce yerine getirilmesindeki yeni adımların ve sosyalist yarışmanın girişimcileri oluyorlar.

Her parti üyesinin kişisel örnek olmasının önemi, özellikle Bulgaristan ekonomisinin gerçekten rasyonel ve ekonomik olma, ürün kalitesi ve üretim disiplini gibi görevleri önüne koyduğu durumda artma eğilimi gösteriyor, BKP MK'nin 1982 Kasım Plenumunda Todor Jivkov, «daha ileriye yönelmede emek kalitesinin ve halkın disiplininin ... dirimsel bir rol oynadığını» ⁽⁴⁾ vurguladı.

Bu değerlendirme, BKP'nin ürün kalitesi üzerine ulusal konferansında (Mart 1984) yeniden doğrulandı. Konferansta, elde edilen kazanımların hiçbir zaman ekonomideki olumsuz olguları ve süreçleri inkar anlamına gelmemesi gerektiği belirtildi. Eğer bunlar doğru olarak ele alınmazsa, eğer bunların giderilmesi için gerekli önlemler uygulanmazsa, ulusal ekonomide güçlükler yol açacak olumsuz sonuçlar kendilerini şu andaki ve bir sonraki beş yılda ortaya koyacaktır. Emek kalitesini ve disiplini toplumumuzun daha da ilerlemesinin başlıca etmeni yapma gereksinimini dikkate alarak konferans bu sorunun çözülmesi için uzun erimli bir program kabul etti.

⁽³⁾ V. I. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 39, s. 307.

⁽⁴⁾ Todor Jivkov, BKP'nin 12. Kongresi ve olgun sosyalizm kuruculuğu: Sorunlar, görevler, yaklaşımlar, Sofya 1982, s. 532 (Bulgarca).

Alınan kararların uygulanması yolundaki ulusal çaptaki eğilim içinde komünistlerin ve tüm parti hücrelerinin örgütsel ve eğitsel rolü önemli bir ögedir. Kimi parti hücrelerinde hâlâ bir parti üyesinin yapması gereken şey olarak yalnızca kendisinin dürüst çalışması ve üretim disiplinine uyması yeterli sayılıyor. Fakat bu sosyalist toplumun herhangi bir yurttaşının en temel görevidir. Yalnızca kendisinin en iyi sonuçları elde etmesiyle yetinmeyip bir örgütçü olan ve işçi arkadaşlarını yüksek bir sorumluluk duygusuyla eğiten komünist ötekilerin nasıl çalıştığına ilgisiz kalamaz. Demek ki komünistler, işe ve sosyalist mülkiyete karşı yaratıcı tutum için gerçek koşulların sağlandığı yeni tipten ekipleri desteklemede, bilinçli emek disiplini ve karşılıklı yardımlaşma çabasında ön sırada yer alırlar.

Bu, komünist için bir başka temel görevi de gerektirir: Partinin gücünün ve yenilmezliğinin kaynağı olan *yığın bağlarını pekiştirmek*. Lenin, kendi etrafında birçok dürüst partisiz işçiyi toplayamayana, onlarla her gün ilişkide bulunmayana, onlara gazete sağlayamayana, onların arasından sendikalar ve Sovyet hükümet organlarına vb. adam getiremeyeceğini komünist denemeyeceğini söyler. ⁽⁵⁾ Parti üyesi, her insana yaklaşabilmesi, onun BKP'nin politikasını anlamasına ve onaylamasına yardımcı olmalı ve onu bu politikanın kendi yaşamsal çıkarlarıyla uyum içinde olduğuna, partinin politikasının kendi girişimiyle gerçekleşmesine yardımcı olmanın tüm emekçilerin görevi olduğuna ikna etmelidir.

Bunu yaparken üretimde olduğu gibi bireysel ilgilere de dikkat etmek, ötekilerin gereksinimlerine ve isteklerine dikkat vermek önemlidir. Sosyalizmde emek, bireyin tinsel ve fiziksel yeteneklerinin geliştirilmesi için, iç zenginleşme için bir araçtır. Ne ki bu süreç, kendiliğinden işlemez. BKP'nin 12. Kongresi, komünistlerin önüne, bireylere bir ve aynı işyerinde olgunlaşmalarında yardımcı olmak gibi sorumlu bir görev koymuştur. Tüm komünistler, özellikle de parti yöneticileri bireyin kendini üretimde gerçekleştirmesi önündeki tüm engellerin yokedilmesi ve bireyin çok yönlü gelişmesi için en iyi atmosferin yaratılması için daha fazla şeyler yapmak durumundadır.

Komünist, yığınların güvenini, aynı zamanda *kişisel yaşamında örnek vererek* de kazanmalıdır. Bu örnek olma, yüksek bir eğitim potansiyeli gerektirir, çünkü bu örneğe bakarak ötekiler BKP'nin ülküleri hakkında yargıya varırlar. Parti üyesi olmuş kimilerinin yanlış tutumunun partiyi birçok kişinin gözünden düşürebileceği akıldan çıkarılmamalıdır. Tersine, bilgiçliğe, moral gevşekliğe, yağcılığa ya da sosyalist yasalardan yan çizmelere karşı uzlaşmaz bir tutum olarak yüksek moral örneği veren, özü sözü bir, temiz ahlaklı ve dürüst komünist, hem kendi otoritesini hem de bir bütün olarak partinin otoritesini artırır. Todor Jivkov şöyle diyor:

(5) Lenin üstüne yazılardan derleme, XXXVI, Moskova 1959, s. 226 (Rusça).

«800 bin Bulgaristan komünistinden her birimiz, binlerce parti yöneticisinin her biri komünizm davasına adanmışlığımız, işimiz ve davranışlarımızla ve tüm yaşamımızla insanların partiye güvenini oluşturur ve pekiştiririz. Halkın partiye güven duymasında, bizim için bu eşsiz değerdeki zorunluluğa kişisel katkıda bulunuruz.»⁽⁶⁾

Eğer komünist öncü olmak istiyorsa, *Marksizm-Leninizm fikirlerini bilmeli*, bunları ardıcılıkla ve büyük bir inançla yaymalı ve bunları tüm halkın dünya görüşü yapmak için çaba göstermelidir. Marksist-Leninist ideolojinin ülkede egemen olduğu, emekçi halkın kültür ve enformasyon düzeyinin yükseldiği koşullarda, buna uygun ideolojik formasyona ve genel eğitim düzeyine sahip olmayan parti üyesi ötekilere örnek olamaz ve yön veremez. Unutmayalım ki inandırmak, partinin yığınlarla çalışmasındaki başlıca yöntemdir. Ama birisi, ancak geniş bir bilgiye ve kültüre sahip ise başkalarını inandırabilir.

Biz BKP'nin yalnızca deneyden geçmiş, iyi eğitim görmüş, emekçi halkın eğiticisi, örgütçüsü ve önderi olan kadın ve erkeklerden oluşmasına büyük bir dikkat gösteriyoruz. Parti Programında şöyle deniyor: «Parti, komünistlerin teorik ve politik düzeyini, genel kültürünü ve uzmanlık eğitimini yükseltmenin görevi olduğuna inanır.»⁽⁷⁾ Geçen yıllar içerisinde bu alanda dikkate değer ilerlemeler kaydedildi. Komünistlerin yaklaşık üçte ikisi şu anda yüksek eğitilmiş, ya da yüksek eğitimi bitirmemiş ya da lise eğitimi görmüş kişilerdir, BKP'nin 12. Kongresi'nden bu yana parti safalarına katılanlar içinde böylesi bir eğitim düzeyine sahip olanların oranı yüzde 91,6'dır. Temel örgüt sekreterleri yüksek bir eğitim düzeyine sahiptir: %92'si lise ya da yüksek okul mezunudur.

İki sistem arasındaki ideolojik savaşımın günümüzde keskinleşmesi ve emperyalizmin sosyalist ülkelere karşı yoğun psikolojik savaşı, komünistlere özel görevler yüklüyor. Marksizm'i «reddeden» ve bizim başarılarımızı asgariye indirgeyen çeşitli teorileri açığa çıkartmak, antikomünizmi ve antisovyetizmi sergilemek için onların iyi bir ideolojik temele sahip olmaları, partinin politikasını doğru ve sağlam kanıtlarla açıklama ve karmaşık politik olayları sınıflandırma yeteneğine sahip olmaları gerekir. Ancak bundan sonra komünistler emekçi halkın kafasında yüksek bir sınıf ve parti bilincini biçimlendirebilirler, yaşamda aktif bir konum almalarını sağlayabilirler, onlara yeni Bulgaristan'a olan sevgi ile Sovyetler Birliği'ne, öteki kardeş ülkelere, tüm dünyada benzer ülkeler uğruna savaşım verenlere doğru enternasyonalist tutumun organik bileşimi olan sosyalist yurtseverlik duygusunu aşılayabilirler.

Tüzüğü, komünistlerin önüne, *eleştiri ve özeleştiri*yi geliştirmeyi, eleş-

⁽⁶⁾ T. Jivkov, Agy., s. 138.

⁽⁷⁾ BKP Programı, Sofya, 1971, s. 115 (Bulgarca).

tirinin bastırılmasının herhangi bir işarete, gerçeklerin reddine, göstericiliğe, bilgiçliğe, kendini beğenmişliğe, kendinden hoşnutluğa, yerel çıkarların herşeyin üstüne çıkarılmasına karşı durmayı, eksiklikleri açıkça sergilemeyi ve bunların giderilmesi için çalışmayı görev olarak koyar. Tüm bunlar, kesinlikle ve ardıcılıkla yerine getirilmelidir. Bürokratik uygulamalara karşı savaşım çabalarının başarısızlığını bildiren komünist M. Sokolov'a Lenin'in verdiği yanıtı anımsayalım: «Bürokratlara karşı iki, üç kez savaşım yenilgiye uğradınız diye bir tedaviden vazgeçmek, saflıktır. Buna, sizin başarısız deneyiminize, benim verebileceğim yanıt şudur: Birincisi, 2–3 kere değil, 20–30 kere deneyiniz, çabalarınızı yineleyiniz, yeniden yeniden başlatınız.

İkincisi, sizin doğru ve becerikli bir şekilde mücadele ettiğinizin kanıtı nedir? Bürokratlar, akıllıdır, bunlar içinde birçoğu son derece kurnazdır. Onları, çıplak ellerinizle yakalayamazsınız. Doğru savaşınız mı? ,Düşman' yürütülen savaşın kurallarına uygun olarak kuşattınız mı?»⁽⁸⁾

Partimiz, gerek kendi sıralarında, gerekse tüm toplumda eleştiri ve özelleştirmeyi geliştirmek için büyük çaba gösteriyor. Onun kongrelerinin ve konferanslarının, MK plenumlarının ve aktivist konferanslarının kararları gerçekçi ve ölçülü analiz ruhuyla belirlenir. BKP MK'nin 1956 Plenumu parti içindeki ve sosyal gelişmemizdeki eksiklikleri ve hataları açıkça belirtmiş ve bunların giderilmesinin yollarını göstermiştir. Aramızda kurduğumuz bu özelleştirel ve eleştirel yaklaşım komünistlere insanların davranışlarının olumsuz yanlarına, parti ve devlet yaşamının normlarından sapmalara karşı savaşım olanaklarını sağlıyor.

. Komünistlerin öncü rolü, *partinin her düzeydeki ardıcıl ve bilinçli faaliyetiyle güvence altına alınır.*

Burada çok şey BKP'nin nitel özelliklerini iyileştirme çalışmasına bağlıdır. 12. Kongrenin belgeleri bilimsel teknik devrim, sosyal emeğin otomasyonu ve entellektüelleşmesi çağında, toplumun sosyal yapısında önemli değişikliklerin olduğu dönemde BKP saflarına üye alımında yeni yaklaşımlar ve ölçütlere gereksinim olduğunu belirtir. Böylece yüksek kültür düzeyine, mesleki yeteneğe, politik olgunluğa ve arkadaşları arasında saygınlığa sahip oldukları için partinin ve toplumun gözünde saygınlık kazananların partiye gelmeleri sağlanır.⁽⁹⁾ Etkin parti önderliğini sağlamak için yalnızca en önemli sektörlerde değil, toplumsal yaşamın tüm alanlarında partinin etkisini güçlendirmek, toplumsal üretimin entansifleşmesi sürecinin dayanacağı sağlam bir temel oluşturmak gerekiyor.

BKP'nin tüzüğünde yazılı olan parti yaşamı normlarına, yönetme normlarına kesinlikle uymak ve üyelerin davranışları, komünistlerin öncü rol-

⁽⁸⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 52, s. 194.

⁽⁹⁾ Todor Jivkov, Agy, s. 96.

lerinin artmasının garantisidir. Toplumsal gelişmenin ve parti politikasının her yeni aşamasında, tüzük maddeleri parti üyeliğinin otoritesini pekiştirecek, parti-içi demokrasiyi genişletecek, parti örgütlerinin girişimlerinin daha da gelişmesini garanti edecek ve komünistlerin yerel örgütlerinin faaliyeti için sorumluluğunu artıracak şekilde yeniden ele alınır.

BKP'nin son kongresi de tüzüğe kimi eklemeler ve değişiklikler getirdi. Bunlar sınırlı almalara karşın, partinin örgütsel ilke ve normlarının içeriğini geliştirme ve yetkinleştirme, çalışma biçim ve yöntemlerini olgun sosyalizmi kurmanın somut koşullarına uyarlayabilme yeteneğini kanıtıyor. Parti üyeleri için yeni görevler belirlenmiştir. Bunlar arasında en yeni bilimsel ve teknik kazanımların kullanılmasını sağlamak, daha yüksek emek üretkenliği ve emeğin sosyalist örgütlenmesi modeli için çalışma, yüksek kalite ve etkinlik için savaşım, görevin yerine getirilmesinde örnek olma ve sosyalist yaşam tarzının pekişmesini teşvik etme yer alıyor.

Emek kolektiflerinin politik çekirdeği, onların gelecekteki durumlarının başlıca özelliklerinin bir örneği olarak tanımlanan temel parti örgütlerinin faaliyetine ilişkin kimi eklemeler yapılmıştır. Tüzüğe göre, temel parti örgütünün ikili bir görevi vardır: Bir yandan partinin emek kolektifleri içindeki temsilcisi, öte yandan da emek kolektiflerinin parti içindeki temsilcisidir. Bu, temel parti hücrelerinin hem emekçilerin çıkarlarını savunmak için BKP'nce oluşturulan planların yerine getirilmesi yönünde vargüçle çalışması, hem de kolektifin sorunlarını üst parti organlarına iletmesi demektir.

Tüzüğe yapılan ekler, partinin temel parti örgütlerinin rolünü artırmak, onların iç yaşamını zenginleştirmek ve sosyalist toplumsal ilişkilere bir örnek haline getirmek çizgisini yansıtıyor. BKP tarafından uzun yılların savaşımı ve yaratıcı emek çabası sonucunda geliştirilen parti-içi yaşam değerleri arasında yüksek bir ideolojik düzey ve etkin örgütlenme, kolektivizm ve karşılıklı yardım, militanlık, işe yaratıcı yaklaşım, eleştiri ve özeleştirin geliştirilmesi, sorumluluk ve disiplin duygusu yer alır. Emek kolektifleri, idari ve ekonomi birimleri ve toplumsal örgütler faaliyetlerini şimdi aralarındaki ilişkileri artan ölçüde belirleyecek bu değerler üzerine oturtuyorlar.

BKP'nin 12. Kongresi'nden bu yana tüzüğe yapılan ekler ve getirilen yeniliklerin uygulanması, komünistin emek faaliyetindeki, moral alanındaki ve ülkenin tüm sosyal-politik yaşamındaki öncü rolünü artırmada bağlayıcı bir zorunluluktur.

Yoldaşça bir atmosfer ve temel örgütlerdeki partililere yönelik yüksek istemler büyük önem taşır. Her hücre, üyeleri üzerinde etkinlik kurmada kendine özgü farklı yollara sahiptir. Her komünistin düzenli aralıklarla görevlerinin yerine getirilmesine ilişkin olarak parti örgütüne rapor ver-

mesi elbette doğrudur. Fakat temel örgütün eğitsel işlevi, yalnızca bundan ibaret değildir. Örneğin kimi kurallardan ayrılan bir parti üyesinin eleştirildiği ve cezalandırıldığı bilinir. Ne ki, parti üyelerinin yıllar boyunca parti yaşamına katılmayı başaramadığı, etrafındaki gelişmelere kayıtsız kaldıkları durumlar da vardır. Böylesi bir tutuma karşı, her zaman hakettiği önlem alınamamaktadır. Ama sorun, yan çizenlerin kendilerine komünist diyemeyecekleridir. Böylesi olgulara karşı savaşım, temel örgütlerin temel görevlerinden biri olmalıdır.

Partimizde 1905'den bu yana varolan parti kontrol sistemi komünistlerin eğitimi ve parti örgütlerinin çalışmasının iyileştirilmesinde vazgeçilmez bir ögedir. BKP içinde tarihsel koşullara uygun olarak bunun biçimleri ve yöntemleri değiştirilmiştir. Fakat bunlar, her zaman Lenin'in bilimsel olarak temellendirdiği ilkelere dayanırlar ve sürekli olarak bizim ve kardeş partilerin deneyimleriyle zenginleştirilirler.

12. Kongre kararları, öncelikle de onun «ülkemizin geleceği, bireylerin kişisel özellikleri ile onların yurttaş, emekçi ve yaratıcı olarak kendilerini geliştirmelerinin çarpımındır»⁽¹⁰⁾ direktifi, şimdi her düzeydeki kontrol ve denetleme komisyonlarının faaliyetine yol gösteriyor.

Kontrol organlarının çalışması artan ölçüde partinin gelişmiş sosyalist toplumun maddi ve teknik temelini oluşturma, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi ve her yerde daha yüksek kalite için savaşım yürütme çizgisiyle bağlanmıştır. Özellikle şu ölçülere önem veriliyor: Birincisi, partinin yönetim organlarının faaliyeti üretici ve ekonomik görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili ekonomik yaklaşımın yeni gereksinimlerini ne kadar karşılıyor. İkincisi, yöneticiler hangi ölçüde emek kolektiflerinin, özellikle yeni çalışma yasasında yer alan çıkarları ve hakları değerlendirebiliyor, onlara sosyalist kuruculuğun planlarını gerçekleştirmede ve bunları kendi iç sorunlarıyla bütünleştirmede ne ölçüde yardımcı olabiliyorlar. BKP'nin Merkez Kontrol ve Denetleme Komisyonu (MKDK) ve yerel komisyonlar, sosyalist mülkiyetin sahibi emek kolektiflerinin rolünü artırmakla yükümlüdürler. BKP'nin parti ve toplum kontrolü sorunları üzerine ulusal konferansı (1973) bunların önüne böyle uzun erimli bir görev koydu.

Komisyonların ikili bir görevi vardır: Bir yandan parti-içi ilişkilerin düzenleyicisi olarak iş görmek, öte yandan komünistlerin BKP Programı ve Tüzüğü'ne, parti kararlarına koşulsuz sınıksız uymasını gözetmek, aynı zamanda devlet ve ekonomik yönetim organlarının daha iyi işlemlerini teşvik etmek, bunlar arasında amaca yönelik ve etkin bir atmosfer oluşmasına hizmet etmek.

Parti cezalarının getirilmesi, kontrol komisyonlarının çalışmasında özgül bir yandır. Çünkü cezalar komünistlerin, herkes için aynı ölçüde bağlayıcı

⁽¹⁰⁾ Agy, s. 67.

olan disiplin ruhunda eğitilmesinin önemli bir aracıdır. Son zamanlarda verilen cezaların yarısından fazlası disiplinden ayrılmalar ile ilgilidir. Bu, parti üyelerinden yüksek sorumluluk istendiğinin kanıtıdır. Bu, aynı zamanda BKP saflarında hâlâ tüzüksel görevlerin yetersiz yerine getirildiği durumların olduğunu da gösteriyor.

Kontrol uygulamasında parti örgütlerinin çalışmasındaki ve komünistlerin davranışlarındaki her türden eksikliklere karşı ilkel bir yaklaşım gösterilir. Kimi yerde sübjektivizme, partiden ayrılmaların üzerinin küllenmesine, parti üyelerinin yanlışlarının haksız olarak asgari gösterilmesine ya da olduğundan büyük gösterilmesine rastlanıyor. Arada sırada olduğu gibi, kadro sorunlarını inceleyen kimi parti komitelerinin temel örgütleri atlaması, kimi zaman onlara kararlarını duyurmama, «kendi ünlerini temiz tutma» çabası ve şu ya da bu yöneticinin «otoritesini» «zedelenmeden koruma» gibi hoşgörölmecek tutumlara girdiği görülüyor. Bu, komünistlerin saygınlığa karşı liberal tutumunun ifadesinden başbaca birşey değildir. Disiplini güçlendirmek bir yana, kadroların doğru yönde eğitimine de zarar verir. Merkez Kontrol ve Denetleme Komisyonu, tüm çalışmalarıyla böylesi olguların ortadan kaldırılmasına yardım ediyor.

Kontrol, ölçülü ve komünistler dikkate alınarak yapılmalıdır. 12. Kongrede belirtildiği gibi, önleyici olmalıdır, yani herşeyden önce yanlışlardan ve tüzükten sapmalardan alıkoymalıdır ve parti örgütlerini bunlara göz yummaktan korumalıdır. Kadro sorunlarını ele alırken, kontrol ve denetleme komisyonları verilerin doğruluğunu, önerilerine gelen enformasyonun objektifliğini sınamak, komünistlerin ve kamuoyunun görüşünü dikkate almak ve yalnızca yanlış bir tutumu düzeltmeyi değil, aynı zamanda yanlış yapan parti üyesi ile taban örgütü ve tüm emek kolektifi arasındaki ilişkilerin niteliğini de gözetmek durumundadır. BKP sıralarında kimi komünistlerin davranışlarındaki olumsuz yanların kimi zaman toplumdaki çelişkileri ve eksiklikleri yansıttığı görüşü yaygınlaşıyor. Bu nedenle bizim eğitsel çalışmamız daha geniş çevrenli olumsuz olguların aşılması çabasıyla ayrılmaz bir biçimde bağlıdır.

Deneyimimiz, taban örgütlerine dayanan kontrol organlarının yalnızca komünistlerin yanlış tutum ve davranışlarının nedenlerini sergilemekle kalmadıklarını, aynı zamanda cezaların verilmesi pratiğinin iyileştirilmesine yardımcı olduklarını ve örgütlerin militanlığını ve üyelerin aktifliğini de artırdıklarını ortaya koymaktadır. Biz aynı zamanda kararlarımızın eğitsel etkilerine de daha büyük bir dikkat çeviriyoruz. Bu ise Merkez Kontrol ve Denetleme Komisyonu'nun, yerel komisyonların çalışmasını ideolojik cephedeki çalışmaya daha da yakınlaştırıyor.

Geçmiş yıllarda komisyonlar aktif olarak tüm halkın parti ve hükümet kararlarının yerine getirilmesini kontrolüne katılmıştır.

BKP MK'nin şubeleri ve yöre komiteleriyle birlikte, hükümet organları,

mahkemeler ve savcılığın, Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği'nin kontrol birimleri, sendikalar ve Genç Komünistler Birliği ile birlikte sosyalist yasalara nasıl uyulduğu, partinin pazarlamada, kuruculukta, tarımda kararlarının nasıl yerine getirildiği ve parti örgütlerindeki durum denetlenmektedir. Bu eksikliklerin daha hızla üstesinden gelinmesine, BKP'nin ekonomik politikasını izleyen önlemlerin tümüyle ve zamanında alınmasına ve parti önderliğinin stiline ve yöntemlerinin iyileştirilmesine yardım ediyor.

Kontrol ve denetleme komisyonlarının çalışması devlet ve sosyal-politik organların faaliyetiyle koordine ediliyor. Bunun amacı, her komünistin açıkça yalnızca tek bir avantajı olduğunu, bu avantajın da zorluğun en fazla olduğu yerde bulunmak olduğunu kavramasını amaçlıyor. Kontrol, parti üyelerine kişisel ve kolektif sorumluluk duygusu verir, onların yoldaşlık ve karşılıklı yardımlaşma ruhunu geliştirir, ekonomik, sosyal ve öteki görevlerin yerine getirilmesinde elle tutulur sonuçlar almak için daha fazla çaba göstermelerine yol açar.

Ne ki, elde ettiklerimizle hoşnut olduğumuzu söylemek yanıltır. Kontrol sisteminde kimi aksamalar sürüyor. Komünistlerin disiplinden sapmalarının sayısındaki azalma, ancak bu çalışmanın etkinliğini gösterecektir. Şu anda bizim araştırmamız, parti cezalarının sayısındaki azalmanın yavaş olduğunu gösteriyor.

Parti, hükümet ve toplumsal kontrol organlarının işlevleri her zaman doğru tanımlanmıyor, bunlar arasında gerekli olan işbirliği her zaman sağlanamıyor ve bunların çalışmasında amaç ve sistemlilik gözlenmiyor. Birçok olumsuz olgunun ardındaki nesnel ve öznel nedenler, tümü olmasa da, çoğu kez bunları gidermek için alınan önlemlerin her zaman sonuna kadar uygulanmamasıdır. Bu nedenle biz kimi yerde hâlâ istenilen iyileşmenin görülmediğini saptıyoruz. Denetimi yapanların uzmanlık ve yetkinlik düzeyi de yükseltilmelidir, bu işe uzmanlaşmış bilimsel kurumlar daha da fazla katılmalıdır.

Sonuçta, temel örgütlerde, emek kolektiflerinde, partide ve bir bütün olarak toplumda kontrolün kalitesinin iyileştirilmesi ve bunun disiplinin güçlendirilmesine etkinin artırılması için daha birçok şeyin yapılması gerekiyor. Kısaca, kontrol çalışması, BKP'nin 12. Kongresi ve Ulusal Konferansı tarafından formüle edilen istemlere uygun bir düzeye yükseltilmelidir. Her düzeydeki kontrol ve denetim sorumluları ve militanları, bunu, partinin öncü rolünün pekiştirilmesine ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ndeki gelişmiş sosyalizmi kurma çabalarımıza kendi katkıları olarak görüyorlar.

Tüm halkın başkaldırısını hazırlama doğrultusu

Hugo Fazio

*Şili Komünist Partisi MK Politik Komisyonu
ve Sekreterlik üyesi*

«Şili Komünist Partisi'nin, faşist diktatörlük koşullarında bu türden yapılan ilk Ulusal Konferansı hakkında emekçilere ve halka bilgi veriyoruz.» Şili komünistlerinin yaşamında büyük önemi olan, ülkenin demokratik çevrelerinde büyük yankı bulan olayla ilgili bu yılın Haziran ayında Santiago'da yayınlanan bildiri böyle başlıyor. Faşizmin kovuşturduğu ve yoketmeyi vadettiği parti, Merkez Komitesi'nin ülkede yaşayan tüm üyeleri ve birçok il örgütü sekreterlerinin, önemi bakımından kongreye eşit olan foruma katılımını sağlayarak, yaşamsallığını gösterdi. Aynı zamanda, Şili sınırları dışında emigrasyondaki MK üyeleri ve komünistleri yaşadıkları ülkelere göre birleştiren yaklaşık yirmi kadar Koordinasyon Komitesi'nin sekreterleri toplanmıştı. Hep birlikte konferansı oluşturan her iki toplantıda, ŞKP ve halk için büyük bir başarı, can düşman diktatörlüğe indirilmiş güçlü bir darbedir.

Parti-içi demokrasinin en yüksek belirtisi olan ve illegal koşullarda yapılan Ulusal Konferans öncesinde partinin ve halkın bugün önünde duran temel sorunlar üstüne her düzeyde canlı tartışmalar yapıldı. Onun tüm çalışmaları «Hemen demokrasi sağlanmalıdır», «Pinochet defol!» belgisi altında geçti. İki ay önce parti içinde tartışmaya sunulan çalışma raporu da aynı başlığı taşıyordu. Tartışmaların merkezinde, faşizmi yıkmak için çeşitli savaşım biçimlerini kararlı bir şekilde kullanarak en geniş halk güçlerini nasıl seferber edilebilir sorusu yer alıyordu.

Konferans, tüm halkın başkaldırmasını sağlama çizgisini yeniden onayladı. Sonuç belgesinde, «Halkın keyfi davranışlara ve despotluğa karşı koyma hakkının gerçekleşmesi, yığınların savaşım azmini yükselttiği ve onların birlik içinde çıkışlarını yaygınlaştırdığı» (!) belirtiliyor. Toplumun geniş katmanları, bu doğrultunun ilkelerini destekliyor. Bunlar, diktatörlüğe karşı savaşta nicel değişikliklere neden olarak somut güce dönüştüler.

Devrimci yükseliş kendiliğinden olmadı. Bu, partinin hazırladığı ve uyguladığı tüm halkın başkaldırmasını sağlama politikasının toplumda kök salmasına dayanıyor. Aynı zamanda bu yükseliş, örgütlü, planlı çalışmanın ve komünistlerin halkla ilişkilerinin bir sonucudur. Mayıs 1983'te başlayan ulusal protesto günleri öncesinde, parti, sokağa çıkmanın somut olanak-

(!) Partido Comunista de Chile. Buletin del Exterior, 1984, № 66, s. 14.

larını gösteren bir dizi yığinsal eylemler örgütledi. Değişik partilerin üyeleri de içinde toplumun geniş çevreleri bu eylemleri destekledi ve böylece faşizme karşı hoşnutsuzluğunu somut olarak dile getirmiş oldu. Dolayısıyla, halkın yığinsal çıkışları ne bir raslantıdır, ne de kendiliğinden bir patlamadır. Daha sonraki dönemde yığın hareketinin hızla gelişmesi, toplumun çok değişik katmanlarının örgütlü olarak buna katılmasına yardım etti. Başka türlü yığın hareketi böylesine büyük bir yaygınlık kazanamazdı.

Konferansta, genel durumun zorbalık rejimini yıkmak için elverişli olduğu özellikle vurgulandı. Ancak bundan, rejim karşıtı değişik güçlerin birliği daha güçlü ve halkın savaşımı daha yüksek düzeyde olursa yararlanılabileceği belirtildi. Şimdi geniş birlik, belli kampanyalar sırasında kendini gösteriyor. Ancak bu, artık diktatörlüğü yıkma ve ülkenin daha sonraki kuruculuğu yolları üstüne kesin anlaşma sağlandığı anlamına gelmiyor. Protesto eylemleri gösterdi ki, önemli gelişmeye karşın, bunlar rejim üzerinde, hatta toplumun çoğunluğu karşı olsa bile kendiliğinden erki bırakmayacak olan diktatörlük üzerinde kesin utku kazanmak için yeterli değildir. Raporda şu belirtiliyor: «Faşizm kanıt tanımayacaktır, bundan ötürü de halkın kanıtları binlerce yöntemde ve tüm cephelerde ifadesini bularak onun gücüyle desteklenmelidir». (2)

Şili'de, kesin bir çözüm gerektiren çok büyük bir çelişkiler düğümü vardır. Faşizm bunları hafifletmiyor, tersine daha da keskinleştiriyor. Şili toplumunun yapısal bunalımı, hiç te yeni bir olay değildir, artık yıllardan beri biliniyor. S. Allende hükümeti, bunalımı karşıdevrimle önü kesilen devrimci düşümlerle ortadan kaldırıyordu. Faşizm de tekelci devlet kapitalizmini hızlı bir biçimde geliştirme, emperyalist sermaye ile birlikte ülkenin bağımlılığını derinleştirme ve finans oligarşinin en güçlü grubunun egemenliğini pekiştirme yoluna başvurarak, bunalıma karşı kendine özgü biçimde savaşa geçti. Bu amaçlara ulaşmak için de o, Chikago ekolünün monotarist teorisini temel alan ve aynı zamanda ekonomi dışı kaldıraçları ve azgın baskıyı en geniş bir biçimde kullanarak aşırı gerici bir politika izlemeye başladı. Sonuç hiç te rejimin beklediği gibi olmadı.

Tekelci devlet kapitalizminin konumları güçlendi, sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması görülmemiş ölçüler aldı, ama bağımlılık da arttı ve bunun bir sonucu olarak yapısal bunalım daha da derinleşti. Emperyalizmin ve finans oligarşisinin egemenliği kritik bir döneme girdi. Emperyalist soygun ve finans sermayesinin vurguncu niteliği öyle bir duruma gelmiştir ki, bugün artık erki elinde tutan bir avuç kişinin çıkarları ile ülkenin ve halkın ezici çoğunluğunun çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin üstesinden gelinmesi zorunluluğu sorunu öne çıkmıştır.

Pinochet'in politikasından, işçilerden başlayarak burjuvazinin önemli

(2) Agy, 1984, № 66, s 17.

bir kesimine kadar uzanan toplumun oldukça geniş katman ve sınıfları zarar görmüştür. Şili faşizmi, yerli ve yabancı finans sermayesinin terörist diktatörlüğüdür. Terör, ona, en gerici konseptleri ve bunları en açık bir biçimde kullanarak ülkeyi yönetmesine olanak sağlamıştır. Sonuçta tüm halk eşi görülmemiş bir yoksulluğa sürüklenmiştir. 1983'te kişi başına düşen ulusal gelir, 1961 yılı düzeyini geçmiyordu. 1981'de başlayan devresel bunalım, Şili ekonomisine görülmemiş bir darbe indirmiştir. 1982 ve 1983 yıllarında onun gayri safi geliri % 15 oranında bir azalma göstermiştir. Şili'de faşizm ve monatarizm politikasının iflası, önemi bakımından ulusal çerçeveyi aşan bir olgudur.

Ülkenin ekonomik politikasının yönetimi, New York ve Washington'dan gerçekleştiriliyor. Diktatörlüğün uyguladığı önlemler, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) koşullarına ve kredi sağlayan bankaların dış borçlar üzerine yapılan görüşmeler sırasında uyumlaştırılan borç alma mekanizmasına tümüyle uygundur. Krediler, en başta borçların faizlerini ödemek için kullanılıyor ve dolayısıyla Şili'nin borçlarını artıran çokuluslu bankaların havale operasyonlarından meydana geliyor.

Büyük emperyalist devletler ve özellikle ABD için dış ticaret de bir soygunculuk aracıdır. Birleşmiş Milletler'in Latin Amerika Ekonomik Komisyonu'nun verilerine göre, ülkenin dış ticaret koşulları öylesine bozulmuştur ki, örneğin 1983'te, 1970 yılındaki kadar ithalatı karşılamak için ihracatın 3 kat artırılması gerekiyordu.

Darbeden sonra yerli finans sermayesi hızla gelişmeğe başladı. Değişik bağlarla emperyalizme bağlı olan başlıca ekonomik gruplar, ülke ekonomisinin önemli bir kesimi üzerinde denetimlerini kurdular. Ulusal önemi olan birçok karar, bunların bürolarında alınmıştır. Ancak bugün birinin başında J. Vial'ın, diğerinin ise M. Cruzat ile F. Larrain'in bulunduğu bu iki en güçlü patron kuruluşu, kesin bir çöküş içindedir. Bunun nedenini, kendilerinin yayılmak için kullandıkları mekanizmanın özünde aramak gerekiyor. Her iki grubun mali sistemdeki egemenliği, faşist devlet tarafından gerçekleştirilmiştir. Bunlar, kendilerine sağlanan olanakları yılda % 30, % 40, % 50 faizli tefeci banka kredileri almaya yönelenleri soymak için kullanmışlardır.

Bu durum, ödeme olanaklarını büsbütün yitiren borçluların borç ödemeyi durdurdukları son devresel bunalımın başlangıcına kadar korundu. Ülkenin önde gelen özel bankaları, ödeme olanakları olmadığını ilan ettiler. Borçlar, Merkez Bankası'nın zarar görenlerin ana ve yedek sermayelerini birkaç kez aşan para enjeksiyonlarıyla karşılandı. Diktatörlük, beş bankayı yıkımdan kurtarmak için denetimine aldı. O, Merkez Bankası kredilerinin sermayeye dönüşmesinden sonra bunları yeniden özel sektöre devretmeyi öngörüyordu. Bugün mali sistemin önemli bir bölümü, araçların özel sektördeki ekonomik gruplara bundan böyle de aktarılması

için devlet denetiminde bulunuyor. Ve eğer önceleri bunlar, bu grupların gelişmesi için yapılyorduyrsa, şimdi kesin yıkımdan kurtulmak ve en başta daha yabancı kredi kuruluşlarına olan büyük borçları ödemek için yapıyor.

Bunalım sonucunda ülkede özgül bir konjoktür oluştu: Yerli finans sermaye zayıfladı, ekonomik gruplar bankalar üzerindeki doğrudan denetimini yitirdiler. Hisse senetlerinin çoğu zarara uğrayan finans kodamanlarının elinde bulunduğ u büyük işletmeler de doğrudan faşist devlet tarafından denetleniyor ve ancak Merkez Bankası'nın paralarıyla ayakta duruyorlar. Kuşkusuz, finans sermayesinin yeniden oluşması süreci, derinleşen bunalım ortamında hiç te kolay olmayacak ve uzun sürecektir.

Öte yandan, önceleri ülkeye önemli ölçüde para getiren emperyalist sermaye, bu akışı frenlemiştir. 1983–1984 yıllarında alınan krediler, dış borçların ödenmesi için gerekliydi.

Bu çelişkiler, faşizmin bunalımını keskinleştiriyor, rejimi içten kemiriyor, değişik sosyal ve politik güçleri, oluşan durum karşısında tutum saptamaya zorluyor.

ABD emperyalizminin önünde şöyle bir ikilem duruyor: Pinochet ona ülkenin azami ölçüde sömürülmesi ve yağmalanmasının sürdürülmesini sağlıyor. Aynı zamanda emperyalistler diktatörlüğün varlığını sürdürmesinin kötü sonuçlar verecek son derece istikrarsız bir durum yaratacağını anlıyorlar; onlar bunun sosyal çatışmayı keskinleştireceğ inden korkuyorlar. Emperyalizm işte bu nedenle manevraya başvuruyor. O, bir yandan Pinochet'i desteklerken, öte yandan büyük bir heyecan içinde durumdan çıkış yolları arıyor. Onun çabaları, devlete dayattığı yöntemlerin korunması koşuluyla halk yığınlarının çıkışlarının felce uğratılması, muhalefet sıralarındaki karşılıklı diyalogun yıkılmasını, komünistlerin ve Demokratik Halk Harketi'nin (DHH) ⁽³⁾ yalıtılmasını, bunların bunalımın aşılmasına aktif katılmasının engellenmesini sağlamak olan ana amacının gerçekleşmesine yardım edecek bir geçici sürecin garantilenmesine yöneliktir.

Şili halkının çoğunluğunun yaşam koşullarının kesin bir biçimde kötüleşmesi, oluşan durumun bir başka belirtisidir. Ülkedeki iş gücünün üçte birini kapsayan işsizlik, artık toplumun yalnızca en yoksul kesimi için bir sorun olmaktan çıkmış, aydınların önemli bir kesimini ve orta katmanların değişik gruplarını kapsamış, yapısal nitelik almıştır. Faşizm, yüzbinlerce yurttaş a iş sağlayacak durumda değildir. Aşırı sömürünün yüksek normları da, diktatörlüğün süregeldiğ i tüm yıllarda varlığını korumuştur. Yaşamın pahalılaşması nedeniyle yapılan ücret zamanının Ağustos 1981'de kesilmesinden bu yana reel ücretler yeniden düştü. Rejimin IMF ile imzala-

(3) Eylül 1983'te kuruldu. Komünist ve Sosyalist Partileri, aynı zamanda Devrimci Sol Hareketi birleştiriyor.

diği anlaşmalarda, özel sektörün emekçilere tazminat ödemelerinin durdurulması, devlet memurları ve işçilerin ücretlerine daha az zam yapılması öngörülüyor. Yani her iki durumda da, gerçek ücretlerin yeniden kısıtlanması söz konusudur. Yaşam düzeyinin çok düşük olmasından, orta katmanlar da nasibini alıyor. Birçok küçük ve orta işletmeciyi zorlayıcı önlemlerin kurbanı oldu ve ekonomik eylemlerini kesin bir biçimde sınırladı.

Böylece, Şili'de, patlamaya hazır bir durum oluşmuştur. Bu gerçeği Maliye Bakanı Luis Escobar Cerda bile kabul ediyor. Fabrika toplumdaki işverenlere seslenen bakan, sıradan insanların yaşadığı bölgelerde «aç insanlar»ın varolduğunu söylemiştir. O, devamla, «işsizliğin bugünkü düzeyi ile ülkenin ileriye gidemeyeceğini», böylesi bir durumda toplumda huzurun «ağır baskılara başvurmadan sağlanamayacağını ... bunu ise uzun zaman sürdürmenin olanaksız olduğunu» belirtmiştir. Maliye Bakanı, Şili'nin »politik soruna yükselebilecek çok ciddi sosyal güçlükler yaşadığını» (4) söylemiştir. Gerçekten de, toplumun ezici çoğunluğunun yaşam koşullarının kötüleşmesi, ülkeyi saran genel (ekonomik, politik, sosyal ve moral) bunalımın bir yansıması olarak ortaya çıkıyor.

Konferansta, artan hoşnutsuzluğun her gün ve artan ölçüde aktif eylemlerle bağlanması gereği vurgulandı. Milyonlarca insanın yaşadığı yoksulluk koşulları, kendiliğinden değişikliğe yol açmoyacaktır. Bundan ötürü ana görev, örgütlenmede ve savaşıma daha yüksek bir düzeye çıkarmada bu koşullardan yararlanmaktır.

Diktatörlüğe karşı koyan güçlerin kapsamı oldukça geniştir. Bunlar politik planda komünistler de içinde açık antiemperyalist, antitekel eğilimli en ardıcıl savaşçıları birleştiren DHH'den sağcı partilerin sıralarına kadar uzanıyor, aynı zamanda diğer sol grupları ve ortamın tüm akımlarını kapsıyor. Bu değişik türden çevreler arasında, değişik toplumsal eylemlerde bulunma konusunda anlaşma vardır. Yığınları yalnızca bütünlendirmekle yetinmeyen, onların gücüne güç katan birlik olanaklarını gösteren ortak eylemler, diktatörlüğe karşı birer faktör durumuna gelmiştir. Ancak bu yeterli değildir. Belli sosyal eylemler için yalnızca anlaşmaya varmak yetmiyor. İleriye gitme, diktatörlüğü yıkmaya ve diktatörlüğün yıkılmasından sonraki eylemlerin en azından ana yönlerini saptama sorunlarının biçimleri üstüne ortak tutum sağlamak gerekiyor.

Demokratik Halk Hareketi, birçok kez geniş bir ulusal anlaşma imzalanmasını önerdi. Burada ortak bir görüş henüz sağlanamadı, çünkü gelecekte rejimin kesin düşmanı olarak ortaya çıkacak olan muhalefetin belli bir kesimi halktan korkuyor. Bundan ötürü de onlar, en ardıcıl sol güçlerin ortak savaşa katılımını dışlayacak konumlardan hareket edi-

(4) «El Mercurio», 5 Haziran 1984.

yor, çoğu kez de komünistlere ve DHH'ye karşı görüşler ileri sürüyorlar. Konferansta da belirtildiği gibi, «benzeri tutumlar, emperyalizm ve iş gericiliğin baskılarını, bunların işçi sınıfının ve onu temsil eden partilerin olayları aktif etkileme ve ilerleme kaydetmelerini engelleyerek, kendi egemenliklerini koruma niyetlerini kanıtlıyor». (5)

Geniş bir diyalog için tüm temel koşullar ortadadır. Muhalefetin, Pinochet'in alaşağı edilmesi, geçici bir hükümetin kurulması, gelecek düzenin temellerini saptayacak olan Kurucu Meclis'in toplanması; faşist Anayasanın kaldırılması, toplumu kaygılandıran en keskin sorunların çözümü için olağanüstü bir politika saptanması ve ekonominin yeniden kurulması için somut önlemlere geçilmesi gibi temel sorunlardaki görüşleri genel olarak birbirine uygun düşüyor.

Diktatörlüğe karşı böylesine geniş bir muhalefette, değişik sınıfların çıkarları temsil ediliyor ve birliğe yönelirken bunların nesnel bir karakter taşıyan çok çeşitliliğini hesaba katmak gerekiyor. Muhalefet hareketi içinde liderlik için savaş ve ülkenin gelecekteki gelişmesi üstüne tartışmalar yürütülüyor. Bu görüş ayrılıklarının faşist diktatörlüğe karşı ortak eylemler sürecinde üstesinden gelinmesi ve tartışmaların rejimin işine yarayan ve anın artan güçlüklerinden yararlanılmasını engelleyen bir kavgaya dönüşmesine izin verilmemesi gerek.

Yığınların seferber edilmesi, birlik için en etkili savaş yöntemidir. Onun düzeyi, özellikle ulusal protesto günlerinde, geçen yıl yapılan ve ülke tarihinde en büyük olan 1 Mayıs mitingi ya da Kasım 1983'te Santiago'da yapılan miting gibi dev gösterilerde yüksek olmuştur. Bu her iki eyleme de yüzbinlerce kişi katıldı. Bunlar arasında karşılıklı anlayış da yaygınlaşıyor, çünkü emekçiler arasında genellikle sendikaların birleşik örgütleri eylem gösteriyor.

Sendikal hareketi değişik ideolojik belirtilere göre parçalama girişimleri, bu planların dışardan, uluslararası sınıfsal olmayan sendika merkezleri tarafından aktif desteklenmesine karşın tutmayacaktır. İşçi ve memurların girişimiyle, sendikal demokrasinin açık ifadesini bulduğu birliklerde temsilcilik organları kuruluyor. Ülkedeki tüm sendika örgütlerini birleştiren Emekçilerin Ulusal Yönetim Konseyi, yalnız emekçi yığınlar arasında değil, aynı zamanda geniş demokratik çevreler arasında da saygınlık ve değer kazanıyor.

Tarım alanında da, değişik köylü kuruluşlarının birlik organı kurulmuştur. Ancak onun eylemleri, henüz köylü emekçiler üzerinde yeterince etkili olmuyor. Köylü kuruluşları bugün aktifleşme eğilimleri gösterebilirler de, ulusal protesto günlerine zayıf katılmışlardır. Kırsal kesimde, yığın hareketinin gelişmesinde genel olarak bir gerileme hissediliyor. Buradan da,

(5) Partido Comunista de Chile. Boletín del Exterior. 1984, Nº 66, s. 16.

işçi sınıfının köylülerle birliğini sağlama ve köylülere örgütlenme ve savaşım sorunlarında yardım etme gibi önemli bir görev ortaya çıkıyor. İşçi sınıfıyla köylülüğün ve çok sayıdaki kent orta katmanlarının birliği, diktatörlüğün yıkılması ve ilerici güçlerin başarısı için belirleyici bir faktördür.

Öğrenci hareketi içinde, birçok üniversitelerde egemen güçlerin aşılama çalıştığı antidemokratik uygulamaya son verildi ve birlik örgütleri kuruldu. Ülkedeki en büyük eğitim kuruluğu olan Şili Üniversitesinde (Santiago) öğrencilerin ezici çoğunluğu, kendilerinin eski seçim organı Şili Öğrenci Federasyonu'nun yeniden kurulması için oy kullandı. Diktatörlüğün dayattığı kukla örgüt ise, eğitim kuruluşlarının çoğunda desteğini yitirince kendi kendini dağıttı.

Konferansımız, politik planda DHH'yi güçlendirme ve geliştirme zorunluluğunu vurguladı. Aynı zamanda, gelecekte ortak eylemlere yeniden dönmek ve sol örgütlerin birliğini sağlamak için, önceleri Halk Birliği'ne ⁽⁶⁾ katılan güçlerin bir bölümünü birleştiren Sosyalist blok ile (1983'te kuruldu) daha çok anlaşma sağlanması görevini de öne koydu. Ve doğal olarak biz, tüm muhalefet çerçevesinde bir anlaşma imzalanmasının ardıcıl hedeflenmesini çok önemli sayıyoruz.

Birlik, diktatörlüğe karşı savaşımın kesintisiz sürdürülmesinin bir gereğidir, diktatörlüğün alaşağı edilmesinden sonra ise ülkenin bugünkü bitkin durumdan kurtulmasının temel koşuludur.

Konferans, ŞKP Genel Sekreteri L. Corvalan yoldaşın ulusal başkaldırıya geçilmesi çağrısından yaklaşık üç yıl sonra yapıldı. Diktatörlüğe son verme sorunu, partinin her zaman hareket noktası oldu. Yeni savaşım biçimlerine geçilmesi sorunu, ancak bunun için koşulların olgunlaştığı, rejimin kendisini «yetkinleştireceği» türden temelsiz görüşlerinin dağıldığı ve halkın özlemini çektiği özgürlük yolunun gösterilmesini istemeye başladığı bir dönemde ortaya kondu. Raporda da vurgulandığı gibi, «başkaldırma politikası, bir masabaşı icadı değildir. Bu politika, yığınların deneyimlerini genelleştiriyor ve sentezleştiriyor, geçmişte kullanılanları reddetmeyip bizi yeni yöntemlerle donatıyor ve yaratıcılığı teşvik ediyor. Bu, başka yol ve perspektifler açan derin yenilenme politikasıdır. Bu politika, faşizm yıllarında yığınların kafalarında oluşan değişiklikleri, bizim ve diğer halkların özgürlük için savaşmak gerektiği, bu kutsal amaçlar için gerekirse canını bile vermeye hazır olmak gerektiği yollu geçmişin deneyimlerini hesaba katıyor.» ⁽⁷⁾

Diktatörlüğe karşı başkaldırma politikası, yığınlar arasında derin kök salmış, Şili halkının savaşkan ruhunu yükseltmiş, onları kendi istemlerini

⁽⁶⁾ Şili'deki sol partiler bloku, ŞKP, Şili Sosyalist Partisi, Radikal Parti, Sosyal-demokrat partiler ve 1969–1973 yılları arasındaki diğer politik güçleri içine almaktadır.

⁽⁷⁾ Partido Comunista de Chile. Boletín del Exterior, 1984, № 65, s. 17.

dile getirmenin yeni biçimleriyle donatmış ve baskı mekanizmasının zayıflığını, halkın onu istikrarsızlaştırabileceğini göstermiştir. Bu doğrultunun izlenmesi, diktatörlüğün kimi karşıtlarının savlarını, sözde bunun muhalefet kampında bölünme yaratacağını, savaşımın zora başvuran yöntemlerini benimsemeyen kesimleri uzaklaştıracağını söyleyenlerin ileri sürdükleri iddiaları çürütmüştür.

Bugün birliğe ulaşma olanağı, dünden çok daha fazladır. Politika doğru olduğu ve yığınlarca benimsendiği zaman, o, birlik faktörüne dönüşüyor. Başkaldırma politikası, diktatörlüğe karşı her çeşit eyleme açıktır ve dolayısıyla, zora başvuran protestoyu ve halkın başkaldırısını yalnız reddetmemekle kalmıyor, aynı zamanda onlarla bir bütün oluşturuyor. Yığınlar bu politikanın doğruluğunu, diktatörlüğe karşı eylemleri sırasında kavıyorlar. Muhalefetin her türlü eylemi, baskıya hedef oluyor. Böylece, rejime karşı tüm halkın başkaldırısı, barışçı ve barışçı olmayan, legal ve illegal eylemlerde ifadesini buluyor. Bir eylem biçiminin diğerine göre üstünlüğü, somut koşullara ve elde edilen deneyimlere bağlıdır.

Halkın, onun öncü kollarının savaşımın her biçimine başvurmaya hazır olması gerekiyor. 1983'te, komünistlerin önemli ölçüde girişimciliğinde kurulan yığınsal savunma örgütleri, yeninin filizleridir. Bugün bunlar değişik partilere üye olan binlerce kişiyi kapsıyor, kendi örgütlülüklerini her geçen gün yükseltiyor ve gitgide çok daha karmaşık biçimlere bürünüyorlar. Savunma örgütleri özellikle yoğun yerleşim merkezlerinde çok daha güçlüdür, ve bunlar artık birçok durumda rejimin baskı mekanizmasına karşı koyacak, belli koşullarda ise ona darbe indirecek yetenektir. Önceleri özel birliklerin gerçekleştirdiği sabotaj eylemleri gitgide artmış ve artık bunlar girişimci yığınların eylemleri durumuna gelmiştir. Antifaşist protesto günlerinde, yaşamsal önemdeki değişik hizmetlerin işlemez duruma getirilmesi, artık bir kural olmuştur.

Diktatörlüğün alaşağı edilmesinde zora başvurma düzeyi, büyük ölçüde, değişik ordu birlikleri arasındaki açık çelişki belirtilerine ve askerlerin bunalım konusundaki kayışmalarına karşın, genel olarak zorbalık rejiminin başlıca dayanağı olmaya devam eden silahlı kuvvetler içinde oluşan süreçlere bağlı olacaktır. Benzeri tutum, kaçınılmaz olan değişiklikleri uzaklaştırıyor ve sonuçta zorunlu olarak baskının artmasına yol açacaktır. Raporda vurgulandığı gibi «Şili ulusunun en geniş biçimde seferber edilmesi ve silahlı kuvvetlerin konumlarının değişmesiyle ancak daha sancısız bir çıkış için koşullar yaratılabilir . . .» Öte yandan «ülkenin gereksinim duyduğu demokratik çözümün her türlü ertelenişi, yalnızca halkın acılarının daha uzun sürmesine, çatışmaların şiddetlenmesine yol açacak ve zorbalık rejimini destekleyenlerin sorumluluklarını azaltmayacak, tersine daha da artıracaktır.»⁽⁸⁾

(⁸) Agy, s. 27.

Komünist Partisi, diktatörlüğün çözüldüğü edilmesinden sonra tüm demokratik güçler ve bunları destekleyenler arasında anlaşma temelinde dinamik ve etkin bir geçici hükümet kurulmasını öneriyor. Konferans, onun niteliğini ve ileride gerçekleştirilmesi gereken temel önlemleri saptadı. Ülkenin kalıcı bir hükümet seçimine kadar yönetici görevlerle geçici bir kabine tarafından yönetilmesi konsepti reddedildi. Bu türden bir erkin kurulması yalnızca değerli zaman yitirimi demektir ve bu, yığılan sorunların keskinliği ile uyum içinde eylem gösteremeyecek, faşist güçlerin yeniden başkaldırmasını önleyemeyecektir.

Halkın yaşadığı bunalımın üstesinden gelmek için, Pinochet'in politik arenadan çekilmesinden başka, faşizmin kökünün kazınması ve direnme olanaklarının ortadan kaldırılması gibi tüm muhalefetin kabul ettiği istemler için kesin önlemler almak gerekiyor.

Diktatörlük döneminde derinleşen yapısal bunalım, emperyalist sermaye ve yerli finans oligarşi tarafından yaratılmıştır. Onunla hiç olmazsa bunalımın doğurduğu egemenliğin ve çelişkilerin temel manivelalarını ortadan kaldırmadan başedilemez. Dış borçların ödenmesi işlemlerinin durdurulması, IMF'yle ve kredi sağlayan bankalarla imzalanan anlaşmaların geçersiz sayılması, yabancı sermaye ve mallarının serbestçe yurtdışına çıkarılmasının yasaklanması, devlet olanaklarıyla eylem gösteren banka grupları ve büyük işletmelere ait olan her şeyin devletleştirilmesi gibi önlemler, güncel istemlerdir.

Bundan başka, faşizm döneminde, örneğin ordu ve mahkemeler gibi bunalım yaşayan müesseselerin de kökten yenilenmesi söz konusudur. Birincisine gelince, bu derinlemesine demokratikleşmesi ve Pentagon'un dayattığı «ulusal güvenlik» doktrinlerinin ulusal çıkarlara yanıt veren konseptlerle değiştirilmesi gerekiyor. Eğer bu önlemler alınmazsa, o zaman demokrasi sürekli tehdit altında olacaktır. Ve tersine, demokratikleştirilen ordu önemli bir öge olacak ve ülkenin yeniden doğuşuna katılacaktır. Bu, mahkemeler için de geçerlidir.

Muhalefetin birçok politik projesi vardır. Biz komünistler ve DHH, gerçek halk erkinin kurulması için savaşıyoruz. Diğerleri burjuva demokrasisine dümdüz ve yavaş yavaş geçilmesini öneriyorlar. Raporda belirtildiği gibi, «bu iki ana yönelim, değişik sınıfların çıkarlarını ve muhalefet içindeki iki ana eğilimi yansıtır. Tarihsel bakış açısından, ortaya çıkan alternatif kararlardan uzaklaşmamak gerek, ama böylesi kararlardan – er veya geç – faşizme karşı ortak savaşımında, tüm güçlerin anlaşmaya varmasının son derece gerekli ve olanaklı olduğu sosyal ve politik sorunları ön plana çıkaran genel bir proje çerçevesindeki birliği yolunda ortaya çıkması gerekiyor.»⁽⁹⁾

⁽⁹⁾ Agy, s. 29.

Olayların en iyi sonuçlarına doğru yol alınması ve faşizmin kökünün temelli kazınması faktörlerin toplamına ve özellikle de muhalefet kampındaki güçler dengesine bağlıdır. Her şeyi yığın hareketinin güçlü ve yığınsallığı; sendikal birliğin düzeyi ve işçi sınıfının katılımı; onun diğer sınıflarla ve en çok da toplumun çok sayıdaki kategorileriyle, herşeyden önce de köylülük ve kent orta katmanları ile karşılıklı anlayış düzeyi; DHH'nin saygınlığı, aynı zamanda sol güçlerin birliğinin kurulması ve partimizin etkinliğinin artması belirliyor.

Komünistlerin katılımı ve bunların politikası antifaşist savaşımında artık geçilen yolun önemli aşamasının belirleyici faktörü olmuştur. Zorbalık rejiminin yıkılması ve faşizmin yok edilmesi görevi, yığınlarla sağlam bağları olan ve büyük yerleşim merkezlerinde geniş olarak temsil edilen her bakımdan daha güçlü bir parti gerektiriyor. Bu partinin, diktatörlüğe karşı savaşımının hangi biçimlere büründüğüne bakmaksızın, tüm halkın başkaldırısını gitgide daha yüksek bir düzeye çıkararak başarılı eylem yürütme yeteneğine sahip olması gerekiyor.

Sol güçlerin birliği yolunda ilk adımlar

Türkiye Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi Hikmet Erkut'un «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin sorularına yanıtı

Soru: Türkiye'nin politik yaşamında sol ve yurtsever güçlerin eylem birliği yapma eğilimleri görülüyor. Bu yakınlaşma hangi ulusal ve uluslararası sorunlarda en çok ortaya çıkıyor?

Yanıt: Bugün Türkiye'de sol güçlerin eylem birliği düne oranla daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Eylem birliğinin zorunlu olduğu görüşü, özellikle 12 Eylül 1980'deki, bir önleyici karşı devrim niteliği taşıyan askerel devrimden bu yana geniş bir kabul görüyor.

Sal çevreler ülkenin emperyalizme bağımlılığına son verme, kapitalizmi aşma ve sosyalizme yönelme hedefinde birleşiyorlar. Bunlar işçi hareketi içinde, proleter olmayan emekçi katmanlar arasında ve Kürt ulusal hareketi içinde eylem gösteriyorlar. Bu üç ana kaldaki sol güçler, Marksist-Leninist ve devrimci demokrat görüşlerden sosyal reformist ve revizyonist görüşlere kadar uzanan çeşitli görüşlerin etkisi altında bulunan irili ufaklı parti ve gruplar tarafından temsil ediliyorlar.

Bugün Marksizm-Leninizm'den artan ölçüde esinlenen ve dünya sosyalist sisteminin başarı ve kazanımlarından olumlu yönde etkilenen parti ve gruplar geçmişe oranla birliğe daha yakın, daha hazır bir konumdadırlar. Sözkonusu sol güçler, genel olarak, dünya komünist hareketine, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelere karşı olumlu bir tutum içindedir. Ülkede devrimci sosyal-ekonomik dönüşümlerin gerekliliğini kabul eden bu güçler, Amerikan emperyalizmine ve onun ülkemizdeki yardakçısı olan faşist diktatörlüğe karşı giderek daha enerjik, daha kararlı çıkışlarda bulunuyorlar, barış, ulusal bağımsızlık ve demokrasi için savaşımı güçlendiriyorlar. Bu güçler Kürt ulusu üzerindeki şoven baskılara karşı savaşımın da en ön sıralarında yer alıyorlar.

Soru: TKP'nin öteki sol güçlerle eylem birliği hangi temelde ve hangi biçimlerde gerçekleşiyor?

Yanıt: Partimiz, sol güçlerin kalıcı bir birliğinin sağlanması için çalışmayı özellikle günümüzde son derece önemli programatik bir görev sayıyor. Eğer sol güçler kendi aralarında antifaşist bir platform temelinde anlaşma sağlayabilirlerse, bu, burjuva muhalefet güçleri de içinde, tüm rejim karşıtı güçlerin birliğinin sağlanmasını hızlandıracaktır. Öte yandan solun birliği yığınları köklü sosyal değişimler savaşımından saptıran burjuva reformizminin etkisinin önlenmesi açısından da zorunludur, stratejik önemdedir.

Türkiye Komünist Partisi eşit haklılık temelinde bir birlik sağlamak amacıyla, burjuva muhalefetine olduğu gibi sol ve yurtsever güçlere de yapıcı bir tutumla yaklaşıyor. Bizleri ayıran değil, birleştiren noktaları öne çıkıyor. Önce gerçekleştirilmesi en kolay, üzerinde herkesin kolaylıkla anlaşabileceği konularda eylem birliği yapmayı savunuyor. Kanımızca tüm sol güçlerin giderek daha geniş kapsamlı bir birliği bu yoldan sağlanabilir. Biz sol güçlerin uzun erimli amaçlar temelinde birliğin sağlanması ve güçlendirilmesini gerekli ve olanaklı sayıyoruz. Ama şimdi çabaların barışın korunması ve faşist diktatörlüğün yıkılması, muhalefetin ortak platformunun hazırlanması görevleri üzerinde yoğunlaştırılması gerektiği kanısındayız. Bu, yığınları ulusal-demokratik erk alternatifinin etrafında birleştirilmesine yardımcı olabilir.

TKP sol güçlerin eylem birliği için çalışmalarını tepeden ve tabandan yürütüyor. Partimizin yönetimi, öteki sol güçlerin yöneticileri ile ortak adımlar atmak amacıyla ilişki kurarken, tüm parti örgütlerini en geniş girişimcilikle kendi çalışma alanlarında potansiyel bağlaşıklarıyla eylem birliğini sağlamakla görevlendirmiştir.

Partimiz, tabandaki, özellikle fabrikalardaki, köylerdeki, eğitim kurumlarındaki ve emekçi semtlerindeki yığınların birliğine dayanmayan birliklerin kalıcı ve sağlam bir nitelik kazanamayacağı görüşündedir. Öte yandan biz antisovyetizme ve antikomünizme karşı ideolojik savaşıma büyük önem veriyoruz. TKP ile Türkiye İşçi Partisi (TİP) arasında sıcak ilişkiler oluşmuştur.

Sol ve demokratik güçlerin eylem birliği ülke içinde ve dışında değişik biçimlerde yürüyor. Bir dizi Batı Avrupa ülkesinde Türkiye'deki faşist diktatörlüğü protesto gösterileri gerçekleştirildi. Öte yandan sol parti ve grupların temsilcilerinin birlik sorununu ele aldıkları çeşitli görüşmeler yapıldı. Ülke içinde ise bu güçlerin etkinlik alanları bölgeden bölgeye farklılık gösteriyor. Ağır baskı koşulları, siyasi polisin aralıksız izlemeleri sol güçlerin ortak çabalarını güçleştiren önemli bir engeldir. Ama gene de birçok yerde birlikte çalışma yürütülebiliyor.

Örneğin, 25 Mart 1984'teki yerel seçimlerde ilk kez beş parti, yani Türkiye Komünist Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Emek Partisi, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi ve Kürdistan Öncü İşçi Partisi ortak bir çağrıyla halkımıza seslendiler. Yerel seçimler sırasında sol partilerin yandaşları ülkede birçok yerde ortak çalışma yürüttüler. 1 Mayıs'ta üniversitelerde sol gençlik örgütleri birlikte ortak bildiriler dağıttılar ve daha başka eylemlerde bulundular.

Daha sonra bu beş partiye Türkiye Sosyalist İşçi Partisi de katıldı. Ve altı parti birlikte genel politik af istemini destekleyen bir ortak çağrı yayınladılar. Sözkonusu altı partinin yandaşları Batı Avrupa'da bu istemi

destekleme yönünde 130 bin imza topladılar, Batı Avrupa kamuoyunda «Türkiye'de demokrasiye geçiliyor» yolundaki yalanları çürütmeye önemli katkıda bulundular.

Şimdi önde duran sorun, bu altı parti arasındaki birliği daha derinleştirmektedir. Bugün eylem birliğinin en önemli alanlarından biri cezaevleridir. Buradaki ağır baskılara karşı 1984 yılı içinde hemen hemen tüm cezaevlerinde politik tutuklular yığıtçe direnişler gerçekleştirdiler.

Soru: Nükleer savaşı önleme ve silahlanma yarışını durdurma sorunlarında sol güçler nasıl bir tutum izliyorlar?

Yanıt: Türkiye halkı ABD emperyalizminin dünya egemenliği kurmak amacıyla uyguladığı gerginlik ve çatışma politikasının, antikomünist «haçlı seferi» politikasının en çok zararlarını gören halklar arasında yer alıyor. Washington, NATO'nun en zayıf ve uysal üyesi olan Türkiye'yi kendine daha sıkı bağlamak için her çabaya başvuruyor. Pentagon, Türkiye'yi sosyalist devletlere ve Yakındoğu'daki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı bir sıçrama tahtası olarak görüyor. Türkiye nükleer bir savaşın ilk dakikalarında yok olabilir. Ulusal bağımsızlık, egemenlik kağıt üzerinde kalmıştır. Erke el koyan generaller işçilerin gerçek ücretlerini, köylülerin gelirlerini sürekli geriletirken, uyguladıkları politikayla işsizliği tırmandırırken, NATO planları gereği askersel harcamaları alabildiğine artırırlar.

Bugün sol güçlerin önünde en geniş barış güçlerini birleştirmek, Türkiye'ye «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin ve kimyasal silahların yerleştirilmesini önlemek, ülkemiz topraklarındaki Amerikan üslerini sökülüp atmak, ülkemizin Yakındoğu'da bir Amerikan jandarması olmasına izin vermemek, sosyalist komşularımızla barış içinde yanyana yaşamayı güvence altına almak görevleri duruyor. Bu yılın Nisan ayında NATO Nükleer Planlama Grubu'nun Çeşma toplantısı sırasında TKP ve TİP'in yerel örgütleri ortaklaşa hazırladıkları ve NATO'nun politikasını ve planlarını sert bir biçimde eleştirdikleri bir bildiriye illegal olarak dağıttılar.

Soru: Sol güçlerin eylem birliğini geliştirmeleri, derinleştirmeleri için hangi perspektifler var?

Yanıt: Bugün sol güçlerin eylem birliğinin genişlemesinin ve derinleşmesinin önünde büyük perspetifler vardır. Türkiye Komünist Partisi bu perspektifleri gerçeğe dönüştürmek için ilkeli ve esnek bir politika izliyor. TKP MK 2. Plenumu (1984) sol güçlerin eylem birliğinin tüm militarizm ve diktatörlük karşıtı güçlerinin birleşmesi için belirleyici önem taşıdığını bir kez daha vurguladı ve komünistlerin 6 partinin ortak eylemlerini güçlendirmek için her çabayı göstermeye hazır olduklarını belirtti. Kanımızca bu eylem birliğini ortak bir platform etrafında kalıcılaştırmak, daha geniş katmanların desteğini sağlamak, burjuva muhalefet güçleriyle barışı

korumanın ve demokrasiye ulaşmanın yol ve yöntemleri, ortak eylemler yapma olanakları üzerine ulusal, demokratik diyalog içine girmek gerekmektedir.

Sol güçlerin yerel düzeydeki eylem birlikleri zengin perspektiflere sahiptir. TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaş yerel örgütleri partinin eylem birliği politikasını yaratıcılıkla uygulamaya, işyerlerinde ve semtlerde, okullarda birlik için aralıksız çalışmaya çağırırdı. Fabrikalarda savaşıma komünistlerin ve öteki sol partilerin yandaşlarının yanı sıra burjuva reformist eski CHP'nin yandaşı işçiler de katılmaktadırlar. Bu işçiler, bu partinin yöneticilerinden çok daha soldadırlar ve komünist işçilerle birçok yerde sınanmış sıcak bağlar içindedirler. Bunlar arasında güçlenen birlik, büyük sermayenin işçi sınıfına yönelik saldırılarını geri püskürtmede, sendikal hakları geri almada ve sendikal birliği sağlamada belirleyici bir rol oynayacaktır.

Başka umut verici bir gelişme de şudur: Bu yılın Mayıs ayında 1.256 sol görüşlü, burjuva liberal ve reformist aydın demokratik hak ve özgürlükleri savunan ortak bir açıklama yaptılar. Bu girişim sol güçlerle burjuva muhalefet güçleri arasındaki savaşım birliğinin sağlanması açısından önemli bir adımdır. Bu nedenle TKP bu çıkışı tüm gücüyle destekliyor.

Bugün Türkiye derin bir politik, ekonomik ve sosyal bunalım içindedir. Bu koşullarda komünistler, altı parti arasındaki işbirliğini ve tüm savaş ve diktatörlük karşıtı güçlerin ulusal, demokratik diyalogunu geliştirip derinleştirmek, halk yığınlarını birleştirmek ve savaşıma seferber etmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Devrimci sürecin belirleyici gücü

LATİN AMERİKA'DA İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜ ROLÜ ÜZERİNE ULUSLARARASI SEMPOZYUM

Latin Amerika'da son yıllarda yeni bir düzeye yükselen savaşımlar, işçi sınıfının aktif olarak katıldığı bu barış ve sosyal ilerleme yolundaki savaşımlar çok önemli bir olgudur. Bu «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin düzenlediği «Günümüz Devrimci Sürecinde İşçi Sınıfı ve Komünistlerin Görevi» konulu uluslararası sempozyumun vardığı temel sonuçlardan biriydi. Bu sempozyuma şu kişiler katıldı: Felipe Rodriguez, Bolivya Komünist Partisi MK üyesi; Ari Dos Santos, Brezilya Komünist Partisi MK üyesi; Orel Viciani, Şili Komünist Partisi'nin dergi redaksiyon kurulundaki temsilcisi; Edgar Caicedo, Kolombiya Komünist Partisi MK üyesi; Luis Orlando Corrales, Kosta Rika Halkının Öncü Partisi MK üyesi; Raul Valdes Vivo, Küba Komünist Partisi MK üyesi; Jose Riva, Dominik Komünist Partisi MK üyesi; Antonio Franco, Meksika Birleşik Sosyalist Partisi MK üyesi, Felix Dixon, Panama Halk Partisi MK üyesi, Rogelio Gonzalez, Paraguay Komünist Partisi MK üyesi; Cesar Jimenez, Peru Komünist Partisi'nin dergi redaksiyon kurulundaki temsilcisi; Jaime Barrios, El Salvador Komünist Partisi Politik Komisyonu üyesi; Samuel Behak, Uruguay Komünist Partisi'nin dergideki temsilcisi; Dünya Sendikalar Federasyonu temsilcileri: DSF Sekreteri Ernesto Arenada, Uluslararası Ticaret İşçileri Sendikası Sekreteri Alvaro Villamarin, Uluslararası Tekstil, Giyim Eşyası, Deri ve Kürk İşçileri Sendikası Sekreteri Jan Kriz, DSF Politik Danışmanı Luis Turiansky, Bulgaristan Komünist Partisi MK'ne bağlı Sosyal Bilimler Akademisi Yardımcı profesörlerinden Tatyana Lipova, Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK'ne bağlı Sosyal Bilimler Akademisi Yardımcı profesörlerinden Helma Cherenko, SSCB Bilimler Akademisi Latin Amerika Enstitüsü bölüm başkanı, Tarih bilimleri doktoru, profesör Anatoli Şulgovski ve BSS dergisi çalışanlarından Profesör Dr. Stephan Mamontov, Tarih bilimleri doktoru Emil Dabakyan.

Aşağıdaki makale tartışmaya katılan Edgar Caicedo tarafından kaleme alınmıştır. Makale, yapılan görüş değiş tokuşunu, tartışılan sorunların tüm yanlarını ya da tüm görüşleri yansıtmaya iddiasında olmaksızın yapılan bir özettir.

Sempozyumda, bölgedeki işçi sınıfının faaliyetini inceleyen konuşmacılar, bu bölgedeki ekonomik, sosyal ve politik süreçlerin dünya çapındaki bütünsel sürecin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurguladılar. Sempozyumda, Latin Amerika'da varolan büyük bir antiemperyalist potansiyele ve işçi sınıfının görevlerinin düzeyinin yükseldiğine, çapının genişlediğine işaret edildi. Burada sürmekte olan sosyal, sınıfsal ve kurtuluş savaşları dünya

devrimci hareketinin ayrılmaz parçasıdır ve tümüyle günümüzün temel çelişkisinin, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişkinin bir sonucudur. Bugün anakarada üç devrimci akım söz konusudur: Küba'nın temsil ettiği yaşayan, reel sosyalizm; kapitalist ülkelerde demokrasi için öncü savaşkan rolünü üslenen, ABD tekellerinin dayattığı politik şemaları bozguna uğratan işçi sınıfı; özellikle ardıcıl bir savaşımla sürmekte olduğu Orta Amerika'daki ulusal kurtuluş hareketi.

Dünya sosyalist sisteminin daha da pekişmesi, güçlenmesi, özellikle Küba'da yeni bir toplum kurma yolunda kaydedilen ilerleme, kendini en şiddetli bir biçimde geri ve bağımlı ülkelerde hissettiren kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, emperyalizmin egemen konumlarını yitirmesi sonucu saldırganlığının artması, uluslararası işçi sınıfı hareketinin kazanımları ve Nikaragua'da olduğu gibi ulusal kurtuluş hareketinin başarıları işçi sınıfının eylemlerinin çapını belirleyen ana etmenlerdir.

ABD emperyalizmine bağımlılığın neden olduğu çarpıklık ve kapitalizm öncesi yapıların varlığının yanı sıra sosyal-ekonomik gelişmede çeşitli ülkelerde görülen özgüllükler ve farklılıklara karşın Latin Amerika bir bütün olarak sosyalizme geçiş için gerekli nesnel önkoşulları yaratabilecek bir olgunluğa erişmiştir. Latin Amerika burjuvazisi kendi çıkarlarını karşılayacak değişiklikleri sonuna kadar götüremeyeceğini ve yapısal bunalım sonucu oluşan ciddi sorunları çözemeyeceğini göstermiştir. Öte yandan militan geleneklere, artan politik bilince, örgüt ve etkiye sahip olan işçi sınıfının toplumsal rolü artmıştır. Tüm bunlar ulusal kurtuluş ile sosyal kurtuluş sorununun, bu iki yanlı sorunun çözümünü özellikle zorlu hale getirmiştir. Bunun sonucunda da, işçi sınıfının öncülüğündeki antiemperyalist ve demokratik hareket burjuva demokratik devrimin çapını aşan hedeflere yönelmeye başlamıştır. Bu Marks ve Engels'in ortaya koyduğu kesintisiz devrimle ilgili görüşlerini geliştiren Lenin'in demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişmesi üzerine teorisini doğrulamaktadır. ⁽¹⁾

Latin Amerika'da kapitalist ülkelerdeki eşitsiz ekonomik, sosyal ve politik gelişme bunlardan her birinin özgül özelliklerinin araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak geçen on yılda ve gelecekteki sınıf savaşımının dinamiğini değerlendirirken, belirleyici olabilecek belli ortak eğilimlerin ortaya konmasını, ulusal farklılıklar engellememelidir.

YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER VE BUNLARIN NEDENLERİ

Sempozyuma katılanlar, son yıllarda işçi sınıfının geçirdiği değişiklikler üzerinde olduğu kadar bu değişikliklerin işçi sınıfının toplumsal davranışı üzerine yaptığı etkiler üzerinde de önemle durdular.

⁽¹⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 11, s. 222.

Bugünkü dönem, kökleri kapitalizmin genel bunalımında, Latin Amerika ülkeleri için uzun süredir tipik bir sorun olan yapısal sorunların keskinleşmesinde, bilimsel ve teknik devrime, üretimin giderek merkezileşmesi ve yoğunlaşmasında ve bağımlı tekeller devlet kapitalizminin gelişmesinde yatan büyük değişikliklerle belirlenmektedir.

Çokuluslu tekellerin Latin Amerika ekonomisine dalması tek tek her ülkede iç ve dış ekonomik etmenlerin biraz daha içiçe geçmesine neden olmuştur. Geçmişten farklı olarak, bu dönemde tekeller etrafı çevrili birer ekonomik adacık olmakla yetinmiyor ve sosyal-ekonomik sistemin bir bileşeni haline geliyorlar. Bunun sonucunda, bazı endüstrilerin yenilenme hızı artarken kapitalizmin daha alt düzeydeki biçimleri ve göreceli genel gerilik, bağımlılığı artıran, halkın yaşam koşullarını daha da kötüleştiren ve toplumsal çelişkileri keskinleştiren bu gerçek varlığını sürdürmektedir. Bunun yanı sıra, çokuluslu tekeller ve onların yerli işbirlikçileri gerici diktatörlükleri yerleştirmeye, emekçi halkın istemleri için ve gerçek bir halk yönetimi için savaşıni engelleme amacıyla, emekçi halkı bölmeye çalışmaktadır. Politik rejimlerin faşistleştirilmesi ve militaristleştirilmesi, özellikle de «sınırlı demokrasi» denen şeyin dayatılması, bu girişimlere yardım etmektedir.

Teknolojik ve ekonomik süreçler sanayi işçileri arasında belirgin bir ayrışmaya neden olmaktadır. Ekonomik alanda durgunluk ya da ekonomik alanların tümüyle kaldırılması eski üretim biçimlerinin özellikle ağır fiziksel emeğe dayanan biçimlerin ortadan kalkmasına ya da değer yitirmesine yol açmaktadır. Modern teknoloji kullanımı ise yüksek eğitim düzeyi gerektiren mesleklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeni sanayi dalları geliştikçe sanayi sektörü daha karmaşık bir durum almaktadır.

Bu bağlamda konuşmacılar haklı olarak son yıllarda yaygınlaşan burjuva ve reformist kavramların temelsizliğini gösterdiler. Ekonomizmin etkisini mutlaklaştıran, işçi sınıfının kapitalist sisteme «entegrasyonu» teorilerini, işçi sınıfının «ortadan kalkması», sayısının giderek azalması ve devrimci süreçlere öncülük etme yeteneğini kaybetmesi üzerine savları tümüyle reddettiler. Marksist-Leninist konumlardan yanlılığı gösterilen bir başka tez de, orta katmanların büyümesi nedeniyle işçi sınıfının tarihsel övgörevi sorununu ele almakta ve işçi sınıfının üst tabakalar tarafından yönlendirilen pasif bir grup konumuna mahkum olduğunu iddia etmekteydi.

Tartışmaya katılanların vardığı sonuçları istatistikler de desteklemektedir. İstatistiklere göre 80'li yılların başında Latin Amerika'da ekonomik olarak aktif nüfus 113 milyondur ve bunların 60 milyonu ücretli işçidir. İşçi sınıfının sayısal gücü artmakta ve pek çok ülkede bu sınıf en geniş toplumsal kategoriyi oluşturmaktadır. Kimi kaynaklar aynı dönemde işçi

sınıfının ekonomik olarak aktif nüfusun yüzde 45,1'ini oluşturduğunu, 51 milyon olduğunu, işçilerin yüzde 42,2'sinin sanayide çalışmakta olduğunu, yüzde 20'sinin tarımda ve yüzde 36,8'inin ise ticaret ve hizmetler sektöründe yer aldığını göstermektedir. Buna şu da eklenmelidir: İşçi sınıfının çekirdeğini oluşturan geleneksel alanların ve büyük ölçekli sanayide otomasyon ve rasyonalizasyon sonucu yüksek vasıflı işçilerin ortaya çıkmasıyla yeni müfrezelerin katılmasının yanı sıra, hâlâ küçük çaplı üretimde, inşaat ve hizmet sektöründe çalışan çok sayıda ücretli işçi vardır. Dahası, ekonomik olarak aktif nüfus içinde teknisyen ve memurların sayısı giderek artmakta olup, bunların sayıları geçen 30 yılda yaklaşık olarak iki katına çıkmıştır.

Toplumsal alanda ve emek alanında süren yoğunlaşma ve ayrışma bölgesel olarak da sürmektedir. Kilit ekonomik sektörler belli bölgelerde yoğunlaşmış olup, buraları ekonomik «gelişme eksenleri» durumuna gelmektedir. 80'li yılların başında bölge nüfusunun yüzde 60'tan fazlası nüfusu bir milyondan fazla olan kentlerde yaşamaktaydı. 1979'da Buenos Aires ve Meksiko City Latin Amerika'nın üretim mallarının üçte birini sağlıyordu. Öte yandan geniş bölgeler, burada yaşayanlarla birlikte ilerlemenin kenarına itilmişti.

Ücretli işgücünün heterojenliği, pek çok üretim düzeyinde, çeşitli endüstrilerde ve her fabrikada mühendislerin ve öteki uzmanların giderek artan hacimdeki çalışmalarıyla da artmaktadır. Tüm alanlarda çalışanların yaş ortalamaları da aynı değildir. Yeni katılan kesimler daha yüksek eğitim ve mesleki düzeye sahip olmanın yanı sıra genel olarak daha gençtirler. Önemli, hızla büyüyen ve ileri işletmelerde bu grupların yeri elealandığında, proletaryanın sınıf savaşımının perspektifinin bunların tavrına bağlı olduğu kabul edilmelidir. Dağıtım alanında, hizmet sektöründe ve şişirilmiş devlet aygıtında ücret karşılığında ya da kendi başına çalışan büyük emek gücü de aynı şekilde dikkate alınmalıdır. Sempozyuma katılan bazı konuşmacılar bu kategoriye girenleri ve hatta işsiz kalmamak için geçici olarak küçük çapta perakende satışla uğraşanları işçi sınıfının içinde saydılar. Konuşmacılar bunların bir bölümünü orta tabakalara değil, incelemelerin de gösterdiği gibi, kendi alanlarında yaratılan artı değerin gerçekleştirilmesi için bunların işlevleri gerekli olan üretim alanında çalışan işçilere dahil ettiler.

Ancak öteki konuşmacılar kesin bir bilimsel yaklaşım için emekçi halkın tümünün çeşitli bilişenlerinin objektif ve somut bir biçimde sıralanması gerektiğini belirttiler. Bu, politik çalışmanın daha etkili hale getirilmesi için de önemlidir.

Burada ortak bir görüşe ulaşılabilmesi için sorun üzerinde daha fazla çalışma yapılmasının gerektiği görülmektedir.

INSANLARIN ZİHİNLERİ İÇİN SAVAŞIM

Sempozyum, işçi sınıfını sosyal psikolojisi, bilinci ve politik sorumluluğunu etkileyen bir faktör olarak onun bileşimindeki niteliksel değişiklikler konusu üzerinde de önemle durdu.

Sempozyuma katılanlar, komünistlerin bugünkü devrimci görevinin yukarıda sözü edilen değişiklikleri hesaba katmak, oluşabilecek olumsuz sonuçları gidermede işçi sınıfına yardım etmek olduğunu vurguladılar. Başka şeylerin yanı sıra, yeni grupların da katılımıyla, işçi sınıfının görünür bir biçimde büyümesi, sınıf savaşının yönlendirilmesine yeni eğilimler getirmektedir ve bunların sınanmış, denenmiş geleneklerle birleştirilmesi gerekir.

İşçi sınıfının giderek artan karmaşık bileşimi, onun çeşitli kesimlerinin belli çıkar ve istemlerinde yansımaktadır. Belli işçi grupları arasında ücret ödeme, eğitim, çalışma ve yaşam koşulları, hizmetlerin kullanımı, kendi istemleri için savaşımındaki deneyimleri, toplumsal bilinç derecesi ve politik sorumluluk açısından belirgin farklılıklar vardır.

Bu bağlamda incelenen bir başka sorun da işçi sınıfına yeni katılanların nasıl katıldıklarıdır. Latin Amerika'da işçi sınıfının saflarının genişlemesi süreci, tipik olarak da durumları kötüleşen köylülerin işçi sınıfı saflarına katılması süreci çok daha karmaşıktır. Durumu kötüleşen köylülerin çoğu önce marjinal bir kesim olarak büyük kentlere yerleşmekte ve daha sonra ücretli işçi olmaktadır. Öte yandan küçük burjuvazinin ve kent orta katmanlarının proleterleşmesi yönünde bir eğilim de vardır. Bu bağlamda sempozyum, daha yüksek ücret ödenen çekim merkezlerine doğru ülke içinde ve ülkelerarası göç konusunu da ele aldı. İş bulma oranının her durumda düşük olduğu ülkelerde kapitalistler yedek emek orudusunu işçi sınıfının tümünün haklarını kısıtlamada ve işçi sınıfının kazanımlarına saldırıda kullanmaktadırlar.

Latin Amerika'da işsizlik, süregen bir faktör olarak emekçi halkın savaşımını etkilemekte ve sürekli olarak artmaktadır. İşçi fazlalığı sorunu, bugün özellikle keskindir. 80'li yılların başında anakarada yarı işsiz ve işsizlerin sayısı 47 milyona çıkmıştı.

Ancak, işçi sınıfının toplumsal bilincini, birlik ve militanlığının derecesini belirleyen başka etmenler de vardır. Sert bir ideolojik ve politik savaşım biçimini alan sınıf çatışmasının doğrudan ve güçlü bir etkisi vardır. Öte yandan, burjuvazi öteki kesimler ve gruplar üzerinde kendi etkisini sürdürmeye çalışmaktadır. Emekçiler arasında yabancı görüş ve teoriler yaymakta ve onların dünya görüşünü etkilemeyi amaçlamaktadır. Öte yandan komünist partileri de işçi sınıfının sadece ileri müfrezelelerini değil, bir bütün olarak işçi sınıfını devrimci konumlara kazanmak,

onları doğru yola yönlendirmek, politik bilince sahip bir sınıf haline, «kendisi için sınıf» haline getirmek için yoğun çaba harcamaktadırlar.

İdeolojik alanda burjuvazi reformizmi savunmakta, sendikal harekette güçlü devlet aygıtını ve kendi ajanlarını kullanmaktadır. Değişik kılık-larda sınıf işbirliği görüşünün propagandasını yapmaktadır. Buna Brezilya'da «ortak dava», Meksika'da «yeni bilinç», Kolombiya'da «koordinasyon», Venezüella'da «katılım» adı veriliyor. Bu araçlar umulanı getirmediğinde, yöneticiler arasındaki daha gerici öğeler emperyalizmle işbirliği içinde açık baskıya başvurmaktadır.

İşçi sınıfının kendi başına bilimsel sosyalizmin ideolojisini geliştiremeyeceği herkesçe bilinmektedir. Bu ideoloji ona «dışarıdan» getirilmekte ve işçi sınıfı bunu alıp toplumsal savaşımlar yükseldikçe daha da ilerletmektedir. İşçi sınıfının her bir kesiminin, gerek bu sınıf bağlaşıklarıyla birlikte politik erki ele geçirmeden önce ve gerekse devlet kontrolünü ele aldıktan sonra ardıcıl bir sınıf tavrı koyacağını garanti eden bir örnek tarihte yoktur. Devrimin her aşamasında işçi sınıfının belirleyici rol oynadığı Küba'daki olaylar, proletaryanın ancak politik egemenliğini kurduktan sonra, yani sosyalizme geçişin gereğini tam anlamıyla kavramasından sonra tamamen «proleterleşmesi»nin mümkün olduğunu gösteriyor.

Sempozyum, şu sonuca vardı: Devrimci savaşımın çeşitli aşamalarında komünist partilerinin gücünün artması ve etkisinin güçlenmesi, ilişkilerin ve genellikle halkın savaşım iradesinin sınıf bilinciyle ve amaç netliğiyle birleşebilmesinin zorunlu koşuludur. Marksist-Leninistler ancak bu koşulda ulusal ve soyal kurtuluş savaşında emekçi halkın gerçek öncüleri olabilir.

BİRLİĞE DOĞRU BÜYÜYEN EĞİLİMLER

Latin Amerika'da işçi sınıfının politik örgütlenmesinin ve işçilerin sendikal birlik süreci çok zor bir dönemden geçiyor, çok sayıda engelle karşılaşılıyor.

Anakaradaki sandikalar çalışan nüfusun çok az bir kesimini sıralarında birleştiriyor (bu, ülkeden ülkeye, sanayi ve hizmet sektörüne göre değişmektedir) ve bu, yakıcı ekonomik istemler, demokratik ve antiemperyalist hedefler için savaşı karmaşıklştırmaktadır. İşçi sınıfı bölük pörçüktür ve bu durum emperyalizm ve burjuvazinin sendikaların sıralarında körüklediği bölünme ile daha da kötüleşmektedir. Bunun başta gelen göstergesi uluslararası sendikal hareketin üç merkezinin de varlığıdır. Bunlar, komünistlerin belirgin bir rolü olduğu ve ardıcıl bir sınıf konumuna sahip bulunan Dünya Sendikalar Federasyonu; sosyal-demokrat bir konuma sahip olan ve bu ideolojik akımın Avrupa çeşidinden ABD emperyalizmine koşul-

suz boyun eğmeye kadar her akımını içeren Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu; Hristiyan demokrat tipte bir birlik olan Dünya Emek Örgütü'dür. Bu örgütlerin anakaradaki şubeleri Latin Amerika İşçileri Sendikal Birliği Daimi Kongresi, Amerikalılararası Bölgesel İşçi Örgütü ve Latin Amerikalı İşçiler Merkezidir.

Tek tek ülkelerde sendikal hareketin durumuna gelince, Bolivya ve Uruguay'da olduğu gibi bunların sadece birkaçında birleşik ulusal merkezler vardır. Ancak, pek çok ülkede burjuva reformizminin etkinliği ve sendikalarda yöneticilik iddiasında bulunan, birbiriyle çatışan akımlar, iki, üç ve hatta dört sendikal merkez ve bağımsız federasyonların varlığını getirmektedir.

Konuşmacıların hepsi de, yakın bir gelecekte temsili eğilimlerden hiçbirinin ötekileri dışlayarak üstün gelmesinin, hele hele daha etkili eğilimler ortaya çıkmasının beklenemeyeceği kanısında olduklarını belirttiler. Bu eğilimlerin uzunca bir dönem yanyana varolmaları daha olası görülüyor. Bu durumda, değişik yönelimli sendikalar arasında eylem birliği konusu öne çıkıyor.

İşçi sınıfı ve sendika hareketinde daha büyük bir birliğe götüren süreçler eşitsiz bir hızla ilerliyor. Hareket, güçler dengesindeki sosyal savaşım ve değişimlerin çapına bağlı olarak ve sözkonusu ülkedeki politik durum sonucu, iniş-çıkışlar geçiriyor. Ancak genel denge, olumlu yöndedir. Rüşvet ve ince antikomünist propagandadan kaba baskıya varıncaya kadar her aracı kullanan egemen sınıfların bölücü girişimlerinin ve güçlüklerin üstesinden gelinerek, birlik istemleri ileri doğru yol alıyor. Savaşım içinde ileri sürülen ivedi sosyal, ekonomik ve genel demokratik istemler için eylemlerde, birlik süreci örülüyor. Birlik, işçi sınıfının ileri kesimlerinin, onun devrimci öncüsünün bilinçli, düzenli, titiz çabalarının bir ürünüdür.

Sendikalarda birleşme süreçleri, eş zamanda ve bellibaşlı iki düzeyde gerçekleşiyor. Bunlardan biri, ideolojik yapıları genellikle birbirinden farklı olan ülkenin yerel, bölgesel ulusal düzeydeki sendikalarının eşgüdümlü eylemleridir. Bu işbirliği, çokçası ülke sınırlarını aşmakta ve uluslararası boyutlara ulaşmaktadır. Öteki düzey, örgütsel birlik düzeyidir. Bu birliğin olgunluk düzeyi, sözkonusu ülkenin somut tarihsel ve politik bağlamına bağlıdır. Pek çok Latin Amerika sendikal merkezinin öngördüğü sanayi ve işkollarına göre yeniden düzenleme, nesnel olarak onların birbirlerine daha da yaklaşmasına ve daha yüksek bir birlik biçimi elde edilmesine olanak sağlıyor.

Sendikal hareketin bölük pörçük olduğu kimi ülkelerde birlik yolunda çabalar, henüz tersine dönülmez denemese de, daha şimdiden elverişli sonuçlar doğurmuş bulunuyor. 1983 yılı Kasım ayında Brezilya'da bir Emekçiler Ulusal Kongresi toplandı. Öteki kesimlerin yanısıra kır emek-

çilerinin güç topladığı bu koskoca ülkede, bu gelişmeler, birlik ve sendikal haklar için savaşımın nitel olarak yeni bir düzeye yükselmesi anlamına geliyor. Yaklaşık yedi milyon kişi ücretli işçiler, yarı proleter kesimlere ve köylüler de dahil, 2.500 örgütün üyesi bulunuyor. (2)

1983 Temmuzunda yapılan Kolombiya İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Kongresi, ideolojik konumları farklı sendikaları birleştiren yeni bir merkezin kurulmasına yol açtı. Arjantin'de demokratik kurumların yeniden oluşturulmasıyla, sendikal eylemler, sınıfsal ve birlikçi eğilimlerin yeniden canlanmasına katkıda bulunarak, normal rayına oturuyor. Arjantin emekçileri, sektörler ve kendinden başka herkesi dışlama anlayışıyla kaşarlanmamış yeni yöneticiler seçerek iradelerini dile getirdiler. Önde gelen görevlere daha aktif Peroncu işçiler, komünistler ve öteki politik güçlerin üyeleri getirildi.

Bütün bu saydıklarımız şöyle bir sonuç çıkarılmasına olanak veriyor: Sözkonusu bütün sosyal ve politik güçlerin sınıfsal işbirliği olmadan emperyalizm yenilgiye uğratılamaz. İşçi sınıfı ve sendika hareketinde birlik yanlısı süreçlere gelince: Demokratik ve ilerici güçler arasında ancak en geniş politik anlaşmalarla birlikte yürütüldüğü takdirde, bu süreçler olumlu sonuçlar doğuruyor. Demek ki, komünistlerin karşı karşıya bulunduğu ana görev, sosyal devrimi de ancak elde edilebilir kılacak olan, yığınsal savaşımın sürecinde değişik düzeylerde birliği örmektir.

YÜKSELEN PROTESTO

Tartışmaya katılanlar, birlik sorununu incelerken, bunun çözümüne katkıda bulunacak koşulların da ayrıntılı bir çözümlemesini yaptılar. Konuşmacılar, en başta işçi sınıfı eylemlerinde yükselen eğilimden, bu eylemlerin çapı ve değişik biçimlerinden söz ettiler. Burjuvazi, denetiminde bulundurduğu sendikal hareketin «politikaya karşı kayıtsızlığı»nı öne sürerken, aslında hareketi kendi bencil politik amaçları uğruna kullanmaya çaballıyor. Ama işçiler, genellikle kapitalistlerin peşinden gitmeyi reddediyorlar ve sınıf savaşımının da dışında kalmıyorlar. Pek çok sendika, demokratik ve antiemperyalist savaşımına aktif olarak ve militan bir ruhla katılıyor. Bu, her şeyden önce, işçilerin içinde bulunduğu ekonomik koşulların güçlüğünden ve onların bir sınıf olduklarının bilincine varmalarından ortaya çıkıyor.

Latin Amerika, 1974–1975 ve 1979–1983 dönemlerinde kapitalist ekonomik bunalımlarla çalkandı. Kıtada tüketici fiyatları, 1980 yılında yüzde

(2) Ayrıntılar için bak: Amaro Valentim do Nascimento, Brezilya Sendikaları Yükselme Sürecinde, «Barış ve Sosyalizm Sorunları», Sayı 8, 1983. (Not Red.)

57, 1982 yılında ise yüzde 79,7 arttı. ⁽³⁾ Gerçek gelirler ise düştü ve yoksullaşma arttı. 1970'li yılların sonlarında bölge halkının yarısından çoğu, kendi ana gereksinimlerini karşılayacak yeterli araçlardan yoksun durumdaydı.

Savaşımındaki yükselme, kimi ülkelerde despot rejimlerin zorkullanım ve saldırılarına uğrayan hem güçlü bir grev hareketine, hem de yapısı ve amaçları daha geniş olan değişik bir eylem biçimine, özellikle ülke düzeyinde işi durdurma ve diktatörlüklere karşı ulusal protesto günlerine yol açtı. Pek çok Latin Amerika ülkesinde salt ekonomik gibi gözükebilecek işçi istemleri, halk düşmanı gerici askeri rejimlere karşı demokratik yenilenme için savaşımardan ayrılmaz duruma geldi. İşçi sınıfının radikalleşmesinin bir belirtisi olan bu tür eylemler bir kez başlayınca, devrimci ve reformist eğilimler arasında işbirliği arttı.

Şu önemli durum özellikle vurgulandı: Uluslarötesi sermaye, Latin Amerika'daki sosyal-ekonomik yapıların bir parçasıdır ve bu sermayenin çıkarları yerli şirketlerle sınıksız iç içe geçmiştir. Bundan ötürü tekellerin sömürüsüne karşı eylemler, belirgin bir antiemperyalist nitelik kazanıyor, ulusal ve uluslararası sendikal müfrezeler arasındaki işbirliğinin artmasına yol açıyor.

Emekçilerin, onların sendika ve partilerinin politik savaşımalarının biçimleri büyük değişiklikler gösteriyor. Bu biçimler, Meksika, Kosta Rika, Panama, Kolombiya, Venezüella, Ekvador, Peru, Bolivya gibi ülkelerde olanaklı bulunan seçim kampanyalarında ve parlamento tartışmalarında yer almaktan, El Salvador ve kimi Orta ve Güney Amerika Cumhuriyetlerinde olduğu gibi devrimci silahlı hareketlere katılma ya da onlara yardımcı olmaya kadar uzanıyor.

Sempozyumda değişik ülkelerdeki durumlar üzerinde de duruldu. Güney konisinde, Şili ve Uruguay'daki faşist rejimlere karşı güçlü protesto günleri düzenleniyor. Bu eylemlerde, işçi sınıfının önde gelen rolü, belirgin bir biçimde kendini gösteriyor. Şili işçileri, rejime yığinsal başkaldırıda, her savaşım biçimini kullanarak birliklerini geliştiriyor, ulusal çapta etkilerini daha da güçlendiriyorlar.

1973 yılındaki gerici darbeden hemen sonra Uruguay sendikaları, 15 günlük bir genel grev çağrısında bulundular. Daha sonraki yıllarda, 1983'teki 1 Mayıs gösterileri ya da aynı yıl 27 Kasımdaya yığinsal seferberlik örneğinde olduğu gibi, sayısız protesto gösterileri ve büyük politik eylemler düzenlendi. ⁽⁴⁾ Bu yakınlarda demokratikleşmeye doğru önemli bir adım atılan ve askeri rejime san verilen Arjantin'de, 6 milyon işçi ve

⁽³⁾ Revista de la CEPAL, Sayı 19, 1983, s. 8.

⁽⁴⁾ Ayrıntılar için bak: Samuel Behak, «Uruguaylılar Diktatörlüğü Reddediyor», Barış ve Sosyalizm Sorunları, Sayı 3, 1984.

emekçi Aralık 1982'de o zamanki rejimin ekonomik politikasına karşı ulusal çapta bir greve gitti.

Bolivya İşçiler Merkezi, diktatörlük rejiminin yerine sivil demokratik bir hükümetin geçmesine yol açan olaylarda en önemli rolü oynadı. Ancak bu merkezde Troçkist ya da anarkosendikalist türden eğilimlerin varlığını sürdürdüğü sempozyumda belirtildi. Bu tür eğilimler, sendikaların rolünü abartıyor ve o anki mülâhazaları demokrasiyi pekiştirme ve ilerici dönüşümleri gerçekleştirme gibi uzun erimli amaçların karşısına koyuyorlar.

Brezilya işçi sınıfı, ekonomik ve sosyal istemlerini demokratik görevlerin öne sürüldüğü ve çokçası yerine getirildiği yığınsal eylemlerle destekliyorlar. Bu da, iç gericiliğe karşı çıkan güçleri birleştirerek halk üzerinde büyük etkide bulunuyor ve halkın eylemlerini teşvik ediyor. Peru'da birçok sendika sınıfsal bir yönelim gösteriyor ve işçi sınıfı, oligarşiye karşı savaşında başı çekiyor. Son üç yıl içinde, hem kent, hem de kırsal bölgelere yayılan ulusal çapta birkaç grev yapıldı. Aynı zamanda, bölgesel çapta ve fabrikalar düzeyinde yüzlerce kez işi durdurmaya gidildi. Gericilik, kararlı eylemlerin habercisi olan bu grevleri durdurmak için baskıyı hızlandırıyor. (5) Kolombiya'da dört sendika merkezinin yönetim düzeyinde imzaladığı anlaşmalar ve tabanda birlik yolunda atılan adımlar, 14 Eylül 1977 günü Ulusal Çapta Grev diye bilinen bir protesto günü örgütlemeyi olanaklı kıldı. Bunu bölgesel grevler ve daha sonra da 1981 yılında ulusal çapta bir grev izledi.

İşçi sınıfının güçlü grev eylemleri, son zamanlarda Ekvador, Venezüella, Panama, Kosta Rika'da ve hatta gerici diktatörlüklerin egemen olduğu Orta Amerika ülkelerinde gerçekleştirildi. Meksika'da büyük ölçüde kötüleşen ekonomik koşullar ve tabandan gelen baskı, hükümet yanlısı reformist yöneticileri, söz planında kalsa bile, daha «radikal» konumlar almaya zorladı.

Latin Amerika'da tehlikeli boyutlara ulaşan işsizlik, sosyal protestoda bir etmen durumuna geldi. İşsiz insanlar, sınıf savaşımına geniş ölçüde katılıyor.

Barış için, silahlanma yarışına karşı, militarizm ve yerel çatışmalara karşı eylemler, Latin Amerika işçi sınıfının devrimci savaşlarında hep önde gelen bir rol oynadı. Emperyalizmin insanlığın önüne getirip dayattığı bir nükleer savaş felaketinin arttığı günümüzde, işçi sınıfının bu eyleminin özel bir önemi var. Bizim kıtamızda barışı koruma savaşımı, başka şeylerin yanı sıra, Orta Amerika ve Karayipler ülkelerine karşı Washing-

(5) Ayrıntılar için bak: Cesar Jimenez, «Latin Amerika: Gericiliğin Altından Temelleri Kayıyor. Radikal Değişmeler Yolunda», Barış ve Sosyalizm Sorunları, Sayı 3, 1984.

ton'un saldırgan politikasının içyüzünü açığa vurma amacı güden eylemlerle ve halkların kurtuluş hareketleriyle dayanışmaya destek olma çabalarıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Komünistlerin öncülüğündeki sendikalar, savaş çığırtkanlarının serüvenci planlarını püskürtmeye hazır güçleri seferber etmek için çok şey yapıyorlar.

Buradan işçi sınıfı eyleminin panoramasının daha da genişlediği gitgide daha karmaşık ve çeşitli biçimler kazandığı sonucu çıkıyor. Elverişsiz etmenlere karşın, toplumda işçi sınıfının rolü, sosyal ve politik çatışmalar doğrultusunda gitgide daha öne çıkıyor. Lenin de, «herhangi bir kapitalist ülkede proletaryanın gücünün, toplam nüfus içinde anın temsil ettiği orandan çok daha büyük olduğuna» işaret ediyordu. ⁽⁶⁾

BAĞLAŞIKLIK POLİTİKASI

İşçi sınıfının öncülüğünde halkın doğrudan ekonomik ve sosyal çıkarları için yaygın eylemler, aynı zamanda demokratik ve antiemperyalist görevlerin yerine getirilmesi gitgide genişliyor. Çünkü en başta Latin Amerika işçi sınıfının istemleri, en değişik halk gruplarının özlemlerini ifade ediyor. Bu sınıf, aynı zamanda, genellikle en yoksul köylüler, kent ve kır orta katmanlarıyla bağlaşıklık politikası sonucu kendi gücünü artırıyor.

Sempozyuma katılanlar, konuyu tartışırken, işçi sınıfının bağlaşıklarının sosyalizmi sonul amaç olarak benimsemek ya da ille devrimci diye bilinmek zorunda olmaları yolundaki görüşü reddettiler. Gerçekten de, işçi sınıfının mümkün olan en geniş kesimleri ve en geri kesimleri de içinde bir bütün olarak halkın katılımı sağlanmaksızın, hiçbir devrim zafere ulaşamaz. Leninist görüş budur.

Elbette her ülkenin özgüllükleri ve sosyal-ekonomik gelişme düzeyi gözönüne alınarak bu soruna yaklaşmak gerekir. Devrimin stratejik güçlerinin merkezi olarak işçi-köylü bağlaşıklığı formülü genel olarak her zamanki gibi geçerlidir. Ancak bu, sözkonusu formülün her yerde ve her zaman aynı biçimde uygulanacağı anlamına gelmez. Kimi durumlarda, Şili'de olduğu gibi, kent orta katmanlarının payı büyüktür ve işçi sınıfı en başta bu katmanlarla bağlaşıklığa girme yollarını arar.

Kimi ülkelerde bağlaşıkların eylemleri en güçlü simgesini gerilla hareketinde, kimi ülkelerde ise değişik sendika merkezlerinin birliğe doğru girişimlerinde buluyor. Kolombiya'da bu ikisi içice geçiyor. Sendikaların kırsal alanda güçlendiği, tarım işçilerinin militanca grevlere gittiği Brezilya'da, kırsal emekçilerle kent işçi sınıfı arasında eylem birliği ve dayanışma güçleniyor. Paraguay'da işçi sınıfının ana bağlaşığı, doğal olarak

⁽⁶⁾ V. I. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 40, s. 23.

nüfusun yüzde 63'ünü bulan köylülerdir. Etkili örgütleri olan ve ulusal çapta savaşım yürüten Peru'daki kırsal emekçiler, işçi sınıfıyla daha sıkı bağlar kurma isteğini apaçık ortaya koyuyorlar.

Yarı proleterler ve kent orta katmanlarıyla bağlaşıklık politikasından sözederken, sempozyuma katılanlar, bu kategorilere girenlerin sayısının her yerde sayıca arttığını, bunların varolan sistemce sömürüldüklerini, çıkarlarının nesnel olarak işçi sınıfının çıkarlarıyla bağlı olduğunu vurguladılar. Bu, orta katmanların «proleterleşmesi» kavramı üzerinde canlı bir tartışmaya yol açtı. Marksist olmayan kimi ideologların işçi sınıfıyla bu katmanlar arasında ortak çok az şey olduğu, bu kesimlerin gitgide bağımsız bir politik güç olarak hareket etmeye çabaladıklarını öne sürdükleri belirtildi. Komünistler ise, orta katmanlara yalnızca sosyal bir kalıntı ya da kapitalizm geliştikçe otomatik olarak ortadan kaybolmaya mahkum geçici bir grup olarak görmekle suçlanıyor. Böylece sol güçlerin stratejisinin doğru olup olmadığı tartışılıyor.

Elbette bu savların iler-tutar bir yanı yoktur. Çünkü, kent orta katmanlarının sayıca çoğalması, işçi sınıfının oranında bir düşüşü göstermek şöyle dursun, onların artan ölçüde proleterleşmesini gösteriyor. Halkın bu kesimlerinin yaşam ve çalışma koşulları, gitgide artan ölçüde ücretli işçilerle benzeş duruma geliyor. Şili, Brezilya, Peru, Kolombiya ve kimi öteki ülkelerde bu su götürmez biçimde görülüyor. Ama bu olgu, hiçbir biçimde mutlaklaştırılmamalı ve bilimsel açıdan kesinkes olmaktan uzak bulunan «proleterleşme» kavramı, çözümlemelerde orta katmanların niteliklerini ve onların kapitalist sosyal yapı içinde görece sürekliliklerini gözden kaçırmamak için çok dikkatli kullanılmalıdır.

Komünistlerin politik strateji ve taktiklerinde bu saydığımız yanlar çok önemlidir. Bundan ötürü komünistler, işçi sınıfının ve orta katmanların konum ve özelemlerini, bu ikincisinin çelişkili yapısı ve ikircimli davranışını, aynı zamanda onların temel çıkarlarının işçi sınıfıyla geçtiğini göz önüne alıp birbirine yaklaştırarak sorunun her yanını incelerler. Ortak çıkarlar için temel, kapitalizmi reddeden bir sistem için savaşmaya hazır olmaktır.

Burada Latin Amerika işçi sınıfının faaliyetlerinin ayırdedici yanları, dindarlar ve etnik gruplarla ilişkileri üzerinde durmanın da yararı var.

Sempozyumda işçi sınıfıyla değişik dinsel inançlara bağlı yığınsal ilerici hareketler, en başta da kıtada yaygın olan Hristiyanlar arasında bağlar ve ortak bir temel bulunduğu kaydedildi. Bu, en değişik kategorilerden emekçileri içine alıyor. Demokratik ve ilerici amaçlara ulaşmak için pek çok alanda bu hareketlerle işbirliği, işçi sınıfı arasında birlik yolunda eğilimleri güçlendiriyor, antikomünist uydurmaları ve resmi kilise kanallarıyla yürütülen gerici kampanyaları yenilgiye uğratmayı olanaklı kılıyor.

Kimi ülkelerde etnik grupların köylülerin çoğunluğunu ve işçi sınıfının genişçe bir bölümünü oluşturduğuna özel olarak dikkat çekildi. Marksist-Leninist partilerin politika platformları, bu halk gruplarının belirli çıkarlarını savunuyor ve onların kültürel miraslarına saygı üzerinde ısrar ediyor.

Eğer ayrıca güçlü bağlaşıklar kazanmak için her olanağı kılı kırk yararcasına, dikkatle ve yetkin bir biçimde kullanırsa, tarihsel öz görevini ancak böylece yerine getirebileceği gerçeğini kavramasının Latin Amerika işçi sınıfı için tipik olduğunda kuşku yoktur.

Sempozyumun incelediği böylesine geniş ve çeşitlilik gösteren bir panorâma, bir görüş birliği ortaya çıkardı. Latin Amerika işçi sınıfı kendi savaşını hızlandırırken, ivedi ekonomik ve sosyal istemlerin karşılanması için halk eylemlerini de esinlendiriyor ve yönlendiriyor. Demokratik, anti-oligarşik, antitekel ve antiemperyalist savaşımelerde öne çıkan işçi sınıfı, aynı zamanda, bu savaşımelerde genel olarak inisiyatifi ele alıyor ve en büyük tutarlılığı gösteriyor. İşçi sınıfı, gitgide kendine daha büyük bir güven duyarak, stratejik perspektifi şekillendirip, sosyalist bir geleceğe yönelik demokratik rejimler kurulması için savaşımeler yürüterek, devrimci değişiklikleri gerçekleştirmede belirleyici güç rolünü oynuyor.

Sempozyumun vardığı sonuçlar, Buenos Aires'te Temmuz 1984'de yapılan Güney Amerika Komünist Partileri Toplantısı sonuç belgesinin tezleriyle uyum içindedir. Bu forum, bağımsızlığı pekiştirme, emekçilerin yaşamsal çıkarlarını savunma, köklü değişiklikleri gerçekleştirme ve demokratik sürecin istikrarını bozmayı amaçlayan emperyalizm ve iç gericiğin planlarını yenilgiye uğratmada işçi sınıfının eşsiz rolünü kayda geçirdi.

İşçi sınıfı ve sendikaların öteki sosyal güçler ve onların politik örgütleriyle birlikte savaşta elde ettiği artan saygınlık ve etki, onun bu savaşımı daha aktifleştirme, doğru ve güvenilir bir perspektife oturtmada bir etmen durumuna gelmesini sağlıyor. Bu, işçi sınıfının toplumda öncü rolü kazanmak için kullanacağı yöntem ve araçlar konusunda komünistlerin düşüncelerinin doğruluğunu tümüyle ortaya koyuyor.

Reagan'cılık: Uluslararası eskiyalığın teori ve pratiği

Ronald Reagan başkanlığındaki Cumhuriyetçi Parti yönetiminin işbaşına geldiğinden buyana geçen dört yıl, emperyalizm için yalnızca bir utanç dönemi olarak tanımlanabilir. Bu yıllar, ABD'nin, silahlanmayı pervasızca tırmandırma ve özellikle Üçüncü Dünya'da olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde gerginliği artırma yoluyla «dünya hakimiyeti»ni sağlama çabaları ile belirleniyor. Bu politika, ulusal egemenlikleri tehlikede olan ve ekonomileri çokuluslu şirketlerce sistemli olarak yağma edilen Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerine korkunç zararlar veriyor. Geniş halk yığınları uluslararası emperyalizme, özellikle ABD emperyalizmine karşı daha etkin bir direnişin gerekliliğinin bilincine varıyor.

Bunlar aşağıdaki yazı dizisinin konusudur.

Devlet terörizmine «Hayır»

Ronald Reagan'ın adı, Üçüncü Dünya'da haklı olarak devlet terörizmi, uluslararası eskiyalık ve en çıplak talan ile bir tutuluyor, özdeşleştiriliyor. Tüm ülkelerde giderek daha fazla insan, ABD'nin şimdiki politikasının dünya barışı, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve toplumsal ilerleme üzerine getirdiği korkunç tehditin farkına varıyor.

Şimdiki ABD yönetimi Üçüncü Dünya Savaşı'na hazırlık olarak alelacele roketlerini Batı Avrupa'ya konumlandırırken, bir yıl önce de birlikleri, küçük Grenada'yı istila ettiler. Ve Lübnan'a karşı saldırıda bulundular. Uzaıy militaristleştirme ve göklerden insanlığı yoketme tehdidi yolunda adımlar atarken, Beyaz Saray, halkları kendi kaderlerinin sahibi olan Nikaragua ve Küba'ya, halkın aynı amaca ulaşmak için savaşa kalkmış olduğu El Salvador'a karşı doğrudan kullanmak üzere «vurucu güçler»in oluşturulmasını ve konumlandırılmasını tamamlamak için acele ediyor. Nükleer silah taşıyan ABD savaş gemileri, Akdeniz, Karayipler, Hint ve Pasifik okyanuslarında sürekli devriye geziyorlar.

Bir zamanlar Nazi Almanyası, cinayetlerle dolu yayılmasını «Lebensraum»a (yaşam alanı) gereksinimi olduğu gerekçesi ile haklı göstermeye çalışmıştı. Washington, tek ilkesi kaba kuvvet olan bir politikayı masum gösterme çabası içinde, «ABD'nin yaşamsal çıkarlarını» korumaktan söz ediyor.

Cumhuriyetçi hükümetin astronomik rakamlara ulaşan askersel harcamaları sonucu, ABD'de zenginler daha zengin, fakirler daha fakir hale geliyorlar. Bununla birlikte, bu harcamalar, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ekonomileri üzerinde ağır bir yükür. ABD, Pentagon'un harcamalarını karşılamak için, ABD emperyalizmi tarafından kontrol edilen uluslararası bankaların verdiği kredilerin faiz oranlarını yükseltiyor. Bu da, ülkelerimizin zaten sınırlı olan gelişme olanaklarını daha da azaltıyor. Bunun yanında bir de, dünya kapitalist sisteminin bunalımının ağır yükünü taşımaya zorlanıyorlar.

Emperyalizm, Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi sızma ve ekonomik hakimiyet araçlarına baş vuruyor. Bu karaünlü kuruluşun programları, aç daha da açlık çekmeye mahkum eder ve IMF yardımı altındaki ülkelerde bir kargaşa ve şiddet ortamının yaratılmasına yardımcı olur. Bu türden parasal ve mali kuruluşların soygun politikasına karşı her protesto acımasızca bastırılır. Son olarak Dominik Cumhuriyeti'nde IMF'nin faaliyetine karşı çıkan göstericilere ateş açıldı.

Militarist planların peşinde giderken ABD yalnız saldırgan NATO blokundan değil, uysal İsrail ve Güney Afrika ırkçı rejimleri ile birlikte Latin Amerika'daki faşizm yanlısı tiranlıklar ve Pakistan ve Güney Kore'deki halk düşmanı diktatörlüklerden de tümüyle yararlanıyor. Sonuç olarak, Namibya'da, Filistinlilerin topraklarında, Batı yarımküresinin birçok ülkesinde, Afganistan'da ve Ortadoğu'da kan dökölüyor. Japon militarizmi diriliyor. «Çin kartı» oynanıyor. Tüm gerici güçler Beyaz Saray'a bağlanmışlar ve saldırgan sahiplerinin himayesini görüyorlar.

Yeni bir dünya savaşı için hazırlık ve birçok «yerel savaşlar» bir madalyonun iki yüzüdür. İki yüzünde de «Made in USA» damgası bulunmaktadır. İnsanlar bugün bu damgayı tüm gezegene hakim olmak, reel sosyalizmi yoketmek ve öteki ülkeleri ve halkları köleleştirmek isteyen emperyalizmin ve gericiğin eşkiyalığı, çapulculuğu, haydutluğu ile bir tutuyor.

Mevcut durum karşısında, emekçi halkın artan birliği, enerjisi ve uyaklığına dayanarak, biz, Latin Amerikalı, Asyalı ve Afrikalı komünistlerin temsilcileri açık olarak duyurmak için sesimizi yükseltiyoruz. Reagan da Hitler gibi saldırgan amaçlarına ulaşamayacaktır! Reagan'ın beslediği devlet terörizmi dünyada yaşam ve özgürlük adına yenilgiye uğratılacaktır!

*Raul Valdes Vivo
Küba Komünist Partisi MK üyesi
Ahmed Salem
Sudan Komünist Partisi'nin BSS Yazı
Kurulundaki temsilcisi*

Güce başvurma stratejisi

Reagan yönetiminin işbaşında olduğu dönem, bir bütün olarak ABD politikasına uğursuz bir damga vurdu. Askersel-sanayi kompleksinin çıkarları doğrultusunda dünya egemenliği kurma çabasıyla, Washington, askersel provokasyonlara başvuruyor ve antikomünist bir «haçlı seferi» yürütmeye çalışıyor. Bu konuda, bölgemizdeki ülkeleri politik, ekonomik ve askersel olarak kontrol etmek amacıyla, Karayipler'e ve Güney Amerika'ya önemli bir rol yüklüyor.

Reagan'ın sözde «Amerikalılar-arası politikası» bir grup aşırı sağcı ideolog tarafından oluşturulmuş Santa Fe belgesi ⁽¹⁾ üzerine temellendirilmiştir. Belge, bugünkü ABD emperyalizminin en gerici, saldırgan ve yayılcı eğilimlerinin ifadesidir. İleri sürülen savlar, «uluslararası işlerdeki normun, barış değil savaş» ve kıtanın bir «saldırı altında» olduğudur. Bu önermeler, Beyaz Saray'ın Latin Amerika ve Karayipler'deki hakimiyetini desteklemek için başvurduğu güç ve yığınsal silahlı müdahale stratejisine temel oluşturuyor. Sözde «Sovyet-Küba saldırısına karşı koymak» ve «uluslararası terörizm»le savaşmak bahanesiyle, bölgede devrimci, ulusal kurtuluşçu ve demokratik süreçlerin gelişmesinin önüne geçme yönünde çabalar gösteriliyor. Amaç, emperyalist sömürü sisteminin bütünüyle yakından bağlı olan tekelci sermayenin ve çok uluslu bankaların çıkarlarını etkileyecek herhangi bir değişikliği engellemektir.

Washington yönetimi, güneydeki komşularıyla ilişkilerini orman kanunlarına uygun olarak yürütüyor. Bu yönetimin başı, herhangi bir ülkenin iç işlerine istediği gibi karışmak ve «yaşamsal ABD çıkarları»nın tehlikede olduğuna inandığı her durumda cezalandırıcı operasyonlar yürütmeye «hakkı»nı elde etmeye çalışıyor. Reagan, saldırgan eylemler ve politik cinayetler işlemesi, ABD'nin hoşuna gitmeyen hükümetleri destabilize etme amacına yönelik komplolar hazırlaması ve darbeler yapması için CİA'nın dizginlerini gevşeterek, tüm uluslararası sorunları görmezlikten geliyor ve çiğniyor. Orta Amerika ve Karayipler'de, ABD, doğrudan askersel müdahalelere başvuruyor ve Güney Amerika'da, bölgemizdeki ülkelerin ekonomilerini baltalayarak askersel faşist diktatörlükleri açıkça destekliyor.

1982'de ABD, İngiltere'nin Malvinas adaları için Arjantin'e karşı yürüttüğü sömürgeci savaşta bu ülkenin suç ortağı oldu. Bu eylem, Washington'un «kıtasal dayanışma», «Pan Amerikanizm» gibi güney komşularının içişlerine karışmak için kullandığı belgilerin ne denli asılsız olduğunu ortaya koydu. O zamandan bu yana, Malvinas, NATO'nun strate-

⁽¹⁾ Bak: Rodney Arismendi. «Yine tümel düşüncesizlik üstüne» BSS, s. 7, 1981.

jik bir üssü haline geldi. Çokuluslu şirketler, kendi paylarına, adaların doğal kaynaklarını sömürmenin planlarını yapıyorlar.

Beyaz Saray hâlâ iktidarda tutunabilen Güney konisi diktatörlerini desteklemeye devam ediyor. Bunlara bol askersel ve ekonomik yardım yapıyor, onların cinayetlerini onaylıyor ve insan haklarını çiğnemelerini hoş görüyor. Şili'nin Pinochet'i, Uruguay'ın Alverez'i, ve Paraguay'ın Stroessner'i, süren yönetimlerini eğer demokrasi yeniden kurulursa (savaşan halk yığınlarının istediği gibi), bunun kendi emirlerine boyun eğmeyi reddedebilecek ilerici rejimleri erke getirebileceğinden korkan ABD'nin politik desteğine borçludurlar. Bolivya gibi diktatörlük yönetimini devirmeyi, Arjantin gibi anayasal normlara dönmeyi ya da Brezilya gibi şu veya bu ölçüde politik ve ticari özgürlüğünü geliştirmeyi başaran ülkelere gelince, buralarda ABD gerici komploları besleyerek bu gelişmeleri dinamitlemeye ya da geri çevirmeye çalışıyor. Pentagon'da, kendi açısından, Güney Amerika ülkeleri orduları üzerindeki denetimini sıkılaştırma ve bunları kıtadaki askersel maceraları için yedek kuvvetler olarak kullanma yönünde yeni planlar hazırlıyor.

Ekonomik saldırganlık, Reagan'ın bölgemizdeki ülkelere karşı politikasının en tehlikeli yanını oluşturuyor. Bu, Latin Amerika devletlerini borçları karşılığı gittikçe artan bir faiz ödemeye zorlayan çokuluslu bankaların tefeci faaliyetlerinin yöneticisi rolüne çıkan IMF aracılığı ile yürütülüyor. Bu, ABD'nin bunalımın kendisi üzerindeki etkilerini hafifletmek ve devasa askersel bütçesindeki açığı kapatmak arzusu ile teşvik ediliyor.

Ne ki, kıtanın halkları, yabancı buyruklarına boyun eğmeyi reddediyor. Buenos Aires'te yapılan (Temmuz 1984) Güney Amerika Komünist Partileri Toplantısı Açıklamasında şöyle deniyor: «Olgular gösteriyor ki, Latin Amerika'daki ABD hakimiyetine işçi sınıfı, halk yığınları ve yurtsever ve antiemperyalist güçlerin olanaklı en geniş yelpazesinin eylem birliği ile son vermek olanaklı ve zorunludur. Komünist partileri, ikinci bağımsızlığımız için verilen bu tarihsel savaşta belirleyici bir rol oynuyorlar.»⁽²⁾

Felipe Rodriguez

Bolivya Komünist Partisi MK üyesi

Resmi Politika Düzeyindeki Saldırganlık

Orta Amerika ve Karayipler, son zamanlarda, halkların kendi kaderlerini tayin hakkını ve barışı hor gören ABD yönetiminin antikomünist ve antisovyet politikasının bir parçası olarak, Washington'un durmak bilmeyen saldırgan davranışlarının hedefi olmuştur.

⁽²⁾ Partido Comunista de Uruguay. Boletín Exterior, Sayı 8, 1984, s. 39.

Pentagon ve CIA tarafından silahlandırılan, eğitilen ve yönetilen paralı asker çeteleri, Honduras ve Kosta Rika'dan Nikaragua içlerine sürekli saldırılar düzenliyorlar. Bunların amaçları, cumhuriyetin yasal hükümetini düşürmek, burada kukla bir rejim kurmak ve süren sosyal ve ekonomik değişimleri durdurmaştır. Nikaragua halkı, ülkelerinin egemenliğini ve devrimlerinin kazanımlarını korurken, savunmaya büyük harcamalar sarfetmeye zorlanıyor. Üç buçuk yılda, içinde çocuklar, kadınlar ve yaşlılar da olmak üzere 7.500 insan ABD emperyalist saldırısının kurbanı oldular. Ekonomik zarar 2 milyar cordobayı aştı». (3)

Ne ki, yeni Nikaragua, büyük bir emperyalist güce karşı eşitsiz savaşında birçok saygı uyandıran utku kazandı. Okuma yazmazlığın kaldırılmasında, nüfusun kültürel düzeyinin yükseltilmesinde, herkesin erişebileceği bir sağlık sisteminin kurulmasında ve bir tarım reformunun uygulanmasında büyük ilerlemeler kaydetti. Saldırıya karşın, çeşitli sosyal programlar için ödenekler yıldan yıla artıyor. Şimdi ülke tarihinde gerçekten ilk özgür ve demokratik seçimler için hazırlıklar sürüyor.

Bağımsızlıklarına yönelik tehdit karşısında, Nikaragua'lılar savaştan öncülerinin, Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin arkasında saflarını sıklaştırdılar. CIA tarafından oluşturulmuş çetelere etkili darbeler vuruyorlar. Bu, ABD için büyük bir politik yenilgi demektir. Bu, saldırganı acele etmeye ve Nikaragua'nın barışsever halkına karşı açılmış olan ilan edilmemiş savaşa gittikçe daha fazla milyonlarca dolar ayırmaya zorluyor. Ne ki, olaylar gösteriyor ki, Washington'un Somozacı katillere ve paralı askerlere bağladığı umut azalıyor ve Beyaz Saray doğrudan bir işgal planlıyor. ABD Temsilciler Meclisi sözcüsü ve Demokrat Parti'nin önde gelen bir lideri olan Thomas O'Neill, Reagan'ın Kasım seçimlerinde kazanması durumunda, ABD birliklerinin yakın bir zamanda belkide daha Aralık ayında Nikaragua üzerine yürüyebileceğini söyledi.

Basın, Washington'un gerici Orta Amerika rejimlerinin ordularını kullanarak Nikaragua'ya karşı bir «yıldırım savaşı» planladığını yazıyor. Bu, ABD hava akınları ve ABD gemilerinden çıkarma ile başlayabilir. Başta «Kennedy» uçak gemisi olmak üzere, 85 uçak ve helikopter taşıyan 20'yi aşkın savaş gemisinin cumhuriyetin kıyılarında gezmesi bir rastlantı değildir. Bu, ABD'de şiddetli bir Sandinist karşıtı beyin yıkama kampanyası ile birlikte yürütülüyor.

Gelişmelerin benzer bir eğilimi, korumasız Grenada'nın işgalinde ve El Salvador'un sürekli kan kaybetmesine neden olan iç savaşa ABD'nin utanmazca karışmasında görülmüştür. Burada da, Beyaz Saray tepeden tırnağa çürümüş kukla rejimi desteklemede silahlı güce dayanıyor. Bu politika El Salvador'da şimdiye kadar korkunç maddi kayıpları bir yana bira-

(3) 10 cordoba 1 dolara eşittir. (Not Red.)

kırsak, 50.000 insanın yaşamına mal oldu. Ayrıca, Reagan yönetimi Farabunda Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin ve Devrimci Demokratik Cephe'nin varolan sorunların görüşmeler yoluyla barışçı bir biçimde çözülmesine yönelik sürekli önerilerini duymazlıktan geliyor. Washington aynı şekilde Contadora Grubu'nun ⁽⁴⁾ ilişkin durumu yumuşatmaya yönelik girişimlerini ve Küba'nın ABD ile ilişkileri normalleştirme önerilerini boykot ediyor.

Emperyalistler, tüm Orta Amerika ülkelerini olası bir kardeş kavgasının içine itmek istiyorlar. Büyük çaplı ABD savaş oyunlarının aralıksız yer aldığı Honduras, Nikaragua'ya yönelik bir saldırının köprübaşı haline getirildi. Militarizasyon ve silahlanma, aynı şekilde, toprakları aynı amaçla kullanılan Kosta Rika'da da sürüyor.

Bu koşullarda, Washington'un saldırgan, maceracı politikasına her yolla karşı koymaktan daha acil bir görev olamaz. Orta Amerika'da gelişen olaylar yalnızca bizim ülkelerimizi tehlikeye atmıyor; bunlar yerel bir çatışmanın dünya çapında bir çatışmaya dönüşmesi tehlikesini taşıyor. Bu, yeryüzü halklarını, dünya jandarması rolünü benimseyen Reagan yönetiminin içyüzünü şiddetle sergilemeye çağıran Orta Amerika ve Karayipler Antiemperyalist Örgütleri Birinci Danışma Toplantısı'nda (Havana, Haziran 1984) vurgulandı.

Randolfo Banegas
Honduras Komünist Partisi MK üyesi

Barut fıçısını kim fitilliyor?

ABD'nin Ortadoğu'daki politikasından söz ederken, Başkan Reagan'ın şu önemli açıklamasını belirtmek uygun olacaktır: «Bölge bir barut fıçısıdır, burası, özellikle hür dünya için önemi açısından, kimse istemeden de savaşın çıkabileceği bir yerdir». ⁽⁵⁾ Bu sözlerde korkunç bir tehdit yer alıyor. Gerçekten de, çok yakınında, İtalya'nın Comiso kasabasında, ABD'nin Yunanistan, Türkiye, Akdeniz ve Karadeniz'in güneykısımındaki hedefleri vurabilecek bir nükleer roket üssü vardır. İsrail'in nükleer silah yapabilme yeteneği de hesaba katılmalıdır. Bütün bunlar, buradan nükleer bir çatışmanın patlayabileceği anlamına geliyor. Ayrıca, Reagan'ın iddiasının amacı, ABD yayılmacı politikasını doğrulamak ve Ortadoğu'da döken kanların sorumluluğundan ülkesini kurtarmaktır.

Gerçekte Ortadoğu halklarına eşi görülmedik belalar açan bugünkü

(4) Bak: Edgar Caicedo, «Contadora Grubu Nedir?», BSS, Sayı 9, 1984. (Not Red.)

(5) «Le Monde», 23 Aralık 1983.

yönetimin, ABD emperyalizminin Üçüncü Dünya ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketini zayıflatmak ve yok etmek, ilerici rejimleri destabilize etme çabalarının ifadesi olan politikasıdır. Lübnan'a silahlı müdahale, Pakistan'ın devrimci Afganistan'a karşı provokasyonları, Irak-Iran savaşı, bunlar, çatışma alevlerinin ABD emperyalizmi tarafından doğrudan ya da kukla partiler ya da gruplar aracılığıyla dolaylı olarak körüklendiği ve patlamaya hazır hale getirildiği bölgemizin tehlikeli noktalarıdır.

ABD 6. Filosu, Lübnan kıyılarında gezerek bu ülkenin ulusal yurtsever güçlerini, Filistin devrimci hareketini ve Suriye'deki yurtsever rejimi tehdit ediyor. Mısır, Sudan, Somali, Suudi Arabistan, Umman ve Bahreyn'de ABD'nin birçok üssü var ya da askersel alanda çeşitli kolaylıklardan yararlanıyor. Bu dayanak noktaları bir yandan ABD tekellerinin çıkarlarını güvence altına alıyor, öte yandan emperyalizm yanlısı yerli gerici rejimleri koruyor.

Savaş gemilerinde ve üslerde «çevik kuvvetler» bulunuyor ve bunlar herhangi bir ülkeyi işgale hazır dırlar. Böylesi bir müdahale denemesi, 1980'de Tahran'da tutulan rehinelere kurtarmak için yapılmıştı ve rezaletle sonuçlanmıştı.

CIA ve öteki Batılı istihbarat servisleri dokunaçlarını bütün bölgeye yaymışlardır ve emperyalizmin saldırgan arzularını pratiğe geçirmesini kolaylaştırmak amacıyla ulusal ya da dini anlaşmazlıklar yaratmak için her türlü olanağı değerlendiriyorlar.

Ortadoğu halkları üzerinde hakimiyet kurma ve burada bulunan ülkelerin doğa ve insan kaynaklarını sömürme olanağını sağlama denemeleri Nixon ve Carter yönetimlerinden sonra şimdi Reagan ekibi tarafından «Sovyet tehditi»ne karşı davranma gibi sahte bir bahane ile sürdürülüyor. Bunların başarısızlığı özellikle Camp David politikasında parlak bir biçimde görüldü. Bugün kimi ABD devlet adamlarınca bile, Ortadoğu'daki ekonomik ve politik bunalıma karşın, bu saldırgan politikaya karşı direnişin yükseldiği farkediliyor. Buralarda antiAmerikan duygular, son zamanlara kadar ABD ile «dostluğu» isteyen burjuva kesimlerince bile dile getirildi. Tutucu kesimi de içinde Arap basını, ABD'nin etkin olamayan rolü ve Reagan'ın bölgemizdeki dış politikasının hırsı üzerinde nazik olmayan sözlerle yorumlar yapıyorlar.

Beyaz Saray'ın dediklerini ikircimsiz yerine getiren tek ülke, ABD emperyalizmiyle «kan bağı» olan İsrail'dir. Washington ve Tel Aviv, halkların kurtuluş savaşına karşı stratejik bir anlaşma imzalamışlardır. Bu anlaşma, ortak ABD-İsrail manevralarını, güvenlik sistem ve kuruluşları arasında eşgüdümü, İsrail'in askersel üs ve limanlarının ABD «çevik kuvvetleri»nce kullanımını ve İsrail'in askersel ve endüstriyel potansiyelinin artırılmasını öngörüyor. Bu, sonuçta, ABD'nin Ortadoğu politikasının

da yeni bir dönemin başlangıcı oluyor. İçeriği, giderek, Basra Körfezi bölgesinin İsrail ya da İsrail-ABD birliklerince işgali olarak beliriyor.

Ortadoğu halkları emperyalist entrikalara karşı direnıyor. Lübnan'a Camp David anlaşmalarına benzer zincirleyici bir antlaşma dayatma denemelerinin başarısızlığa uğraması ve işgalci ABD birliklerinin buradan çekilmeye zorlanması bunun örnekleridir. Ancak savaş asla sona ermemiştir. Tarih gösteriyor ki, günümüzde emperyalist baskıya tek başına direnmek zordur. Bu nedenle, günün görevi, her zamankinden daha fazla, ulusal kurtuluş güçleri ile gezegenimizde gelişen geniş savaş karşıtı hareket arasında yakın bağların kurulması ve güçlendirilmesidir. Hepimizin, gericiğin saldırısını durdurmak ve barışı korumak gibi ortak bir amacı vardır.

*Fahrid Mugahed
Mısır Komünist Partisi MK üyesi*

Afrikalıların iradesine karşı

Sahara'nın güneyinde kalan Afrika bölgesindeki ABD politikası, Reagan yönetiminin çizgisinin, saldırgan sinsi ve demogojik doğasının canlı bir örneğidir. «Havuç ve sopayı» ustalıklı değiştirerek ve kimi zaman ikisini birlikte aynı anda kullanarak, ABD emperyalizmi ve söz konusu ülkelerdeki kuklaları Afrika halklarının en önemli çıkarlarını utanmazca çiğniyorlar, onların demokratik haklarını hor görüyorlar. Sözümona «Sovyet-Küba tehdidi»nden «özgürlüğü koruma» gibi bir ikiyüzlü belge altında tüm halklara isteklerini dayatmak için sayısız yöntemler icad eden ABD, kıta ülkelerinin iç işlerine kabaca karışıyor.

Güney Afrika ırkçı rejimi ancak ABD'den gördüğü büyük yardım sayesinde uluslararası kamuoyunu tanımazlıktan gelebilmekte, ülke nüfusunun siyah çoğunluğunu apartayd boyunduruğu altında tutabilmekte ve Namibya halkının kutsal bağımsızlık hakkını tanımazlıktan gelebilmektedir. Washington tarafından desteklenen Pretorya yöneticileri sürekli olarak, ilerici gelişmeyi seçmiş «Cephe hattı devletleri»nin ⁽⁶⁾ sınırlarında bir terör ve saldırı atmosferi oluşturuyorlar.

Zaire, Sudan, Fas ve halk düşmanı rejimler altındaki öteki ülkelerde, egemen sınıflar, bir ulusal ihanet politikası izledikleri, demokratik özgürlükleri çiğnedikleri ve emekçi halkı çokuluslu tekellerin çıkarları doğrultusunda sömürdükleri sürece, ABD'ye her zaman güvenebileceklerini çok iyi biliyorlar.

⁽⁶⁾ Burada sözkonusu olan Angola ve Mozambik'tir. (Not Red.)

Yeni kurtulmuş ülkelerin, dünya kapitalist ekonomisinin bunalımında ve bazılarında erkte olan yenisömürgeci burjuvazilerin yıkıcı ulusal olmayan politikasından kaynaklanan ekonomik zorluklarını, Washington kendi amaçları için kullanmaktadır. Bu devletleri kendi politikasına daha sıkı bağlamak ve özellikle buralarda askersel üsler kurarak onları kendi saldırın stratejisine katmak amacıyla kredi ve yiyecek maddesi şeklinde «yardım» veriyor. Örneğin, Fas, artık ABD emperyalizmine güçlü militarist bağlarla bağlıdır. Senegal, kimi NATO ülkeleriyle imzalanmış bütün bir anlaşmalar sistemi altında, Pentagon'un politikasında önemli bir etmen haline gelmiştir. (Bu anlaşmaların bazıları yayınlandı, diğerleri gizli tutuluyor.) ABD hava kuvvetlerine ait uçaklar Senegal hava alanlarında yakıt ikmali yapmaktadır.

Afrika'nın ilerici güçleri, ABD destekli iç gericiiliğin sürekli tehditlerini ve yıkıcı eylemlerinin hedefidir. Angola'daki UNITA'nın eşkiyalık eylemleri ve kendini «Mozambik Ulusal Direnişi» diye adlandıran halk düşmanı grubun ve Etiyopya'daki bölücülerin çıkışları örnek gösterilebilir. ABD, her zaman, tepeden tırnağa silahlanmış emperyalizm yanlısı rejimleri, ilerlemeyi seçmiş komşularına karşı provokasyonlar düzenlemeleri ve sınırlarında gerilimi sürekli kılmaları için kışkırtıyor. Doğrudan ABD himayesi altında, Sudan ve Somali'den devrimci Etiyopya'ya saldırılar düzenleniyor. Afrika boynuzunda, milyarlarca petrodolara ve süper modern silahlara sahip bir ülke olan Suudi Arabistan, kuklaları aracılığıyla jandarma işlevini görmektedir. Kıtanın öteki bölgelerindeki Fas ve Zaire de aynı şekilde davranmaktadır. Zaire birlikleri Çad savaşına katılmışlardır.

Afrika halklarının barış ve uyum içinde yaşamaya olan samimi isteklerine karşın, emperyalistler, en başta ABD emperyalistleri, birçoğu sömürgeci yönetim günlerinden miras kalan politik, etnik ya da dini çelişkileri sonuna kadar kullanıyorlar. Washington, devletler arası ilişkileri normalleştirme doğrultusundaki çabaları bozmak, kimi halkları ötekilerin karşısına çıkarmak için elinden gelini yapıyor. Tüm kıtada sağlam ve gelişen iyi komşuluk ilişkilerini savunan Afrika Birliği Örgütü, emperyalizm ve suç ortaklarının yıkıcı faaliyetlerinin bir diğer hedefidir.

Reagan yönetimi, apartaydın çirkin yüzünü hafifçe «makyajlayarak» ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'ni politik ve moral yalıtılmadan kurtarmayı Afrika'daki anahtar önemdeki hedeflerinden biri olarak görüyor. Kendisine karşı çıkan bağımsız devletlerin cephesini zayıflatmak için, Washington, Angola ve Mozambik'i sosyalist yönelim gibi büyük bir tarihsel kazanımdan vaz geçirmeye çalışıyor.

Eğer emperyalizmi, ırkçılığı ve yerel kuklalarını püskürtmek istiyorsak çabalarımızı daha iyi koordine etmeliyiz. Kıtada yeni ABD üslerinin kurul-

masına izin vermemek, ABD askersel varlığının daha da yayılmasını önlemek ve Afrika ülkelerini emperyalizmin askersel makinasının uzantıları haline döndürme denemlerini boşa çıkartmak temel önemdedir. Bu açıdan bağımsızlık ve ulusal egemenlik savaşında öncü rol oynayan sosyalist yönelimli ülkelere geniş destek özel bir önem kazanmaktadır.

*Semou Pathe Gueye
Senegal Bağımsızlık ve Emek
Partisi MK Politik Büro üyesi*

Askersel varlığın artırılması

Regan yönetiminin saldırgan politikası, ABD emperyalizminin ısrarla askersel gücünü gösterdiği Güney Asya'da gergin, parlayıcı ve tehlikeli bir durum yarattı. ABD tarafından sürdürülen Hint Okyanusu'nun militarizasyonu, bölgede nükleer silahlar konumlandırma ve silahlanma yarışını hızlandırma ve aynı şekilde Asya devletlerinin içişlerine doğrudan ve dolaylı karışma politikası, yalnız bu devletler için değil, tüm dünya için ciddi bir tehdit oluşturuyor.

ABD yıllardır, Hint Okyanusu'nu barış bölgesine dönüştürme üzerine 1984 başlarında Kolumbo'da BM Konferansının toplanmasını sabote etti. (?) Bu yaptığı, bölgemizdeki halkların, bağımsızlıklarını, egemenliklerini ve toprak bütünlüklerini koruma ve politik, ekonomik ve sosyal sorunlarını barış ve huzur içinde çözme özlemlerine karşıdır.

ABD, Hint Okyanusu'nda, Diego Garcia'daki nükleer üs merkez olmak üzere bir askeri üsler sistemi kurdu. Burada 7. Filo dahil savaş gemilerini tutmakta ve nükleer roketli denizaltılar konumlandırmaktadır. ABD silahlı kuvvetlerinin bölgedeki operasyonlarını koordine etmek ve bölgedeki herhangi bir ülkeye saldırı sırasında bu güçleri yönetmek için bir Merkez Komutanlık (Centcom) oluşturuldu. Bu, «çevik kuvvetleri» anında harekete geçirebilecektir.

Diego Garcia'daki ve okyanusta dolaşan denizaltılardaki nükleer silahlar nükleer savaş tehdidini Güney Asya'nın hemen eşiğine getirdi. Ne ki Pentagon strateji uzmanları mevcut askeri üsler ağıının askersel ve politik planları için yeterli olmadığı kanısındadırlar. Bu nedenle Pakistan (Peşavar), Bangladeş (Çittagong) ve Sri Lanka (Trinkomali) merkezleriyle gerginlik üçgeni yaratmaya çalışıyorlar. Uzmanlarca, aynı şekilde bir askersel iletişim merkezi olarak hizmet görebileceği düşünülen, bir

(?) BM Kararları, Sayı 28/32 (XXVI) 1971.

«Amerika'nın Sesi» yayın istasyonu yakın zamlarda ÷lkemize yerleştirildi. ABD'nin Pakistan'la, «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerini topraklarına yerleştirilmesi konusunda g÷r÷řt÷ğ÷ doğrultusunda haberler geliyor.

ABD, b÷lgemizi militaristleştirmeyi bilinen «Sovyet tehdidi» masasına dayandırarak ger÷ekleştiriyor. Aslında gerici rejimlere artan ABD yardımı ve ABD'nin onları stratejik planlarının uygulanmasına katma çabaları, Washington'un Güney Asya'da doğrudan askersel politik hakimiyet kurma ve buradaki bağımsızlık hareketini bastırma gayretinin kanıtıdır.

Hindistan'ı ilerici bağımsız dış politikasını terketmeye zorlamak için, ABD, sürekli olarak Hindistan bir tarafta, Çin, Pakistan, Bangladeş, Nepal, Sri Lanka öte tarafta olmak üzere, taraflar arasındaki ilişkilerde çözüme kavuşturulmamış sorunları kullanarak, Güney Asya'daki gerilimleri artırıyor. Gericici Pakistan rejimini bölgedeki jandarması olarak gören Washington, bu ÷lkeye 3,5 milyar dolar kredi sağladı ve son derece gelişkin askersel donatımın yanı sıra F-16 savaş uçakları, AWACS askersel gözleme uçağı, denizaltılar ve «Harpoon» roketleri veriyor. Bir yandan nükleer silahların yayılmaması yüküml÷l÷ğ÷ne uyar gibi görünürken, Pakistan'ın nükleer bomba yapma çabalarına göz kırıyor. Bu, Hindistan'ın devasa kaynakları, askersel olmayan amaçlardan, savunmasını yükseltme ve Pakistan ile askersel dengeyi koruma amacına kaydırmasına neden oluyor.

Sri Lanka'nın iç zorluklarından ve hükümetin toplumsal çatışmaları çözüme kavuşturmadaki yetersizliğinden yararlanarak, ABD emperyalistleri ÷lkemiz üzerinde gittikçe artan bir baskı uyguluyor, onu ABD politikasının yörüngesine çekiyorlar.

Washington'un Güney Asya'daki stratejisi, bölgenin Sovyet sınırlarının hemen yakınında olması ile koşullanıyor. Buradaki askersel varlığını yayarak ve uydularını silahlandırarak, ABD, sosyalizm karşısındaki konumlarını güçlendirmeyi, onu geriletmeyi, Asya'daki kurtuluş hareketlerinin önüne geçmeyi hesaplıyor. Ancak emperyalistler artan zorluklarla karşılaşıyorlar. Pakistan, Bangladeş ve Sri Lanka halkları, topraklarına yabancı askersel üslerin konumlandırılmasına karşı eylemlerini geliştiriyorlar. Bu, kendilerini diktatörlük yetkileriyle donatmış ve ger÷ekte ulusal çıkarlara ihanet eden gerici rejimlere karşı direnişi de içeriyor. şimdi görev, Güney Asya'nın ABD politikasının bir yayılma alanı olarak kullanılmasına karşı ve bölgede yabancı askersel varlığından arındırılmış bir alan yaratılması için ortak çabalarımızı artırmaktır.

*Raja Collure
Sri Lanka Komünist Partisi MK Politik
Büro aday üyesi*

Militarist planlar

Güney Asya ve Pasifik bölgesinde ABD emperyalist yayılması artıyor. Washington, Japonya'yı bu bölgede ana bağlaşıklık olarak seçmiştir. Reagan yönetimi, yerli askersel-sanayi kompleksinin etkisi altındaki Japon hükümetini, askersel hazırlıklarını hızlandırması ve silahlı güçlerini, özellikle Deniz ve Hava Kuvvetlerini artırması konusunda dürtüyor. Pentagon, Japonya'nın «olağanüstü hal» durumunda 1.000 millik bir yarıçap içinde kimi boğazları tutmasını istiyor.

Japonya, Kampuçiya ve Laos'a karşı provokasyonlar düzenleyen Tayland'a ve kuzeydeki komşusu Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ile gerilimi sürdüren Güney Kore'ye yaptığı yardımı artırıyor. Japon militaristlerinin ABD ve NATO'nun nükleer stratejisine doğrudan katılmaya hazırlanmışlığının kanıtları çoğalıyor. Nükleer silah taşıyan ABD F-16 uçakları Japonya'da konumlandırıldı ve «Tomahawk» roketleriyle donatılmış ABD 7. Filosu Japon sularına serbestçe giriyor.

Güney Kore'yi askersel bir üçgene (ABD-Japonya-Güney Kore) sokarken, ABD, Kore yarımadasındaki çatışmayı, yarımada'nın güney kısmındaki işgaline son vermeyi reddetmesini haklı göstermek için sömürüyor. Aynı zamanda, Güney Kore ve Çin'i, ilişkilerini KDHC'nin aleyhine olarak «normalleştirme»leri için teşvik ediyor. Washington'un askersel politik planları, Çin yönetiminin yayılmacı amaçlarını ve kapitalist ülkelerin yardımıyla hızlı bir ekonomik modernleşme tutkusunu hesaba katıyor. Böylece, Reagan'ın Çin gezisinden sonra, ABD, Pekin'i Washington-Tokyo-Seul üçgeni ile askersel işbirliğine sokmak için bakışını artırıyor. Vietnam sınırındaki silahlı provokasyonlarını artırarak, Çin, ABD'nin açılışını göremeye hazır olduğuna işaret ediyor.

Washington, «Çin kartını» yalnızca Vietnam, Laos ve Kampuçiya'yı destabilize etmek için değil, aynı zamanda Çin Hindi ve ASEAN (8) ülkeleri arasındaki iyi komşuluk ilişkilerini önlemek için de oynuyor. Pekin yöneticilerinin, ABD'den daha çok Sovyetler Birliği'ni nükleer savaş tehlikesinin ana kaynağı olarak suçlama eğilimine girmesi, böylece barış hareketini karıştırmaya ve bölmeye yardımcı olması Beyaz Saray'ın çok işine geliyor.

Pasifik Okyanusu ve Hint Okyanusu'nu bağlayan bölgede, ABD bir yandan ANZUS (9) askersel-politik blokunu güçlendirmeyi sürdürürken, öte yandan da bunun, bölgenin bir başka askersel ittifakı ANZUK (10)

(8) Bruney, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland'ı kapsayan birlik. (Not Red.)

(9) ABD, Avustralya ve Yeni Zellanda'dan oluşan blok. (Not Red.)

(10) İngiltere, Avustralya, Yeni Zellanda, Malezya ve Singapur'dan oluşan askersel politik gruplaşma. (Not Red.)

üyesi devletler ile daha yakın bağlar kurmasını teşvik ediyor. Washington, bu ittifakların üyesi devletlerdeki politik, askersel ve ekonomik varlığını düzenli olarak güçlendiriyor. ASEAN'ı saldırgan ABD politikasının bir aleti yapma çabalarında ısrar ediyor. Örgüt üyesi devletler, ekonomik ya da başka bir «yardım» istediklerinde kaba politik baskı ve şantajlara maruz kalıyor.

Bölgemiz, ABD askersel üsleriyle doludur. ABD Filipinler'de de (Clark Field ve Subic Bay) üslere sahiptir ve bunları Karşılıklı Savunma Anlaşması örtüsü altında serbestçe kullanabilir.

Askersel ittifaklar, Asya'da Pasifik Okyanusu bölgesinde yayılması için ABD'ye kolaylık sağlıyor. Kapitalist dünyanın askersel güç açısından, NATO'dan sonra ikinci gelen askersel politik gruplaşması, burada oluşturuluyor. Bunun sivri ucu, sosyalist topluluğa, özellikle Asyalı sosyalist ülkelere ve ulusal kurtuluş hareketlerine çevrilidir.

Bölgenin militarizasyonu ve sosyalizmle çatışma alanına dönüştürülmesi Güney Asya ve Pasifik Okyanusu bölgesi halklarının çıkarlarına aykırıdır. Ve onlar ABD emperyalistlerinin saldırgan planlarına karşı savaşıyorlar. Güneydoğu Asya'ya nükleer ilk vuruş roketlerinin konumlandırılmasının yasaklanmasını, şişirilmiş askersel bütçelerin indirilmesini, böylece kurtarılabilecek fonların ekonomik ve toplumsal gelişme için kullanılmasını ve devletler arasında iyi komşuluk ilişkilerinin kurulmasını savunuyorlar.

Ne ki, buralarda barış hareketinin henüz gerekli boyutlara ulaşmış olmadığını farkındayız. Barış güçlerinin, öncelikle komünistlerin, emperyalist saldırı planlarının tüm karşıtlarını birleştirmek için yapmaları gereken daha çok şey vardır.

*Jose Lava
Filipinler Komünist Partisi
MK Politik Büro üyesi*

Mafyacılar kimin hizmetinde

Antonio Boffi

Mafya ve Camorra'nın uluslararası kamuoyunun en kötü haber alan kesimlerine bile tanıtılmaya ihtiyacı yoktur: Bu caniler takımı gerçekten kötü bir şöhrete sahiptir. Mafya ve Camorra Sicilya ve Napoli bölgesinde ortaya çıktılar. Faaliyetlerini bütün İtalya çapında yaygınlaştırdılar ve uluslararası düzeyde caniler dünyasıyla, özellikle ABD'li gangsterlerle sıkı bağlar kurmayı becerdiler. Uyuşturucu madde ve sigara kaçakçılığı, kadın ticareti ve kumar bu takımın tekeli ya da kontrolü altındadır. Bunlar insanları kaçırıp tehditle para kapattırılar. Esnaf ve işadamlarından korumaya bahanesiyle haraç keserler. Banka saygunlarında elde ettikleri ya da hediye olarak aldıkları parayı «paklamak» için kamu yatırımlarına girerler. Kendi mali kumpanyalarını ve şirketlerini kurarlar. Paravana adamları aracılığıyla mali operasyonlar gerçekleştirirler. Ve daha bir dizi böyle işler yaparlar. Bunların sonucunda ortaya çıkan yasadışı mali ve ekonomik örgüt vantuzlarıyla İtalyan toplumuna yaklaşmış ve onun istikrarını bozan çok tehlikeli bir ahtapota benzetilebilir.

Ne Mafya, ne de Camorra İtalya'daki bütün suçları işlemiş olmakla suçlanamaz. Daha bir sürü sayısız çete ve hatta tek başına iş gören caniler vardır. Böyle olması ne Mafya'ya ne de Camorra'ya örgütlenmiş suç işlemenin en güçlü ve en tehlikeli araçları olmasına gölge düşürmüyor ve onlara önemlerinden bir şey yitirtmiyor. Çünkü her ikisi de politik erk çevreleriyle bağlar kurmuşlardır, onlar tarafından beğenilmektedir. Çok sayıda adalet aygıtı görevlisi, belediye başkanı bölgesel danışman ve üst düzeyde kamu görevlisi Mafya ya da Camorra'yla işbirliği yapmak suçundan tutuklanmışlardır. Nitekim birkaç bakan bile Mafya'yla ilişki kurmuştur.

Buna karşılık bu caniler takımına karşı kavga vermiş olanların pek çoğu saf dışı edilmiştir. Örneğin İtalyan Komünist Partisi (IKP) MK üyesi Pio La Torre, general Carlo Alberto Dalla Chiesa, yargıç Chinnici, pek çok komünist işçi, güvenlik örgütü görevlileri, muhafızlar, jandarmalar, avukatlar ve yargıçlar aynı akibete uğramışlardır. Bunlar ya suça karşı kararlı tavırları nedeniyle ya da araştırmaları sırasında şeflerin inlerinin yakınına vardıkları ve suç örgütüyle yüksek görevliler arasındaki bağları açıklamaya hazırlandıkları için öldürüldüler. Bunlara çoğu zaman aileleri ve korucularıyla birlikte öldürücü saldırılar yapıldı.

Terörizme karşı savaşımın en önde gelen kişilerinden olan Palermo valisi general Dalla Chiesa'nın 1982 sonbaharında öldürülmesinden sonra IKP Sekreterliği yaptığı özel bir açıklamada bütün Sicilya ve İtalya'da

kan dökten daha sayısız pek çok saldırı gibi bu eylemin de hazırlanmasının ve uygulanmasının, Mafya'ya herkesten daha ardıcıl, daha cesur ve daha güçlü bir şekilde karşı çıkan demokratik kuruluş, parti ve devlet yöneticilerine sistemli şekilde vuran terörizme elebaşlık eden ayrıntılı bir politik plan uyarınca davranan bir tür beyin takımının varlığını kanıtlandığını belirtti. Ve bu hiç de bireysel ya da daha önemli suçların tekrardan ibaret değildi. Bunları harekete geçiren nedenleri ve hedefleri sadece çıkarları merkezdeki ve çeperlerdeki devlet aygıtının bir kısmıyla bağlanmış olan o karanlık işler dünyasının içinde aramamak gerekir. Açıklamada ülkenin ve kamuoyunun, yasal yöneticileri yıldırmaya ve onları hareketsiz duruma getirmeye, onlara kendi egemenliğini dayatmaya, demokratik devletin yapısını bozmaya ve bu devleti kaosa uğrattırma uğraşan güçlü bir yıkıcı caniler örgütünün oluştuğunu ve öncelikle Sicilya'da ve başka bölgelerde de iş gördüğünü bildiği belirtiliyordu.

Komünistler Mafya'ya ve Camorra'ya karşı savaşında ancak canı çetelerinin kökü kazınarak başarıya ulaşabileceğini, öteki bütün politik güçlerden daha iyi anladılar. Sicilya komünistlerinin lideri La Torre'nin verdiği bir önergeyle 1982 yılında Mafya tipi örgütler kurulmasına cezalar konuldu. Adalet organlarına sadece Mafya ve Camorra üyelerinin değil, bunun yanı sıra akrabalarının da yasa dışı bir şekilde elde ettikleri servetlerin kökenini araştırma ve onlarla bağlı olan şirketlerin faaliyetini kılı kırk yarararak inceleme yetkisi verildi. Bunun yanı sıra Mafya üyelerinin ve kökeninden kuşku duyulan servetlere sahip alanların mülklerine el konulması yetkisi de verildi.

Bu yasayla bazı sonuçlar elde edilmesine karşın, yasa tam uygulanmış olmaktan uzaktır, çünkü Mafyacıları koruyan çoktur. Mafyacılar sermayelerini hünerli bir şekilde kamufle ediyorlar, çoğu zaman sermayelerini karılarının üzerine yazıyorlar, hayali şirketlerde gizliyorlar ve başka «yasal» faaliyetlerde bulunuyorlar. Gerçeği açığa çıkartmak büyük ve itinalı bir çaba gerektiriyor. Ama bunun da sonuç vermesi için adli organların La Torre yasasını ardıcıl bir şekilde uygulamaları gerekiyor. Bu ise her zaman böyle olmaktan çok uzaktır. Nitekim bu yasanın çıkmasından sonra mülkelere el konmak amacıyla yaklaşık 200 dava açıldı. Ama bunların sadece yarısı kazanıldı. Burada sözkonusu olan çok büyük servetlerdir. Örneğin Salerno ilinde Camorra üyesi Marandino'nun el konan serveti 11 milyar lire tutuyordu. Piromalli adında birisi yaklaşık 10 yıl boyunca tutuklanmaktan kurtulmayı becerdi. Ama şimdi 22 milyar lire tutan toprak ve evlerinden ayrılmak zorunda kalıyor. Palermo'daki Altarello di Baida'daki bir villa ikinci derecede bir Mafyacınnın elinden alındı.

Demokrasi güçleri, yapılması gereken başlıca şeyin ellerinin altında koca bir «yasal» şirketler örgütü buluna başlıca Mafya ailelerinin servetlerini hedef almak olduğunu belirtiyorlar. Ama henüz bunlardan pek

azının varlığına son verilmiştir. Böylesi bir durum mahkemeye getirildiğinde caniler zaten kararsız olan hukuk ve adalet tanrıçası Themis'in aklını karıştırma hünerine sahip en iyi avukatları tutuyorlar. Örneğin Gerco ailesi kendisine savunma avukatı olarak Palermo üniversitesinden bir profesörü tuttu. Bu profesör mahkemeyi müşterilerin servetlerini tarımdan elde ettiklerine ikna etmeye çalıştı. Maliye açısından tarım gelirleri tam olarak ölçülmez. Pek çok Mafya avukatı eroin kaçakçılığından ya da başka suçlardan kazanılan milyarlarca lireti «yasal» ekonomi ve ticari faaliyetinden elde edildiği izlenimini yaratmak için böylesi yollara başvuruyor.

Mafya ve Camorra, faaliyetlerinde çok büyük sayıda insan kullanılıyor. Örneğin Napoli'de kaçak sigara satımı pek çok aile için tek geçim kaynağıdır. Ve bunlar ister bilerek ister bilmeyerek olsun bu canice işin hizmetinde çalışmaktadırlar. Bütün İtalya'da gittikçe gelişen bir uyuşturucu madde piyasası ve bunun sayısı gittikçe artan müşterileri var. Caniler dünyasının patronları servetlerini işte buradan ediniyorlar.

Eroine yapılan yatırım % 300 kâr getiriyor. Ve ülkede kayıtlı 200 bin uyuşturucu madde kullanıcısı vardır. Ve yalnız 1983 yılında fazla uyuşturucu kullanmaktan 250 kişi ölmüştür. Yargıtay baş savcısı Giuseppe Tamburrino uyuşturucu maddelerin toplumsal yapıyı ve ekonomiyi kemiren en önemli ve en zararlı kanser olduğunu söylemekte haklıdır.

Çetelerin elebaşları esnaftan, lokanta ve benzeri diğer kuruluş sahiplerinden haraç kesiyorlar. Çocuklar da içinde zengin aile mensuplarını kaçırp 3-4 milyon dolar fidye istemek yaygın bir zorla para kazanma durumuna gelmiştir. Kaçırılanlar akrabalarının istenen fidyeyi veremelerine rağmen sık sık öldürülmektedir. Mafya ve Camorra'daki rakip aileler yarışmaya girmekte ve hatta etki alanları için daha da keskin çarpışmalar çıkmaktadır. Bu da silahlı çatışmalara ve her yıl yüzlerce kişinin öldürülmesine yol açmaktadır.

Günümüz İtalyan toplumunda canice faaliyetleri denetim altına almak ve durdurmak güçtür. Çünkü zenginliklerin kaynaklarının araştırılmasının önü banka hesaplarının gizliliği, yasa dışı ve görece yasal yöntemlerle akıl dışı ve muazzam servetler elde etme yollarının çeşitliliği tarafından kesilmektedir. Mafya ve Camorra canice yöntemlerle kazandıkları parayı paklamak için bu parayı gazinolarda kullanır, gerçek mülklere, turist kamplarına, barlara, pizza salonlarına ve gece kulüplerine yatırır, inşaat kontratları yapar ve parayı bankalarda ve kredi kuruluşlarında dolaştırır. Bunun sonucunda sakat yollardan kazanılmış servetlerin sahipleri günümüzde «yasallaşmış» dünyanın bir parçası olmuşlar ve pratik amaçlarla «resmi» toplumla özdeşleşmişlerdir. Mafya elebaşları lüks içinde yaşarlar ve çoğu zaman servetlerini gizlemezler. Villalar, şatolar, saraylar, yatlar, oteller, restoranlar, gazinolar, dükkanlar, çeşitli işletmeler

Mafya'nın «yasallaşmış» mülkiyetidir. Bunların kirli kökenlerini kanıtlamak güçtür. Kapitalist adalet özel yaşamı gözlemlemek konusunda çok isteksizdir ve banka sırlarıyla aniden kazarılan servetlerin kaynaklarının açığa vurulmasına karşıdır.

Kapitalist İtalya'da suç işlemek için kuşkusuz elverişli bir sosyal ortam, bir temel vardır: Az sayıda zengin ve görece hali vakti yerinde olan kişiler bir yoksullar ve mülküzler kalabalığının ortasında yaşamaktadır. İtalya Merkez Bankası'nın bir incelemesine göre, ülkedeki ailelerin %10'u maddi servetlerin %50'sine sahiptir. Bunun yanı sıra 1983'de işsizlerin sayısı 2,3 milyona ulaşmıştır. Bu da çalışabilir nüfusun %10'udur. Bunların %75'i 30 yaşın altındadır. Yurt dışına gitmiş olanlardan pek çoğu bunalım yüzünden ülkeye geri dönmek zorunda kalmakta, ülkede ise iş bulma umutları bulunmamaktadır. «Her türlü önyargıdan arınmış tüketim toplumu ve parlak dükkan vitrinlerinin yoksullardan ulaşamayacakları kadar uzak olması suç işlemenin asalak bir şekilde yaygınlaşması için elverişli bir hava yaratmaktadır.

Mafya'nın politik erkle bağlılığı onun etkisinde rol oynayan önemli bir faktördür. Bu bağlılık belgelerle kanıtlanmış durumdadır. Bu bağlılık aracılığı ile Mafya kendi adamlarını yerel erk organlarına ve hatta parlamentoya kadar sokabilmektedir.

Ana erk partisi olan Hristiyan Demokratlar Mafya'nın etkisi karşısında hoy görürlükle davranıyorlar. Hristiyan Demokrat Parti üyesi olan eski Palermo belediye başkanının Mafya ile olan bağları kamuoyunun dikkatlerinin üzerine çevrildiği bir nokta olmuş ve bir Mafya ile savaşım komisyonu tarafından da kanıtlanmıştır. Çok sayıda Hristiyan Demokrat lider ardarda caniler dünyasının elebaşlarının cenaze törenlerine katılmışlardır. Hristiyan Demokrat Parti'nin ekte olduğu Riesi'de bir Mafya liderinin cenaze töreni sırasında bayraklar yarıya indirilmiş, okullar ve resmi daireler kapatılmıştır.

Camorra'nın tartışılmaz patronu Cutolo vakası çok anlamlıdır. Cutolo sayısız suç işlemiş ve ilk cinayetini 16 yaşında gerçekleştirmiştir. Tutuklanması için 50'yi aşkın emir çıkartılmıştır. Cutolo, çetelerinin faaliyetini yıllar boyunca hapisshanedeyken bile, bütün ülke çapında yönetmiştir. Kızıl Tugaylar'a bağlı aşırı solcular, tanınmış bir Hristiyan Demokrat lider olan Ciro Cirillo'yu kaçırdıklarında yöneticiler Cutolo'dan müdahale etmesini rica ettiler. Cirillo'nun şaşılabilecek bir şekilde 3 ay sonra fidye karşılığında serbest bırakıldığı söylendi. Ama bu «mucizevi» serbest bırakılmanın ardında yatan gerçek ancak 3 yıl sonra ortaya çıktı. Resmi görevleri terörist ve suça karşı savaşmak olan İtalyan gizli servisi üyelerinin Cutolo'nun servisleri aracılığıyla Ascoli Piceno kasabesindeki hapisshane Kızıl Tugaylar'la görüşmelere giriştiği açığa çıkartıldı. Eski Hristiyan Demokrat Parti sekreterlerinden Flaminio Piccoli de görüşme-

lerle ilgiliydi. Parti liderleri bu utançverici bağlardan haberdardılar. Ama Aldo Moro'nun öldürülmesinden sonra teröristlerle ve Mafya ile bağların kabul edilemeyeceğini açıkladılar.

Şimdi Cutolo'nun hizmetlerinin karşılığını alma zamanının geldiğini sandığı anlaşıyor. 1984 Şubatında Napoli'de bir mahkeme Cutolo'nun sağlık durumu nedeniyle hastaneye kaldırılması kararı aldı. Oysa Cutolo geçmişte de hastaneden kaçmıştı. Hatta akli dengesinin bozuk olduğu ispatlanırsa serbest de bırakılabilir. Bu da İtalyan adaletinin yüksek yerlerindeki kimselerin kayırdıkları kişilere nasıl davrandığını gösteriyor.

Hapishaneye kaldırılma bir suçlu için genel olarak kaçma fırsatı yaratır. Yöneticiler çoğu zaman Mafya üyelerini «ceza» olarak ülkenin tam bir davranış özgürlüğü bulacakları başka bölgelerine naklediler.

İtalya'nın gerçek trajedisi örgütlenmiş suçun, yasa ve düzen güçlerine karşı kavgada kendine her zaman devlet mekanizmasının çeşitli düzeylerinde bağlaşıklar bulmasıdır. Pek çok kişinin iktidar tarafından korunmamaktan dehşete düşmeleri şaşırtıcı bir şey değildir. Bu iktidar çevreleri örneğin aradan yıllar geçmesine karşın Bologna tren istasyonunda 80'ni aşkın insanın ölümüne neden olan bombayı kimin patlattığını bulamamışlardır.

Palermo'daki adalet aygıtının üst düzeylerinde yer alan Ugu Viola tipik bir açıklama yaptı, İtalyan toplumunda «korkunç yoksulluk ve işsizlik alanlarının yanında haksızca kazanılan ve açık bir şekilde gösterisi yapılan bir servetin hızla geliştiğini» açıkladı. Politik erk «Mafya'nın terörist meydan okumasına pek ciddi bir şekilde yaklaşmazken ve Mafya'yı denetim altında tutamazken» diyor Viola, toplumda «halk hukuka olan inancını yitirmiştir». Mahkemeler ve polis sadece devlet kurumlarına karşı güçlü tepkide «yer alıyorlar».

Böylesi bir durum kuşkusuz erkteki partilerin yürüttüğü politikanın bir sonucudur. Bu partiler 4 yıl boyunca, toplumun ekonomik, politik ve moral gelişmesi de içinde ülkenin kilit sorunlarını görmezlikten geldiler.

Tam tersine komünistler ve öteki demokratik güçler ise bu sorunları ele aldılar. Komünistler ve öteki demokratik güçler onlar ele almasalar sessizlikle geçirilecek vakaları ortaya çıkarttılar. Bunlar arasında P:2 Mason locasının fesatçı faaliyetlerinin, teröristler ve gizli servisler arasındaki ve Mafya ile teröristler arasındaki bağların açığa çıkartılmasını sayabiliriz. Geniş halk çevrelerinin Mafya ve Camorra'ya karşı eylemleri, binlerce yığınsal gösteri düzenlenmesi sayesinde, bu caniler örgütlerinin en tepeye tünemiş oldukları yerlerde bile kısır döngü nihayet kırılıldı ve köklü bir değişiklik isteyenlerin sayısında artış görüldü. Enrico Berlinguer Mafya'nın kökünü kurutmak için geniş bir demokratik cephe kurmak gerekliliğini açıkça vurgulamıştır. Ülkedeki işlerin durumu

konusunda en büyük sorumluluk erk partisi olan Hristiyan Demokratlara düşüyor. Bu partinin güçlerini Mafya'ya ve onun kaynaklarına karşı açık savaşıma yöneltmek için tek bir ciddi caba göstermemesi bu konuda bir fesat anlaşması ve susmak için verilmiş bir söz olduğunu kanıtıyor. Enrico Berlinguer Hristiyan Demokratların bir kesiminin örgütlü suç işlemeye olan bağlarını şiddetle mahkum etmiş ve Sicilya'da Hristiyan Demokrat Parti'nin kendi etki alanını genişletmek ve seçimde aldığı oy sayısını arttırmak için Mafya'dan yararlanmayı denediğini söylemişti. Hristiyan Demokrat Parti'nin bu caniler örgütünün getirdiği tehlikeyi müsamaha ile karşılaması ve önemsememesi politik nedenlere dayanıyor. Berlinguer IKP'nin tutumu konusunda sözlerini sürdürerek «Başta Mafya olmak üzere hiç kimse komünistlerin en kararlı düşmanları oldukları konusunda hiç bir zaman kuşku duymamıştır» demiştir.

Örgütlü suç işlemeye karşı savaşım komünist partisinin toplumun yaşamında köklü dönüşümler yapılması için hazırladığı global programda önemli bir yer tutuyor. Parti bir yandan Mafya ve Camorra'nın faaliyetlerini durdurmak için ciddi önlemler isterken bir yandan da suç işlemenin sosyal kökenlerini yok etmek, iş olanakları yaratmak, gençlerin arzularını karşılamak ve ülkedeki politik ve moral havayı düzeltmek için kampanya yürütüyor. Bu dönüşümlerin başarıya ulaşması demokratik yapıların korunmasını ve sağlamlaşmasını isteyen bütün güçlerin eylemlerini koordine etmelerine yakıcı bir şekilde bağlıdır.

Suriye Komünist Partisi 60 yaşında

28 Ekim tarihinin her Suriyeli komünistin yüreğinde özel bir yeri vardır. Bundan 60 yıl önce 28 Ekimde bir grup işçi, köylü ve aydın şanlı komünist partimizi kurmuşlardır. (!) Aynı yıl partimiz Komünist Enternasyonal'e üye olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra İngiltere ile Fransa'nın sömürgecilik egemenliği alanlarını paylaşma yönünden yaptıkları anlaşma sanucunda ülkemiz Fransız mandası altında kalmıştır. O zamanlar Suriye toplumunda feodal ilişkiler egemendi. Öte yandan ticarette, zanaatçıların üretiminde ve aynı zamanda sanayinin dokumacılık, elektrik enerjisi, tütün üretimi, demiryolu taşımacılığı vb. gibi yeni kurulan kollarında kapitalist ilişkiler de belirli bir gelişme gösterdiler.

Yerli patronların ve yabancı şirketlerin zorbalığına karşı çetin savaşım da biçimlenen sanayi proletaryası doğdu. Ama başlıca ideolojik doğrultu toplumsal gelişmenin feodalizm düzeyine uygundu ve bu, aydınlar arasında yaygınlaşan ulusal kurtuluş fikirleriyle çelişki içindeydi.

Suriye halkının kurtuluş hareketine Büyük Ekim Sosyalist Devrimi çok büyük etkide bulundu. Utkan devrimin yöneticisi olan Lenin'in adı ülkede geniş olarak biliniyordu. Onun fikirleri toplumun çeşitli kesimlerince kabul edildi, Rusya emekçilerinin Bolşevik Partisi'nin yönetiminde iç karşı devrime ve emperyalist müdahalecilere karşı elde ettikleri utku Suriye işçi ve köylülerinin yüreğinde sevinç duygusu yarattı. Bu utkuyu onlar kendilerinin de sömürücülerden kurtulabileceklerinin ve kendi sosyalist devletini kurabileceklerinin bir kanıtı olarak görüyorlardı.

Bilindiği gibi Sovyet hükümeti «Rusya ve Doğu'daki Müslüman Emekçilere» seslendiği çağrısında, tarihte ilk kez bunların bağımsızlığı ve kendi yazgılarını özgürce belirleme hakkını tanıdığını ilan etti. Bu çağrıyı Suriye halkı coşkuyla karşıladı. Bu, ulusal kurtuluş hareketinin hızla yükselmesine yardım etti. Ve bu da tüm ülkede 1920–1921'de, daha sonra da 1925–1927 yıllarında Fransız sömürgecilerine karşı yapılan ayaklanmalarda ifadesini buldu. O yıllarda Suriye Komünist Partisi'nin (SKP) kurulması işçi sınıfının ve köylü yığınlarının çıkarlarına, onların ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında örgütlü öncüye olan tarihsel gereksinimine yanıt veriyordu.

Suriye komünistleri 65 yıl içinde Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi bayrağını yükseklerde dalgalandırarak, korkunç baskılara, koşturmalara göğüs gererek, şanlı bir yol geçtiler. Partimizin en iyi

(!) Kurulduğu andan 1964 yılına kadar partide Suriyeli komünistlerin yanı sıra Lübnanlı komünistler de yer alıyordu.

evlatları (bunlar arasında SKP MK Sekreteri Farayallah Hulu da bulunmaktadır) Suriye halkının gericiliğe karşı savaşımında, İsrail saldırısını püskürtürken, partinin varolma hakkını savunurken canlarını verdiler.

Daha ilk Program'da Komünist Partisi'nin Suriye ulusal hareketinin öteki kollarından ilkesel farkı görüldü. Bu fark sömürgeciliğe karşı savaşım verme kararlılığında ve halk yığınlarıyla, onların ekonomik ve politik haklarını savunma davasında tamamen birleşip kaynaşmada ifadesini buluyordu.

SKP MK Genel Sekreteri H. Bağdaş şöyle diyor: «Birinci aşama partinin politik, örgütsel ve özellikle de ideolojik bakımdan biçimlenmesi aşamasıydı. Onun, birincisi, emperyalizmin uzlaşman düşmanı, ikincisi, halk yığınlarının partisi ve üçüncüsü, sosyalizm partisi olduğunu gösteren bağımsız çizgisinin belirlenmesi aşamasıydı. Politika sahnesine çıktığında işte bu üç karakteristik çizgi onun başarısını sağladı.» (2) 30'lu yılların sonunda SKP, antikolonyal harekette ulusal burjuvazinin rolünü reddetme görüşünden vazgeçti. Komintern'in 7. Kongresi'nin kararlarını kılavuz edinerek, komünistler geniş ulusal bir antikolonyal cephe oluşturulması çağrısında bulundular. Komünistler aynı zamanda uyanık davranmak ve burjuvazinin sınıfsal özünden doğan ikircimine karşı savaşım vermek gerektiğini belirttiler.

Parti, antiemperyalist kesimlerle işbirliğinde esneklik ve sömürgeciliğe karşı savaşımında kararlılık gösterdi. Böylece ulusal hareketin güçlenmesinin başlıca etmeni oldu. Fransız ve İngiliz askerlerinin ülkemizden çekilmesi için savaşımında Suriye Komünist Partisi'nin etkisini ve kazandığı saygınlığı, o zamanlarda partimize «boşaltma partisi» adı verilmiş olması da gösteriyor. (3)

İşçileri ve köylüleri kendi demokratik haklarını savunmaya, adaletli bir toprak dağılımını sağlamaya, yaşam koşullarının, sağlık ve kültürel koşullarının iyileştirilmesine seferber etmeye büyük dikkat ayırdı. Sendika hareketini örgütlemeye işçi komünistlerin rolü büyüktü. Onlar 1925 yılında ilk Suriye işçi sendikalarının kurulmasına katıldılar, 1938 yılında Suriye Ulusal İşçi Sendikaları Birliği'nin kuruluşuna da büyük katkıda bulundular.

Ülkemizde Marksist-Leninist görüşlerin daha partimiz doğmazdan önce, özellikle demokratik aydınlar arasında geniş etkisi vardı. Ne var ki,

(2) H. Bağdaş, Ulusal kurtuluş hareketi ve sosyalizm için savaşım. Şam, s. 6 (Arapça).

(3) Yabancı askeri birliklerin ülkemizden çekilmesi, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden hemen sonra Suriye Ulusal Hareketi için en yakıcı sorundu. Fransız ve İngiliz askerlerinin ülkeyi terkettileri gün – 17 Nisan 1946 – ülkede ulusal bayram olarak kutlanmaktadır. (Not Red.)

bilimsel sosyalizmi emekçiler arasında düzenli biçimde yaymaya başlayan ilk örgütlü güç Suriye Komünist Partisi oldu. Günbegün komünistler ısrarla yığınları çok çeşit araç ve örneklerden yararlanarak, ilerici fikirlerle tanıştırmak, onlarda sınıf bilinci oluşturmaya çalışıyorlardı. Daha 1933 yılında H. Bağdaş'ın «Komünist Partisi Manifestosu»nu ilk kez Arapçaya çevirmiş olması bunun bir örneğidir. Komünist Partisi bugün de Marksizm-Leninizm'in arılığı ve proleter enternasyonalizmi için sürekli savaşım yürütüyor. Lenin'in yüce partisiyle, Ekim Devrimi ülkesiyle dostluk, politikamızın köşe taşı oluşturmaktadır. Suriye Komünist Partisi gericiilerin saldırılarına kesin biçimde karşı koyuyor, sağcı güçlerin partimizin doğrultusunu çarpıtma denemelerini boşa çıkarıyor.

Sovyet Ordusu'nun faşizmi bozguna uğrattığı İkinci Dünya Savaşı sonunda, Suriye halkının Fransız sömürgeciliğine karşı kurtuluş savaşının güçlenmesi için elverişli koşullar oluşmuştur. 1946 yılında Suriye halkı çok kurban vererek, SSCB'nin kesin desteğine dayanarak, bağımsızlığına kavuştu. O, dünya haritasında yer alan ilk gerçek bağımsız Arap devleti oldu.

Ülkede gerici askeri diktatörlüklerin iktidarı elde tuttıkları ve halkın çıkarlarını ve özgürlüklerini çiğnedikleri, Suriye'yi emperyalizmin arabasına koşmaya yeltendikleri dönemde (1949–1954) partimiz tiranlığa karşı savaşımın başını çekti. Onların devrilmesi, ordu halkın tarafına geçtiği zaman mümkün oldu ve böylece demokrasinin gelişmesi yolu açıldı. Arap dünyasında komünistler ilk kez – H. Bağdaş – parlamentoya girdiler. SKP ile Suriye Baas Partisi ve öteki ulusal demokratik güçler arasında işbirliği başladı. Bu dönemde yabancı şirketler ve işletmeler millileştirildi, işçi sınıfı ve sendikalar gelişip güçlendi. Komünistlerin katılımıyla köylülerin toprak reformu yapılması istemini ileri sürdükleri eylemleri arttı. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle çeşitli alanlarda – politik, ekonomik, askersel – dostluk ve işbirliği ilişkileri kuruldu ve güçlendi.

Partimiz, politik ve ekonomik bağımsızlığımızı pekiştirmek için savaşımı sürdürüyor. Emperyalistlerin ve siyonistlerin yenisömürgeci birlikler oluşturma projelerine kesinlikle karşı koyuyor. Bu projeler Suriye'yi de birliğe çekerek onu yeniden emperyalistlerin kölelik boyunduruğu altına sokmayı hedefliyor. Bazan Komünist Partisi'nin tehlikelerle ilgili yaptığı uyarılar ve gericiyle karşı koymak için tüm güçleri seferber etme çağrıları hemen anlayışla karşılanmadı. Bunlar ancak, ulusal çıkarları savunmak için yapılan bu çağrılar ne kadar önemli olduğu kanıtlandıktan sonra kavrandı. O zamanlar biz savaşın tüm ağırlığını tek başımıza çekiyorduk.

Partimiz Arap dünyasında oluşan durumu büyük bir dikkatle izliyor. Onun tüm programsal belgesinde Arap birliği sorunuyla ilgili, açık,

ilkesel konumu belirtiliyor ve bu birliğin sağlanmasının yolu gösteriliyor. Suriye Komünist Partisi emperyalizme ve siyonizme karşı savaşım temelinde ve her ülkenin objektif koşullarını hesaba katarak, Arapların gerçek demokratik birliğini sağlama çabalarını sürdürüyor.

Suriye komünistleri her zaman Filistin halkının yasal çıkarlarını savunular ve onun yasal haklarının gerçekleşmesi için savaşıma katkıda bulundular. Biz, Filistin halkının biricik yasal temsilcisi olan Filistin Kurtuluş Örgütü'nün birliğinin korunmasını ve güçlenmesini, FKO ile Suriye arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesini ve ikisi arasındaki sıkı işbirliğinin yeniden kurulmasını istiyoruz. SKP emperyalistlerin Filistin sorununu «ortadan kaldırmayı» amaçlayan plânlarına kesinlikle karşı çıkıyor, BMT çerçevesinde Filistin halkının kendi yazgısını tayin etme ve bağımsız devletini kurma hakkının tanınmasını çıkış noktası yapacak bir Uluslararası Konferansın toplanması görüşünü destekliyor.

SKP'nin uyguladığı ilkesel politika sonucunda emekçiler ve nüfusun sömürge olmayan katmanları arasında saygınlığı arttı. SKP, 1972 yılında kurulan İlerici Ulusal Cephe'de yer alan Suriye Baas Partisi ve öteki üç partiyle işbirliği yapıyor, Cephe'nin çeşitli düzeylerdeki çalışmalarına aktif katılıyor. Hükümet düzeyindeki faaliyetlere ve aynı zamanda toplumsal örgütlerin çalışmalarına katılıyor, cephenin rolünün artması için çaba harcıyor. Politik, ekonomik ve sosyal alanlarda çeşitli girişimlerde bulunurken, SKP, aynı zamanda politik, örgütsel, ideolojik bağımsızlığını koruyor ve halk yığınlarının çıkarlarını savunuyor.

İşgal edilmiş Arap topraklarının kurtarılması uğrunda yürütülen savaş koşullarında dünya barışı için tehlikenin bileşen bir ögesi olan ABD emperyalizminin ve İsrail'in saldırganlığının artması karşısında, komünistler yurtsever güçlerin birliğini korumak, saldırıyı önlemek için toplumsal güçlerin ve ekonomik kaynakların birliğini sağlamak için çalışıyorlar. Biz emperyalizmin baskısı, asalak ve bürokratik burjuvazinin soygunculuk politikası yüzünden düşüş görülen ulusal ekonomimizin yeniden düzenlenmesinin gerekli olduğu görüşündeyiz. Suriye'nin sosyal ilerleme yolundan gelişmesi için bu burjuvazinin politikaya, ekönomiye katılmasına son vermek, işçilerin, köylülerin ve devrimci aydınların çıkarları ve demokratik özgürlükleri kesinlikle korunarak, adil bir politika uygulamak gerekiyor ve bu emperyalizmin olası saldırılarına karşı iç cephenin güçlendirilmesine yarımda bulunacaktır.

Halid Hammami
SKP MK Politik Büro üyesi

«Moskova çizgisi» mi yoksa çıkar ortaklığı mı?

Bizde sürekli olarak Doğu Avrupa devletlerinin dış politikasının bağımsız niteliği olmadığı, Moskova'dan yönlendirildiği iddia ediliyor. Siz örneğin Polonya'nın dış politika çizgisinin neye dayandığını anlatırmısınız?

Walter Kowalski, ABD

Sayın W. Kowalski, bu tür iddialar bizim için yeni değildir. Artık kırk yıldır, Orta ve Güneydoğu Avrupa'da sosyalist devletlerin kuruluşundan buyana burjuva politik merkezleri, basın, radyo ve televizyonları bu savları değişik biçimlerde ve değişik tonda yineleyip duruyorlar. Bugünkü ABD yönetimi yalnız ayrı ayrı sosyalist ülkelerin politikasında değil, neredeyse dünyadaki her olayda «Moskova parmağı» görmektedir. Yalan sık tekrarlanmakla elbette yalan olmaktan çıkmıyor. Ama burjuva yığın iletişim araçlarının sürekli psikolojik baskısı altında kapitalist ülkelerde birçok insan, üzerinde hiç düşünmeden, bunlara inanıyor. İşte bundan ötürü bu sorunun üzerinde ayrıntılı olarak durmak gerekiyor.

Her devletin dış politikası, klasik formül gereğince, onun iç politikasının devamı olmayı sürdürüyor, egemen sınıfın ya da sınıfların çıkarlarını yansıtıyor ve bunun için her zaman sınıfsal nitelik taşıyor. Bu, özellikle sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişkinin dünyada temel çelişki olduğu, tüm toplumsal, politik ve ekonomik uzlaşmaz çelişkilerin enternasyonalleşmesi nesnel sürecinin hızla geliştiği günümüzde açık olarak görülmektedir.

Kapitalist devletlerin politikası burjuvazinin çıkarlarını yansıtıyor. Hem de yalnız ulusal çaptaki çıkarlarını değil, aynı zamanda reel sosyalizmin temellerini baltalama, zayıflatma, dünyanın tüm kapitalist ülkelerinde sınıfsal egemenliğini koruma, ekonomik bakımdan az gelişmiş ülkeleri yenisömürgecilik yöntemiyle sömürme olanaklarını sürdürme gibi amaçları olan uluslararası çaptaki çıkarlarını da yansıtıyor. Bazı emperyalist devletlerde erki ele alan gerici sağcı tutucu çevreler bu amaçlarına ulaşabilmek için şimdiye dek görülmedik ve dünyayı savaşın eşığıne getiren bir silahlanma yarışı başlattılar, sosyalist devletler karşısında askersel üstünlük sağlamaya ve böylelikle mevcut güçler oranını değiştirmeye çalışıyorlar, diktatörlük politikası uyguluyorlar, şantaj ve ekonomik baskı yöntemlerine başvuruyorlar.

Sosyalist ülkeler böyle bir politikaya sürekli olarak değişik toplumsal sistemlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşaması Leninci ilkelere karşı koyuyorlar. Bu ilkeler günümüz dünyasının temel çelişkinsini çözme aracı olarak savaşa başvurulmamasını, silahlanma yarışının dur-

durulmasını ve silahsızlanmayı, ayırıcılık ve yaptırımlar uygulama politikasından vazgeçilmesini ve karşılıklı yarara dayalı ekonomik ve bilimsel teknik işbirliğinin geliştirilmesini, çevrenin korunmasında ve öteki global sorunların çözümünde ortak çaba gösterilmesini öngörüyor. Barış içinde yanyana yaşamak aynı zamanda egemen devletlerin içişlerine karışma biçimi olan «psikolojik savaş»tan vazgeçmek ve gerçek kültürel ve entelektüel değerler değiş tokuşu için olumlu koşullar yaratmak anlamına gelmektedir. İki birbirine karşı toplumsal sistem arasında ideolojik savaşım elbette ortadan kalkmıyor, ama bu savaşım devletlerarası ilişkilerde herkesçe kabul edilen normları çiğnememelidir. Bugünkü koşullarda barış içinde yanyana yaşamının hiç bir akılcı alternatifi yoktur.

Sosyalist ülkelerin dış politikalarının başka bir köşetaşı da proleter enternasyonalizmidir. Proleter enternasyonalizmi uluslararası işçi sınıfının, dünya komünistlerinin ortak amaçlar uğrunda savaşımında uluslararası dayanışması, onların halkların ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme için savaşımıyla dayanışması, kardeş partilerin, her birinin eşitliği ve bağımsızlığı ilkesi kesinlikle korunarak, gönüllü işbirliği demektir.

Başka önemli bir nokta da şudur: Sosyalist ülkeler topluluğu çerçevesinde proleter enternasyonalizminin içeriği genişledi ve derinleşti. Yeni tür uluslararası ilişkiler, dostluk, eşitlik, karşılıklı saygı ve her yönlü kardeşçe karşılıklı yardım ve dayanışma temelinde biçimlenen ve gelişen sosyalist enternasyonalizm oluştu.

Sosyalist enternasyonalizmin ilkeleri yayılmacılığı, şovenizmi, emperyalist politika için son derece tipik olan daha zayıf devletlerin daha güçlü devletlere bağımlılığını dışalamaktadır. SSCB gibi büyük bir devlet ile sosyalist topluluğun öteki orta boyuttaki ülkeleri arasındaki ilişkiler bu ilkelere dayanmaktadır. Burjuva ideologları işte bunu kavramak ve kabul etmek istemiyorlar. Sanıyorlar ki, tüm dünya emperyalizmin orman kanunlarını kılavuz ediniyor. Sosyalist ülkeler arasındaki enternasyonalist bağların, ekonomik bütünleşmenin değişik kurumları, günümüz dünyasının temel sorunlarıyla ilgili kolektif tavrın saptanması mekanizması şeklinde somut yasal biçimleri oluştu. Çok yanlı işbirliğinin en önemli araçları olan Varşova Antlaşması Örgütü ve Ekonomik Yardımlaşma Konseyi sosyalist enternasyonalizm ilkeleri temelinde faaliyet gösteriyorlar.

Sosyalist devletlerin politik sistemlerinin türdeş oluşu, tarihsel amaçlarının ve temel çıkarlarının ortak oluşu, onların dış politika alanındaki ortak görevlerini de belirliyor. Sıkı ekonomik işbirliği, sosyalizmin kazanımlarını ve uluslararası konumlarını savunmak, emperyalist saldırı eylemlerine karşı koymak, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için, tüm dünyada barış ve toplumsal ilerleme için savaşım verenlerle etkin dayanışma göstermek bu görevler arasında yer almaktadır. Tüm bunlar, doğal olarak, ortak dış politika doğrultusunda yansımaları bulmaktadır.

Siz şunu sorabilirsiniz: Bu ortak amaçlara bağlılık topluluk üyesi her ülkenin ulusal çıkarlarını «boğmuyor» mu? Bu ülkeler «Moskova'nın dayattığı bir çizgi» izlemiyorlar mı? Sorunu PHC'nin konumları açısından ele alalım.

Polonya'da 1944 yılında erkin işçi sınıfı ve bağlaşıklarının (köylüler ve aydınlar) eline geçmesinden ve ülkenin sosyalizm kuruculuğu yoluna koyulmasından sonra, dış politikamız yeni bir sınıfsal içerik kazandı. Ve 40 yıldır bu politikanın temelini, Polonya Halk Cumhuriyeti'ni ortak ideolojik görüşler ve devlet yapısı ilkeleriyle, barış ve toplumsal ilerleme için savaşım ile bağlayan dünya politik güçleriyle birlik oluşturuyor. Öte yandan bu politika içeriği bakımından derinlemesine ulusaldır, çünkü Polonya halkının çıkarlarına, onun güvenliğine hizmet ediyor.

Biz tarihin acı derslerini unutmadık. Sınıfsal bencilliğinin körleştirdiği Polonya burjuvazisi antikomünizmi, antisovyetizmi ulusal çıkarların üstüne çıkardığı zaman, 1939 Eylülünde halkımız Hitlerlerin saldırısı karşısında yapayalnız kalmıştı. Batı devletleri, anlaşmalar gereğince bize yardım göstermeleri yönünde yükümlülükleri olmasına karşın, bunu anlamsız bir jeste indirgediler. Burzuva dış politikası tamamen iflas etmişti.

Polonya komünistleri ve onların etrafında birleşen sol ve demokratik güçler, bu acı dersten şu ileriye yönelik ve biricik doğru sonucu çıkardılar: Polonya'nın güvenliğinin ve onun devlet bütünlüğünün güvencesi, ancak dünyanın ilk sosyalist devleti Sovyetler Birliği'yle sıkı birlik olabilir. Polonya İşçi Partisi'nin 1943 yılında yayınlanan «Biz ne için savaşıyoruz?» başlıklı program deklarasyonunda SSCB'yle iyi komşuluk ve bağlaşıklık ilişkileri kurulmasının, savunma gücümüzün ve ekonomik potansiyelimizin artmasında, Avrupa'da konumlarımızın güçlenmesinde önemli, belirleyici etken olacağı»⁽¹⁾ belirtiliyordu.

Öte yandan Sovyetler Birliği'nin kendi güvenliği açısından, güçlü bağımsız ve dost bir Polonya'nın kurulmasında çıkarı vardı. Görülüyor ki, Polonya-Sovyet ilişkilerinin sağlamlığının temelini, iki ülke halkının yamsal çıkarlarının ortaklığı oluşturuyor.

Batı'daki antikomünist casusluk merkezleri ve Polonya'daki karşı devrimci güçler bu birliğin, 1945'teki Yalta ve Potsdam anlaşmalarının bir sonucu, bunun Polonya halkına «dayatıldığını» ya da ileri sürdükleri bu tezin biçimini değiştirerek, bu birliği özellikle jeopolitik gereksinimin koşullandırıldığını ileri sürüyorlar. Yalana dayanan bu tür tezler, kökü bakımından, Avrupa'da savaş sonrası anlaşmaların gözden geçirilmesini ve Avrupa'da sınırlar ve politik düzenlerin değiştirilmesi çağrılarını yapan ideologların görüşleriyle çok yakın akrabalık ilişkileri içindedir. Polonya

(1) Kształtowanie się postaw programowych PPR w latach 1942–1945. Wybór materialow i dokumentow. Varşova 1958, s. 145–169.

ile Sovyetler Birliği arasındaki birlik, yukarıda da belirttiğimiz gibi, daha 1943 yılında Polonya komünistlerinin, tüm sol ve demokratik güçlerin ulusun yaşamsal çıkarlarından hareket ederek yaptıkları bilinçli seçimin bir sonucudur. Bu seçim, ülkenin güvenliğinin ve toprak bütünlüğüünün korunmasını, barışçı kuruculuk için koşulların yaratılmasını amaçlıyordu. Ve bu, Polonya halkının ezici çoğunluğu tarafından desteklendi.

Polonya Halk Cumhuriyeti'nin uyguladığı dış politika çizgisi, onun ana-karamızdaki durumunu kökten değiştirdi. Bin yıllık tarihinde ülke ilk kez iyi komşular ve güvenilir dostlarla çevrildi. 1950'de belirlenen tarihsel açıdan adil sınırlara kavuştu, DAC'yle imzalanan Zgorzelle Anlaşması gereğince Odra ve Nysa Luzzycka'ya kadar topraklarını geri aldı. Bu, köylülere toprak sağlanması, Polonya köyünde nüfus fazlalığının giderilmesi, sanayileşmenin gerçekleştirilmesi gibi büyük sorunların çözümünde önemli rol oynadı.

Polonya Sovyetler Birliği ile yaptığı işbirliği ve ondan gördüğü yardım sayesinde yıkıcı savaşın yol açtığı yaraları görece kısa bir sürede sardı ve ekonomik potansiyelini artırdı. Bu birliğin değeri, Polonya bunalımının en zor anında son derece açık biçimde ortaya çıktı. ABD ve öteki NATO ülkeleri tüm anlaşmaları çiğneyerek, Polonya'ya karşı ekonomik yaptırımlara başvurdıkları zaman, Sovyetler Birliği ve öteki kardeş sosyalist devletler ülkemize gerekli yardımı ve desteği gösterdiler. Sovyetler Birliği'nin sağladığı ek krediler, hammadde ve malzeme Polonya sanayisinin birçok kolunda çalışmaların aksammasını önledi. Bu yardım olmasaydı ülkemiz büyük güçlükleri aşamayacak, ekonominin kalkındırılması için gerekli koşulları yaratamayacaktı. Sosyalist topluluk üyesi ülkelerin geniş destek ve yardımı Polonya'ya art elden yapılan politik pazarlıkları boşa çıkarma ve dünyada durumunu yeniden güçlendirme olanağı verdi.

Yukarda da belirttiğimiz gibi, kardeş sosyalist ülkelerin sosyalist enternasyonalizminin, dayanışma ve eylem birliğinin sağlam temelini, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda, barış, güvenlik ve toplumsal ilerleme için savaşımında ortak ideolojileri ve ortak amaçları oluşturuyor. Bu, onların somut dış politikalarının bir tür «eşitlendiği» anlamına gelmiyor mu?

Hoyır, gelmiyor. Her sosyalist ülkenin genel, ortak görev ve çıkarlarının yanısıra, onun dünyada bulunduğu yerin, komşu devletlerle karşılıklı ilişkilerinin, kendi geleneklerinin, tarihsel deneyiminin ve bölgesel özelliklerin koşullandırdığı özgül görev ve çıkarları da vardır. Tüm bunlar her ülkenin sosyalist topluluk devletlerinin ortak dış politika çizgisinin hazırlanmasına yaptığı katkıda ve somut diplomatik eylemlerinde yansımaları bulmaktadır.

Polonya Halk Cumhuriyeti, bu kolektif dış politika çizgisinin uygulanmasına katılırken, Avrupa'nın güvenliğiyle ilgili sorunlara, her şeyden

önce İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ve daha sonraki gelişme döneminde oluşan topraksal-politik düzenin bozulmamasına hizmet eden bu güvenliğin temelinin güçlendirilmesine her zaman özel bir dikkat ayırmıştır. Bu bakımdan Polonya'nın batı sınırının tüm ülkeler tarafından tanınması için verdiği savaşımı anımsatmak yeterlidir.

Bilindiği gibi FAC, 70'li yıllara kadar bu sınırı tanımıyordu. Halbuki bu sınırı tanımak, Batı Almanya devletiyle ilişkilerin normalleşmesinin temel koşulunu oluştuyordu. Bizim bu alanda verdiğimiz savaşım, toprak iddiasında bulunmaya son verme ve böylece gerginlik, çatışma ve Avrupa kıtasında barış için tehlikenin kaynağının ortadan kaldırılması savaşımıydı. Ancak 1970'te imzalanan Polonya ile FAC Arasında İlişkilerin Normalleşmesinin İlkeleri Anlaşması, aynı zamanda FAC'nin Sovyetler Birliği, Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Çekoslovakya'yla imzaladığı anlaşmalar Helsinki'de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nın yapılmasını sağladı. Konferansın Sonuç Belgesi'nde anakarada varolan sınırların dokunulmazlığı kabul ediliyor.

Avrupa güvenliğine gösterdiğimiz özen, tarihsel deneyimimizden çıkarığımız derslerin dikte ettiği bu tutum, PHC'ni her zaman FAC'ndeki intikamcılık ruhunu yeniden diriltme denemelerine kesin biçimde karşı koymaya yönelmiştir. Şimdi Ren nehri kıyılarından yeniden önceleri bağlanmış anlaşmaların geçerliliğini şüphe altına koyan seslerin yükseldiği koşullarda bu karşı koyuş devam etmektedir. İntikamcılığın özellikle bugünkü FAC-hükümetinin himayesinde ve desteğinde aktifleşmekte olması olgusu, büyük kaygı yaratıyor.

Avrupa'nın askersel bloklara bölünmesi politikası Polonya'nın çıkarlarıyla çelişiyor. Polonya sürekli olarak anakarada kollektif bir güvenlik sisteminin gerçek önkoşullarının yaratılması için çalışmıştır. Aralık 1964'te ülkemiz Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 19. Dönem Toplantısı'na Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı yapılması yönünde bir öneri sundu. Bu öneri kardeş sosyalist ülkeler tarafından da desteklendi ve bu, Varşova Antlaşması Örgütü Politik Danışma Komitesi'nin 20 Ocak 1965 tarihli bildirisinde belirtildi. Bu fikir, Politik Danışma Komitesi'nin Temmuz 1966 tarihli bildirisinin de temelini oluştuyordu. Bu bildiri, sosyalist devletlerin «Avrupa'da ilişkileri normalleştirilelim!» belgisi altında gerçekleştirdikleri barış taarruzunun programı oldu.

Öte yandan Polonya silahsızlanma sorununa da büyük önem veriyor. Bu son derece yakıcı sorunun çözümü yönünde Polonya önemli girişimlerde bulundu. Daha 1946'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1. Dönem Toplantısı'na bizim heyetimiz atom enerjisinden yalnız barışçıl amaçlarla yararlanılması, nükleer silahların ve öteki yığınsal kırım silahlarının üretiminden vazgeçilmesi yönünde bir anlaşma imzalanmasını öngören bir karar tasarısı sundu. Polonya'nın güvenliğin sağlanması yö-

nündeki girişimleri arasında FAC, DAC, PHC ve ÇSC topraklarının nükleer silahlardan arındırılmış bölge haline getirilmesi projesi (Rapacki Planı, 1957) ve Orta Avrupa'da nükleer ve konvansiyonel silahların dondurulmasını öngören Gomulka Planı (1963) önemli yer almaktadır. Bu öneriler kapitalist devletler tarafından reddedildi. Ama bunlar yine de nükleer silahların yayılmasının önlenmesi anlaşmasının imzalanmasına götüren yolun açılmasında önemli rol oynadı ve Balkanlar'da ve Skandinav ülkelerinde nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturulması yönündeki daha sonraki girişimleri teşvik etti. Son olarak şunu da belirtmek gerekiyor ki, bugün Stockholm'de devam etmekte olan Avrupa Güvenlik ve Silahsızlanma Konferansı'nın toplanması önerisi Polonya'dan gelmiştir.

Sayın W. Kowalski, gördüğünüz gibi, Polonya'nın dış politikası ulusal çıkarlara ve tüm sosyalist topluluk ülkelerinin ortak çıkarlarına dayanıyor. Burada şunu da belirtelim ki, birincisi ikincisiyle, yani ulusal çıkarlar, tüm sosyalist ülkelerin ortak çıkarlarıyla çelişmemektedir. Son yıllarda Polonya halkının verdiği ağır sınavlar, bir kez daha şu gerçeği kanıtladı: Sosyalizme yönelik tehdit, aynı zamanda Polonya'nın çıkarlarına yönelik bir tehdittir. Anayurdumuzun yazgısını, bundan sonraki gelişme perspektifini, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle sıkı işbirliği ve bağlaşıklık belirlemektedir. Bu gerçekler, dış politikamızın temel yönelim çizgileridir.

Jerzy Waszczuk
PBİP'nin BSS dergisindeki temsilcisi

Komünist Gençlik Örgütleri

Kısa Bilgiler ()*

BULGARISTAN DİMİTROFÇU KOMÜNİST GENÇLİK ÖRGÜTÜ (DKGÖ)

DKGÖ, Bulgaristan gençlerinin çok yönlü sorunlarını ele alan ve istemlerini dile getiren girişken toplumsal-politik yığın örgütüdür. Bulgaristan Komünist Partisi'nin yedek gücüdür ve onun yönetimi altında çalışmaktadır.

1946 yılında kurulan Dimitrofçu Komsomol, Sosyal-Demokrat İşçi Gençliği Örgütü'nün (1912'de kuruldu), Bulgaristan Komünist Gençlik Örgütü'nün (1919'da kuruldu), ve İşçi Gençlik Örgütü'nün (1928'de kuruldu) davasının devamcısı olarak onların devrimci geleneklerini sürdürmektedir.

Örgüt, 1,5 milyon genci saflarında birleştirmektedir. Bunlardan % 83'ü halk ekonomisinde çalışmaktadır. Georgi Dimitrof'un adını taşıyan «Septemvriçe» piyonerler birliğinin çalışmalarını yönetmektedir.

DKGÖ, Bulgaristan'da genç kuşakların Marksist-Leninist dünya görüşü doğrultusunda eğitilmesi ve yaşamda aktif konum alması için çalışmayı başta gelen görevlerinden biri olarak görüyor. Gençliği, BKP'nin ve halkın devrimci ve emeksever gelenekleri ruhunda eğitiyor, toplumsal yaşamdaki olaylara sınıfsal açıdan ve parti konumlarından yaklaşmayı öğretiyor. Sosyalizmin ve komünizmin bilinçli, özverili kurucuları olarak çok yönlü gelişmiş kişilerin yetişmesini sağlıyor.

Gençleri bilimsel-teknik devrime katılmaya hazırlamak, Dimitrofçu Komsomol'un çalışmalarında önemli bir yer alıyor. Genç kadın ve erkekleri yaratıcı çalışmaya yönlendiriyor, bilim ve teknik ile zenginleştirilmiş çalışmayı teşvik ediyor. Örgütün üyeleri halk ekonomisinin tüm alanlarında emek üretkenliğinin ve toplumsal üretimde verimliliğinin artırılmasına yardım ediyor, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğuna önemli katkıda bulunuyorlar.

DKGÖ, gençleri toplumun yönetimine çekiyor. Bulgaristan Anayasası'na göre örgüt, yaşamayla ilgili girişim hakkına sahiptir. Komsomol örgütleri fabrikalarda, işletmelerde, okullarda, kültür ve bilim kurumlarındaki çalışmaların iyileştirilmesine ilişkin sorunları tartışıyor ve bunların parti, devlet ve öteki organlarda görüşülmesi için önerilerde bulunuyor-

(*) Komünist gençlik örgütleri üstüne kısa bilgiler yayınlamaya devam ediyoruz. Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1984, Sayı 4, 6, 7, 8.

lar. Devlet ve ekonomi organlarının çalışmaları üzerinde kamu denetimini gerçekleştiriyorlar.

Gençlerin yurtseverlik ruhunda eğitimi enternasyonalist ruhta eğitimle sıkı sıkıya bağlanıyor. Komsomol, genç kuşakları proleter enternasyonalizmi ve ulusal kurtuluş hareketleriyle ve bağımsızlıkları için savaşılan halklarla dayanışma ruhunda yetiştiriyor. Örgütün uluslararası alandaki çalışmaları, dünya demokratik gençliği ile tüm dünya ilerici gençliği arasındaki dostluk ve işbirliğini geliştirmeye yöneliktir. Dimitrofu Komsomol, Sovyet halkı ve SSCB gençliği ile dostça ilişkilerin pekiştirilmesine, Leninci Komsomol ile kardeşçe bağların geliştirilmesine büyük önem veriyor.

DKGÖ, barış için savaşıma önemli katkılarda bulunuyor. Dünya demokratik gençlik hareketine aktif olarak katılıyor ve Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun üyesi bulunuyor.

Ülke içinde Dimitrofu Komsomol'un çalışmalarına büyük değer biçilmiştir. Örgüt beş madalya ile ödüllendirilmiştir.

DKGÖ'nün örgütsel yapısının temel ilkesi demokratik santralizmdir. Örgüt, tüm çalışmalarında Leninci kollektif yönetim normlarına titizlikle uymakta, örgüt içi demokrasiyi, girişimciliği, eleştiri ve özeleştiri her yönüyle geliştirmektedir.

Komsomol, yerleşim yeri ve üretim kolu ilkelerine göre kurulmuştur. Temel örgütler işyerlerinde, okullarda ve gençlerin oturdukları yerlerde kurulmuş bulunuyor. Komsomol'un 38.600 temel örgütü vardır. En yüksek organı Kongredir. 14. Kongresi 1982 yılında yapıldı. Örgütün kongrelerarası çalışmalarını, Merkez Komitesi yönetmektedir. Merkez Komitesi üyeleri arasından Büro ve Sekreterlik seçilmektedir.

DKGÖ, 27 adet basın organına sahiptir. Merkez organı «Narodna Mladej» gazetesidir.

Örgütün gelirleri aidatlardan, basılan gazete, kitap ve broşür satışlarından ve gençlerin gerçekleştirdiği çeşitli emek girişimlerinden elde edilen paralardan oluşmaktadır.

AVUSTURYA KOMÜNİST GENÇLİĞİ (AKG)

Örgüt, genç işçileri, memurları, orta okul son sınıf öğrencilerini ve Avusturya teknik-meslik okullarında okuyan 15 ile 19 yaş arasındaki gençleri birleştirmektedir. Üniversitelerin, Komünist Üniversiteler Birliği adlı kendi ayrı örgütü vardır. AKG'ye üye orta okul son sınıf öğrencileri yüksek okullara devam ettiklerinde bu birliğin saflarına katılmaktadırlar. İşçi ve öğrenci örgütlerinin birbirinden ayrılması, Avusturya'da

gelenek olmuştur. İşçi çocukları için «Çocuklar Ülkesi-Genç Nesiller» adlı ilerici birlik vardır. AKG, bu her iki birlik ile yakın ilişkiler içindedir.

Komünist gençlik, Avusturya Komünist Partisi'nin yedek gücüdür. Çalışmalarını parti ile sıkı temas içinde yürütüyor ve partinin her düzeydeki yönetim katlarında temsil ediliyor.

Örgüt, 60'lı yılların sonlarında dağılan Hür Avusturya Gençliği adlı antifaşist, demokratik birliğin önde gelenleri tarafından 1970 yılında kuruldu. Üye sayısının az olmasına karşın Avusturya'daki genç kuşağın yaşamında önemli rol oynamaktadır. Örgüt, genç insanları devrimci sınıf bilinci ile donatmayı, onları birer yurtsever ve enternasyonalist olarak yetiştirmeyi başta gelen görevleri arasında sayıyor.

AKG, genç nesillerin haklarını ardıcılıkla savunuyor. Genç kadın ve erkeklerin, ekonomik ve sosyal durumlarının iyileştirilmesi için savaşıyor, onları işsizliğe ve onun olumsuz etkilerine karşı savaşıma çekiyor. Birlik, savaş karşıtı ve antiemperyalist harekete aktif katılıyor, neofaşistlerin tertiplerine karşı koyuyor. Ulusal ve sosyal kurtuluşları için savaşan halklarla dayanışma kampanyalarına katılıyor. Ülke içindeki diğer gençlik örgütleri ile işbirliği yapıyor. Sosyalist, katolik, sendika üyesi gençlerle sürekli ortak çıkışlar gerçekleştiriyor. Avusturya Gençliğinin Ortak Federasyonu ⁽¹⁾ ile kimi eylemler düzenliyor.

Avusturya Komünist Gençliği'nin birçok ülkedeki benzer örgütlerle ilişkileri de verimlidir. Kuruluşundan bu yana Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu üyesidir.

AKG, yerleşim yeri ilkesine ve ülkedeki mevcut illere göre örgütlenmiştir. Temel örgütler-gruplar-her ilçede vardır. Bunlar politik eğitim kursları örgütleyolar, tartışmalara katılıyor, kültürel faaliyetlerde bulunuyorlar. Bu gibi çalışmalar için kendi kulüplerinden yararlanıyorlar.

En yüksek organı Federal Kongredir. Kongre Federal yönetimi ve sekreterliği seçmektedir. Merkez organı aylık «Explosiv» dergisidir. Ayrıca meslek okulları ve il örgütleri için «Explosiv-Extra» adıyla ek sayılar yayınlamaktadır. Ayrı gruplar bölgesel ve yerli yayınlar yayınlamakta, bildir, afiş vb. ajitasyon materyalleri çıkarmaktadırlar.

⁽¹⁾ Bu örgüt 17 gençlik ve çocuk birliklerini birleştirmektedir. Politikasında antikomünist fikirlerin yer almasından dolayı, Avusturya Komünist Gençliği'ni bileşimine almak istememektedir.

Bildiri

Amerikan Kongresi'nde 1915'de Türkiye'de Ermenilere karşı soykırım uygulandığını doğrulayan bir karar alınması üzerine ABD'ne karşı ülke çapında çok çeşitli çevrelerden yükselen geniş bir tepki oluştu. Farklı çevrelerin tepkileri, farklı nedenlere dayanıyor.

Osmanlı İmparatorluğu'nun, emperyalizm yanlısı İttihad Terakki hükümetinin Türk ulusunun alınına sürdüğü bu yüzkarasını yıllardır inkara yeltenen gerici, faşist güçler, Evren-Özal diktatörlüğü, şimdi bu konudaki resmi tezin temellerinin NATO içindeki baş bağlaşıkları tarafından bozulması karşısında paniğe kapılıyorlar. Yıllardır, sol güçleri, öteki politik karşıtlarını «Ermeni teröristleri»yle işbirliği içinde gibi göstererek halktan yalıtılmaya çalışanlar, «Ermeni terörizminin ardında Sovyetler Birliği vardır» yalanlarını yayanlar, şimdi gerçeklerin ortaya çıkmasını önlemek için büyük gürültüler koparıyorlar.

Evren-Özal ikilisinin Amerikan yönetimine karşı çıkışı düzmecedir. Onların amacı, dünya çapında bir nükleer savaşa hazırlık yapan Reagan yönetimine, ülkemiz topraklarında sağladıkları askersel saldırı olanaklarını, ona verdikleri askersel, politik, ekonomik ödünleri halktan gizlemektir. Ülkemizi parsel parsel Amerikan emperyalistlerine satma girişimlerini sürdürebilmektir. Şimdi «Aman Türk-Amerikan ilişkileri bozulmasın» diye bağırırlar, bu kölelik ilişkilerinin sürmesini isteyenlerdir. Evren-Özal ikilisi, Reagan yönetimine Amerikan Kongresi'nin kararını değiştirmesi için yalvar yakar oluyor. Ulusal ihanet politikalarını sürdürebilmek için bu zorunludur. Onların amacı Türk ulusunun tarihini savunmak değil, bugün kendilerinin işçi sınıfına, tüm emekçi halka, Kürt ulusuna karşı uyguladıkları kırımı gözlerden gizleyebilmektir.

Son gelişmeler ülkemizin dünya çapında ne denli onursuz, ne denli kölece bir duruma düştüğünü daha açık gözler önüne sermiştir.

ABD yönetimi, yalnızca ülkemizde istediği gibi at oynatmakla, ekonomimizin nasıl yönetileceğinden, politik rejimimizin nasıl olması gerektiğine kadar herşeyimize karışmakla kalmıyor, tarihimize karışma hakkını da kendinde buluyor. ABD yönetiminin amacı, elbette tarihin gerçeklerinin ortaya çıkarılması yada Ermenilerin geçmişte uğradıkları haksızlıkların dile getirilmesi değildir. Kendisi dünyanın dört bir yanında soykırım

uygulayan, kandökücü rejimlere en büyük desteği veren, bugün Türkiye'deki antidemokratik baskıların, Kürt halkı üzerindeki terörün baş destekçisi ABD yönetiminin, 70 yıl önceki bir soykırımını gündeme getirmesi yalnızca kendi emperyalist amaçlarıyla bağlıdır. ABD yönetimi bu tutumuyla, hem başkanlık seçimleri öncesinde Amerika'daki Ermeni azınlığa şirin görünmek istiyor, hem de bu konuyu Türkiye'den yeni ödünler almak için yürüteceği pazarlıklarda bir koz olarak kullanmak istiyor. Bu emperyalizmin değişmez taktiği, halkları birbirine kırdırma taktiğidir.

ABD yönetimine her şeyimize karışma olanağını veren Evren-Özal diktatörlüğüdür. Onlar tarihteki Ermeni soy kırımını inkar ederek, ABD emperyalizminin «Ermeni teröristleri»ni kışkırtmasına yardımcı oluyorlar. Hem de ülkemizin ekonomisini, dış politikasını, ulusal güvenliğini, eğitimini, herşeyini ABD emperyalizmine bağlayarak, ona her an yeni baskı ve dayatmalarda bulunma olanağı veriyorlar.

TKP'nin onlarca yıldır vurguladığı gerçek, ABD emperyalizminin halkımızın dostu olmadığı gerçeği, bugün daha somut ortaya çıkmıştır. Amerikan Kongresi'nin son kararına karşı halkımızın sıralarından, barış ve demokrasi güçlerinin sözcülerinden yükselen tepkiler esas olarak halkımızın Amerikan köleliğine karşı, ulusal bağımsızlık, egemenlik istemlerinin bir ifadesidir.

Halkımızın, ulusal çıkarlarını savunma bilincinin bulandırılmasına sessiz kalınmamalıdır. Dikkatinin sahte hedeflere çekilmesine izin verilmelidir.

ABD emperyalizmine kölece bağımlılığa son verilmeden ulusal bağımsızlık, ulusal onur korunamaz.

TKP tüm yurtsever güçleri barış için, ulusal bağımsızlık ve egemenlik için, ABD ile yapılmış alan ikili kölelik anlaşmalarına karşı, Amerikan üslerine karşı tepkilerini daha gür bir sesle yükseltmeye çağırıyor.

***Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi***

17. 9. 1984

Bildiri

Faşist diktatörlük 12 Eylül öncesinde olduğu gibi, ülkede yeniden bombaların patlayacağı, insanların öldürüleceği havasını yaymaya çalışıyor. Arkasında MİT'in, CIA'nin karanlık ellerinin olduğu «terör» olayları artarso buna şaşmamak gerek.

TKP, halkımızı, ilerici güçleri faşist diktatörlüğün yeni planları karşısında uyanık olmaya çağırıyor.

Evren-Özal diktatörlüğünü buna zorlayan, iç ve dış desteklerini gide-rek daha da yitiyor, zayıflıyor olmasıdır. Faşist diktatörlük demokrasiye dönüş manevrasıyla sözde sivil hükümet ardına gizlenerek konumlarını sağlamlaştırmaya çalıştı. Bu yolda adımlar attı ve atmaya devam ediyor. Nevar ki, diktatörlüğün güçlenme, konumlarını sağlamlaştırma yolunda attığı her adım onu daha da zayıflatıyor.

Diktatörlüğün hükümeti çatırıyor. Bu hükümeti oluşturan partiye oy verenler şimdi aldatıldıklarını daha iyi anlıyorlar. Bugün yalnızca işçiler, köylüler, memurlar, esnaflar, aydınlar değil, sanayicilerden de bu hükümete karşı açıkça tepkilerini ifade edenler artıyor.

Enflasyon bugün yüzde 60'a çıktı. İşsizlik hiç olmadığı kadar arttı. Ülke ekonomisi çöküşe sürükleniyor. Sosyal, kültürel alanda çürüme, yozlaşma alabildiğine hızlandı.

Evren-Özal ikilisi, halkın ulusal onurunu, ulusal egemenlik haklarını ABD'ye peşkeş çekiyor. Halk düşmanı, ulusal hıyanet politikası izliyor.

Halkımıza, dostumuz gibi tanıtmaya çalıştıkları ABD emperyalizminin içyüzü açıkça ortaya çıktı. Buna rağmen cumhurbaşkanı sıfatını taşıyan Evren, ABD emperyalizmine kölece bağımlılığını dile getirmekten geri durmuyor. Orduyu Türk ve Kürt halkı üzerine sürerek kabadayılık yapan Evren, ABD karşısında ise el oğuşturuyor.

Evren, bir yandan demokrasiye döndüğünü, halkın seçtiği bir hükümet ve parlamentonun var olduğunu söylüyor, öte yandan ancak hükümet ve parlamentonun konuşabileceği konuda söz ediyor, karar verme yetkisini kendisinde buluyor. Erken seçim isteyenleri anarşi getirmekle suçluyor. Anayasayı, sendikalar yasası gibi temel yasaları değiştirmem, af çıkartmam diyor. Evren daha da ileri gidiyor, yargı yetkisine de sahip biri gibi konuşuyor. Yargı organlarının henüz kovuşturmayla başlamadığı, yargılamadığı kimseler için bile «asmaktan» söz ediyor.

Bu ne biçim bir cumhurbaşkanıdır? Evren diktatörlüğü bırakmaya niyetli olmadığını açıkça dile getiriyor.

Diktatör Evren'in amacı gözdağı vermektir. Diktatörlüğünü sağlamlaş-

tırmak, Özal hükümetini kurtarmaktır. Bu nedenle şimdi yeni yeni provokasyonlara, yalanlara başvurmadan kaçınmayacaktır.

Demokrasi güçleri oyuna gelmemelidir. Gerilememelidirler. Diktatörlüğün terör havası yaratma çabasına farkına varmaksızın da olsa destek vermemelidirler. 12 Eylül'de düşülen oyuna bir kez daha düşmemek gerek. Ordudaki yurtsever subay, asubay ve erler, bir kez daha halkın, ilerici güçlerin üzerine sürülmenize izin vermeyin.

Diktatörlüğün işçi sınıfımıza, sol güçlere, ilericilere, ulusal demokratik güçlere yeni saldırı planlarını boşa çıkarmak gerek.

Demokrasi güçleri, sol güçler diktatörlüğün bu kez de terör havası yaratma manevrasına başvurmasına izin vermemeli, halkımızın bağımsızlık, demokrasi, ulusal egemenlik, barış istemlerini yükseltmelidirler. Geri çekilmek yalnızca halk düşmanlarını cesaretlendirir.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

4 Ekim 1984

Etiyopya İşçi Partisi Kuruluş Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına Etiyopya İşçi Partisi'nin kuruluş kongresine devrimci savaş selamlarını gönderir.

Etiyopya'da feodal-monarşist diktatörlüğün devrilmesinin 10. yıldönümü eşiğinde Etiyopya İşçi Partisi'nin kurulması, emekçi halkın devrimci savaşımında yepyeni bir aşamadır. Türkiye Komünist Partisi, Etiyopya halkının ve Etiyopya İşçi Partisi'nin yeniden doğuş, toplumsal ilerleme ve sosyalizm kuruculuğuna yönelme savaşımına büyük başarılar diler. TKP, kardeş Etiyopya İşçi Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe ilişkiler kurmaya ve bunları geliştirmeye hazırdır.

Değerli yoldaşlar,

Kongrenize ve alacağı kararların yaşama geçirilmesinde Sizlere büyük başarılar dileriz.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

6 Eylül 1984

Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, kardeş Bulgar Komünist Partisi'ni, başta Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkov yoldaş olmak üzere BKP Merkez Komitesi'ni ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti halkını sosyalist devrimin 40. yıldönümü nedeniyle candan kutlar, devrimci savaş selamlarını iletir.

90 yıllık şanlı bir tarihe sahip olan Blagoev'in, Dimitrof'un partisi Bulgar Komünist Partisi önderliğinde ve Sovyet Ordusu'nun 1944'de Balkanlar'da Hitler faşizmine karşı başarılı savaşımının yarattığı elverişli koşullarda gerçekleşen bu tarihsel utku, Bulgaristan işçi sınıfının ve halkının büyük özverilerinin ve örnek kahramanlıklarının, Bulgar antifaşistlerinin Vatan Cephesi saflarındaki birliğinin ürünüdür. 40 yıllık bir süre içinde Bulgaristan'ın karasabandan elektroniğe geçmesi, emekçilerin ekonomik ve sosyal kazanımları, ülkenin olgun sosyalist toplum kuruculuğuna yönelmesi, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğruna savaşım veren ülkeler emekçileri için esin kaynağı oluyor. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, kurulduğu günden bu yana dünyada ve Balkanlar'da barışın, halklararası dostluğu sağlam bir kalesidir.

Türkiye komünistleri, Bulgar Komünist Partisi'nin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilke ve ülkülerine sınıksız bağlılığına, Lenin'in Partisi ve ülkesiyle dostluğuna yüksek bir değer biçiyor. TKP, kardeş Bulgar Komünist Partisi ile kardeşçe ilişkilerinin gelişmesinden kıvanç duyuyor.

Partimiz, Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin iyi komşuluk, barış içinde yanyana yaşama ilkeleri temelinde gelişmesine büyük önem veriyor. TKP, Balkanlar'ın atomsuz bölge yapılması yönündeki Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin çabalarının, ülkemiz halkının çıkarlarını da dile getirdiği görüşündedir.

Çok değerli yoldaşlar,

Şanlı utkunun 40. yıldönümü Bulgaristan komünistlerine, komşu kardeş Bulgaristan Halk Cumhuriyeti halkına kutlu olsun!

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

9 Eylül 1984

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin, Alman toprakları üzerindeki ilk işçi-köylü devletin 35. kuruluş yıldönümü nedeniyle Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, çalışan DAC halkını ve onun öncü partisi Almanya Sosyalist Birlik Partisi'ni, Sizlerin ve Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Demokratik Alman Cumhuriyeti Devlet Başkanı Erich Honecker yoldaşın şahsında en içten duygularla kutlar, Türkiye komünistlerinin ve ülkemiz işçi sınıfının devrimci savaş selamlarını iletir.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla, 1525'lerin köylü hareketinin, Silezya dokumacılarının, 1848 barikatçılarının, Spartaküsçülerin ve yiğit antifaşist savaşçıların uğrunda can verdikleri ülküler yaşama geçti. Karl Marks ve Friedrich Engels'in anayurdunda, insanın gerçekten insan olabildiği toplum, sosyalizm kuruldu. Bugün DAC yurttaşları ülkelerinin ardıcıl Leninci barış politikasıyla, iki sistemin kesişme noktasında barışın güçlü bir kalesi olmasıyla, uluslararası saygınlığıyla, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve kardeş sosyalist ülkelerle sınıksız dostluğuyla, hızlı ekonomik ve sosyal gelişmesiyle, emekçilere sağladığı ekonomik, sosyal ve demokratik hak ve kazanımlarla ne kadar övünseler azdır. 35 yıllık bu gelişme, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin yöneticiliği ve yönlendiriciliği ile gerçekleşti. Türkiye komünistleri, kardeş Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin Lenin'in partisi ve ülkesiyle sınıksız bağlılığına, dünya barışının korunması yolundaki ardıcıl çabalarına, partimizle, yer-yüzündeki tüm antiemperyalist güçlerle enternasyonalist dayanışmasına yüksek bir değer biçiyor.

Çok değerli yoldaşlar,

Bu tarihsel gün, emperyalizmin aşırı saldırgan ve serüvenci çevrelerinin insanlığı nükleer yıkıma sürüklemek pahasına çatışma politikasına yöneldiği, sosyalizme ve ilerlemeye karşı «haçlı seferi» açtığı, ilerleyen tarihin tekerini intikamcı girişimlerle geriye döndürmeye yeltendiği koşullara denk düşüyor. TKP, böylesi çabaların ancak dünya üzerindeki tüm barış ve ilerleme güçlerinin, tüm antiemperyalist güçlerin birliği ve dayanışmasıyla boşa çıkarılabileceği görüşündedir. Sizin «sosyalizm ne kadar güçlenirse, barış da o kadar güvenlik altına alınır» belginizi yaşama geçirme savaşınız, SSCB ile ve öteki VAO üyeleriyle birlikte dünya barışının korunması, gerginliğin azaltılması yolundaki önerileriniz ve girişimlerinizi, ülkemiz barış güçleri için sağlam bir dayanaktır. Dünya komünist ve işçi hareketinin güçlenmesi, ulusal kurtuluş hareketlerinin başarıları için DAC'nin rolü, onun enternasyonalist dayanışması etkili bir güvencedir.

TKP, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde kardeşçe ilişkilerini sürekli geliştirmeye özen gösterdiği ASBP'nin tüm üyelerine, DAC'nin tüm yurttaşlarına, bu tarihsel günde sağlık, esenlik, daha büyük başarılar diler.

Yaşasın Almanya Sosyalist Birlik Partisi!

Yaşasın barış ve sosyalizm!

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

7 Ekim 1984

Bolivya Komünist Partisi 5. Kongresi'ne

Değerli delege yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Bolivya Komünist Partisi'nin 5. Kongresine devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, ABD emperyalizminin ve NATO başlarının en gerici ve en saldırgan çevrelerinin insanlığı nükleer yıkıma sürükleme, sosyalist ülkelerle çatışma, ulusal ve sosyal kurtuluş uğruna savaşım yürüten halkları ezme politikası uyguladığı bir dönemde toplanıyor. Kongreniz, Bolivya'da 1982'de başlayan demokratikleşme sürecinin karmaşık koşullarda ilerlediği, Bolivya Komünist Partisi'nin bu süreci korumak, ilerletmek ve derinleştirmek yönünde yoğun çaba sarfettiği, Demokratik Halk Birliği Cephesi hükümetine yönelik komploların boşa çıkarılmasında belirleyici bir rol oynadığı bir ortamda toplanıyor. Bu ortamda dünya barışının korunması, barış, demokrasi ve ilerleme güçlerinin savaşımının başarısı aralarındaki birliği ve dayanışmayı daha da güçlendirmeye bağlıdır.

Türkiye Komünist Partisi, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlı olduğu Bolivya Komünist Partisi'nin 5. Kongresi'ne, öne koyduğu görevleri ve aldığı kararları başarıyla yaşama geçirmesini diler.

Yaşasın Bolivya Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi!

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

12 Ekim 1984

Suriye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Suriye Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünü candan kutlar, devrimci savaş selamlarını iletir.

Suriye Komünist Partisi 60 yıllık tarihi boyunca emekçilerin haklarını ardıcıl savunmuş, emperyalizme ve siyonizme karşı savaşımın en ön sıralarında yer almış, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelere arılığına özen göstermiş, Lenin'in partisi ve ülkesiyle dostluğun ardıcıl savunucusu olmuştur. Partinizin, Suriye'deki ilerleme sürecini durdurmak, ülkenin yurtsever konumlarını sarsmak çabalarının boşa çıkarılmasında önemli bir payı vardır. Suriyeli komünistler, ABD emperyalizminin, NATO elebaşlarının ve siyonizmin Filistin Arap halkına, Lübnan halkına ve Suriye'ye yönelik saldırı ve komplolarının boşa çıkarılması savaşımında da ön saflarda yer alıyor.

Türkiye Komünist Partisi, dünyayı nükleer bir yıkıma sürüklemek, «yabancılaşma çıkar alanı» ilan ettiği bölgemizde ulusal ve sosyal kurtuluş sürecini ezmek için her yola başvuran ABD emperyalizminin ülkemizi bölgede bir jandarma kılma çabalarına karşı savaşıyor. Faşist diktatörlük koşulları altında yürütülen bu savaşımda biz, komşumuz Suriye'ye yönelik karalamaları, planları açığa çıkarmak için yoğun çaba gösteriyoruz. TKP, bu ortak savaşımında kardeş Suriye Komünist Partisi ile, bölgemizdeki tüm antiemperyalist güçlerle dayanışma içindedir.

Değerli yoldaşlar,

Suriye Komünist Partisi'nin 60. yıldönümü, öne koyduğunuz görevlerin başarıyla yaşama geçirilmesi yolunda bir dönüm noktası olsun.

*Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

28 Ekim 1984

TKP YAYINLARI

1. «ATILIM»
2. «YOL VE AMAÇ»
3. «YENİ ÇAĞ»
4. TKP 5. KONGRE BELGELERİ
 - TKP 5. KONGRESİ'NE SUNULAN MK ÇALIŞMA RAPORU
 - TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI
 - MUSTAFA SUPHİ 100. YIL TEZLERİ
5. TKP MERKEZ KOMİTESİ 1. PLENUM RAPORU
6. V. İ. LENİN (BİYOGRAFİSİ)
7. V. İ. LENİN – «İKİ TAKTİK»
8. L. İ. BREJNEV – «SBKP MK'NİN 26. KONGREYE SUNDUĞU ÇALIŞMA RAPORU VE İÇ VE DIŞ POLİTİKA ALANLARINDA PARTİNİN ÖNÜNDE DURAN GÖREVLER»
9. L. İ. BREJNEV – «ANILAR»
10. GEORGİ DİMİTROF 100 YAŞINDA
11. ERİCH HONECKER – «YAŞAMIMDAN»
12. S. ÜSTÜNGEL – «SAVAŞ YOLU»
13. S. ÜSTÜNGEL – «GÜNEŞLİ DÜNYA»
14. TERÖRİZMİN ARDINDA KİM VAR
15. KARL MARKS VE GÜNÜMÜZ (ULUSLARARASI KONFERANS, BERLİN 1983)

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Batı Avrupa'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçı-
lardan sağlayabilirler:

FEDERAL ALMANYA'DA

5100 Aachen

Collectiv-Buchhandlung
Adam Kuckhoff
Annuntiatenbach 1

5060 Bergisch-Gladbach 2

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Bensberger Straße 128

4800 Bielefeld

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Feilenstraße 10

5300 Bonn

Progress-Buchhandlung
Oxfordstraße 17

2800 Bremen 1

Volksbuchhandlung
Richtweg 4

6100 Darmstadt

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Lauteschlägerstraße 3

4600 Dortmund

Buch International
Königswall 22

4000 Düsseldorf

Heinrich-Heine-Buchhandlung
Ackerstraße 3

4300 Essen 1

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
Viehofer Platz 15

6000 Frankfurt/Main 1

collectiv-Buchhandlung
Bornwiesenweg 4

7800 Freiburg i. Br.

Friedrich-Hecker-Buchhandlung
An der Mehlnwaage 2

2000 Hamburg 13

Internationale Buchhandlung GmbH
Johnsallee 67

3000 Hannover 1

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Hamburger Allee 37

6900 Heidelberg

Buchhandlung collectiv
Plöck 64a

3500 Kassel

Wissen und Fortschritt
Buchhandelsges. m.b.H.
Werner-Hilpert-Straße 5

2300 Kiel

collectiv-Buchhandlung
Käthe Kollwitz
Muhliusstraße 38

5000 Köln

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
Fleischmengergasse 31

6500 Mainz

Anna-Seghers-Buchhandlung
Bilhildisstraße 15

6800 Mannheim

Buchhandlung
Wissen und Fortschritt
U 2,3

3550 Marburg/L.

collectiv-Buchhandlung
Wilhelm Liebknecht
Wettersgasse 19

8000 München 40

Libresso-Buchhandlung
Türkenstraße 66

4400 Münster/Westf.

Collectiv Buchhandlung GmbH
Roggenmarkt 15–16

8500 Nürnberg 1
Libresso-Buchzentrum
Peter-Vischer-Straße 25

2900 Oldenburg
Collectiv-Buchhandlung
Donnerschweerstraße 12

6600 Saarbrücken
Collectiv-Buchhandlung
lenchen demuth
Berliner Promenade 12

7000 Stuttgart
Collectiv-Buchhandlung
Friedrich Wolf Inh. Anita Laufer
Wilhelmsplatz 1

5600 Wuppertal 1
Friedrich-Engels-Buchhandlung
Gathe 55-57

BATI BERLIN'DE

Das Europäische Buch
Knesebeckstraße 3
1000 Berlin 12

Das Europäische Buch
Thielallee 34
1000 Berlin 33

DANIMARKA'DA

Bogcafe
Frederikssundsvej 64
2400 NV Koebehaun
Danimarka

İSVİÇRE'DE

Buchhandlung Waser
Rumelinplatz 17
4051 Basel
İsviçre

İSVEÇ'TE

Inter-Bok AB
Fleminggatan 85
10028 Stockholm
İsveç

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi 40 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.